

Grmska šola dobila ime po 15. diviziji

Na slavnosti govoril
Jože Borštnar

NOVO MESTO – 28. oktobra bo v kroniki novomeške osnovne šole Grm dobil častno mesto, saj so ta dan šolo z lepo svečanostjo pomenovali po 15. udarni diviziji NOV in PO. Ob 40-letnici ustanovitve slavne divizije, nastale na Dolenjskem, ki se je s svojimi brigadami tudi največ zadrževala v naših krajih in razorožila italijansko divizijo Isonzo ob kapitulaciji Italije, izbojevala mnogo pomembnih bojev, je več njenih vodilnih kadrov in borcev prisostvovalo slavnosti v šoli. Med drugimi sta bila narodna heroja Stane Semič-Daki in Jože Borštnar, ki je učencem tudi opisal zmagovito pot divizije od njenega nastanka pa do poslednjih težkih bojev nad Orlijami pri Ljubljani.

Narodni heroj Jože Borštnar je v šoli tudi odkril spominsko ploščo 15. diviziji, ki ima v novomeški občini domicil že od leta 1979.

NOVA MODNA HIŠA

NOVO MESTO – V okviru praznovanja praznika občine Novo mesto so v soboto 29. oktobra dopoldne odprli novo Novoteksovo modno trgovino „Julija“ na Glavnem trgu v Novem mestu. Ob spremljavi vokalno-instrumentalnih skupin so manekeni, amaterji prikazali modno revijo izdelkov, ki jih prodajajo v novi trgovini. Po ogledu okusno urejenih prodajnih polic s pestro izbiro izdelkov je moč sklepati, da bo odpadla marsikatera pot po nakupih v Ljubljano ali Zagreb.

PRIZNANJA IN NAGRADE

BREŽICE – Poleg treh oktobrskih nagrad, ki so jih letos prejeli Ivan Curhalek, Ivan Prešiček in Angela Škaler, so za brežiški praznik podelili tudi nagrado raziskovalne skupnosti. Za inovacijske dosežke jo je tokrat prejel elektrotehnik Darko Kolnik iz tozda za popraviljanje voz v Dobovi.

Priznanja občine so dobili: Gozdno gospodarstvo, Taborniški odred Matija Gubec in Radio Brežice. Vsi trije dobitniki so letos jubilarji. Gozdno gospodarstvo ima za seboj 30-letno pot, taborniki slavijo 25 let dela, Radio Brežice pa 20 let.

PREDSTAVITEV ŠMARJEŠKIH TOPLIC

ŠMARJEŠKE TOPLICE – V soboto, 29. oktobra, so delavci Krki-nega tozda Zdravilišča iz enote Šmarješke Toplice predstavili zbranim gostom nove in preurejene prostore zdravilišča. Denar za sobodno opremo je prispevala novomeška tovarna zdravil Krka.

VREME
V drugi polovici tedna bo pretežno jasno vreme, z jutranjo meglo po kotlinah.

NISMO JIH POZABILI – „Umrli so za tisto, v kar so verjeli in hoteli uresničiti,“ so na nedeljski komemoraciji ob spomeniku žrtvam na pokopališču v Vavti vasi povedali mladi. Prav ti na vseh koncih Dolenjske in drugje že leta skrbijo, da ob dnevu mrtvih ne ostane osamljen in pozabljen noben spomenik ali gomila. Mimo je dan mrtvih, ko so v svetlobi tisočerih svečk zatrepetale podobe iz preteklosti. Obudile so dni, ko so bili prijatelji, znanci ali svojci še med nami. (Foto: J. Pavlin)

Velik dan za šolo in tovarno

Novo šolsko poslopje kmetijske šole z internatom in nova Iskrina tovarna ELA odprti isti dan v počastitev občinskega praznika

NOVO MESTO – 28. oktobra, dan pred praznikom novomeške občine, sta bila predana namenu dva pomembna objekta: Grmska kmetijska šola je z internatom vred dobila najmodernejše urejene prostore na Bajnofu pod Trško goro; Iskrina tovarna ELA pa je s preselitvijo iz nekdanje tovarne igrače v novo poslopje na Cikavi najlepše počastila tudi 25 let obstoja. Slavnostna govornika sta bila Majda Poljanšek in Anton Stipančič.

Na slavnosti pod Trško goro se je pred številnimi gosti vrstilo več govornikov, toda kleno in prisrčno postavljene besede direktorja šole inž. Nika Riharja navzoči gotovo ne bodo pozabili, prav tako pa je na-

vdušil kvaliteten kulturni program učencev. Slavnostna govornica je bila Majda Poljanšek, predsednica republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje. Poudarjala je predvsem pomen znanja v kmetijstvu, med drugim pa je tudi rekla: „Z novimi prostori dobiva srednja kmetijska šola nove možnosti za nadaljnji dvig kvalitete – ne le za delo z mladino, ampak tudi za izobraževanje in usposabljanje že zaposlenih delavcev in kmetov.“

Novi objekt na Bajnofu, ki ima v šolskem delu 14 učilnic za 480 dijakov in v internatu 40 spalnic za 120 gojencev ter pripadajoče prostore, kot so mladinska soba, telovadnica, zaklonskič, je veljal 185 milijonov dinarjev, k temu pa je dve tretjini prispevala IMV, ki je s preselitvijo prevzela tudi stari grmski grad.

Takoj zatem je bila otvoritev nove tovarne Ela, ki sodi v Iskrino družino avtomatike. Kolektiv je začel leta 1957 s petimi delavci kot obrtna delavnica električnih aparatov, namenjena storitvam za obča-

PRIZNANJE ŠMARJEŠKI SOLI

V soboto, 29. oktobra, je na tradicionalnem srečanju borcev in pionirjev, ki ga za dan šole že vrsto let prireja OS 29. oktober iz Šmarje, predstavnik ZZB Novo mesto Martin Pavlin podelil šoli pohvalo za ohranjanje in razvijanje tradicij NOB. Tokrat je borčevska zveza Novo mesto prvokrat podelila takšna priznanja in Šmarješka šola se je kot prva vpisala v seznam pohvaljencev. To pa ni nič nenavadnega, saj na tej šoli poznajo stalna in redna negovanja tradicij NOB, med različnimi oblikami pa najbolj izstopajo prav vsakoletna srečanja borcev in pionirjev ob dnevi šole. Letos je šolo obiskala Marija Ferlič, ki je bila pred 40 leti delegatka Kočevskega zbora. V prejšnjih letih pa so šolo obiskali tudi: Miha Marinko, Niko Šilih, Bogdan Osolnik, Vilma Pirkovič, Ema Muser itd., če omenimo le najbolj poznane.

Močna postojanka Iskre

Vinko Hafner, predsednik slovenske skupščine, je v Žužemberku odprl nove proizvodne prostore Iskre-

ŽUŽEMBERK – 29. oktobra, za praznik novomeške občine, so bile v Žužemberku osrednje slovesnosti, slavnostna seja občinske skupščine pa je bila v Iskrinih tovarniških prostorih. Takoj zatem je bila otvoritev nove tovarne večslojnih keramičnih kondenzatorjev.

Na otvoritveni svečanosti je Dušan Lavnič, direktor Iskre v Žužemberku najprej predstavil smotre nove naložbe, ki je velikega pomena ne le za žužemberški kolektiv, ampak tudi za vso Iskro. Že zdaj Iskra v Žužemberku izvaža preko 70 odst. vsega obsega proizvodnje keramičnih kondenzatorjev, izvoz pa bodo v naslednjih dveh letih lahko še znatno povečali.

Leta 1985 bo iz te tovarne prišlo 50 milijonov kosov več plastičnih keramičnih kondenzatorjev in 200 milijonov kosov enoslojnih kondenzatorjev, takrat pa bo tudi 80 odstotkov celotne proizvodnje šlo v izvoz. Zaposlenih bo 580 delavcev ali 18 odst. več, kot jih je danes.

Tovarna je zdaj v poizkusnem obratovanju, vseeno pa dosega lepe poslovne rezultate, kar je pokazal tudi tričetrtletni obračun. Investicija 195 milijonov v objekte in 13 milijonov din za opremo bo po vseh pričakovanih kmalu dajala sadove. Posebej pa velja poudariti, da je nova proizvodnja s tehnologijo in

opremo predvsem sad domačega znanja.

Pred simboličnim prerezom traku je Vinko Hafner, predsednik skupščine SRS, v slavnostnem govoru pohvalil pravilno odločitev o policentričnem razvoju slovenskega gospodarstva pred leti, prav tako Iskro IEZE, ki se je odločila za naložbo v Žužemberku.

R. BAČER

Praznik sevniške občine

SEVNICA – Po nepisanem pravilu zadnja leta se osrednje slovesnosti ob občinskem prazniku selijo iz ene v drugo krajevno skupnost. Tokrat je na vrsti boštanjška krajevna skupnost.

S tem praznikom se v sevniški občini spominjajo legendarnega podviga med vojno, ko je narodni heroj Dušan Kveder-Tomaž s soborci brežiške čete z zvijačo rešil zapornike iz sodniških zaporov na trgu.

Sportne in kulturne prireditve se bodo pričele v nedeljo in nadaljevale ves teden. Gospodarsko pomembnejše otvoritve bodo na vrsti v petek, 11. novembra. To popoldne bodo izročili namenu udarniške obnovljeni gasilski dom v Boštanju in dom TVD Partizan. Boštanjke kulturne skupine, od okteta Boštanjki fantje do šolskih otrok, bodo nastopile v Boštanju ob 18. uri. V soboto, 12. novembra, na sam spominski dan, bo ob 9. uri otvoritev novega mostu in cestnih priključkov ob izlivu Mirne. Domačini pripravljajo podobno kot pred leti ob otvoritvi savskega mostu spremstvo s konjeniki in vpregami. Ob 10. uri se bodo v dvorani boštanjkega Partizana zbrali delegati vseh treh zborov občinske skupščine in gostje na slavnostnem zasedanju skupščine.

A. Ž.

Nova obvoznica odpravlja hibo

Z odprtjem nove ceste
čez Drsko je preusmerjen promet

NOVO MESTO – V okviru prireditve za 29. oktober, novomeški občinski praznik, so na slavnostni dan zjutraj odprli novo obvoznico od železniškega podvoza pri bolnišnici v Kandiji mimo stadiona in čez Drsko vse do Broda, kjer se nova cesta priključuje prometnici Novo-mesto – Dol. Toplice.

Cesto je s prerezom traku simbolično odprl inž. Lado Kotnik, predsednik občinske skupnosti za ceste, Dušan Jarc, član izvršnega sveta novomeške občinske skupščine, pa je govoril o pomenu nove ceste in težavah, s katerimi so se v občini več let ubadali, preden je bila cesta zgrajena. Cesta tudi zdaj še ni končana.

PRIZNANJA DELAVCEM ELE

NOVO MESTO – Ob 25-letnici ustanovitve kolektiva in ob otvoritvi nove tovarne na Cikavi se je kolektiv Iskrine tovarne elektrospojnih vezij Ela lepo oddolžil delavcem, ki že 25 oziroma 20 let vztrajajo v kolektivu. Dobro čase in še več slabih časov so doslej vztrajno delili s kolektivom Alojz Rožemberger, Vid Skrubej in Franjo Gradecki, ki so v Eli že od ustanovitve. Za 20-letno delo pa so dobili priznanja: Anton Pavlin, Marica Gal, Amalija Novak, Franc Ban, Anton Bukovec in Anton Tasič. Priznanje za Antona Turka, pred dvema dnevi umrlega delavca, pa bodo izročili svojcem.

KRKI BRATOŽEV MEMORIAL

NOVO MESTO – Balinarski klub Zeleznica iz Novega mesta je pred dnevi v spomin na dolgoletnega športnega in kulturnega delavca Domnika Bratoža pripravil turnir, ki so se ga udeležile 4 ekipe. Zmagala je vrsta Krke pred društvom upokojencev, Zeleznicarjem in Pionirjem.

R. MRAZ

PRED NOVO TOVARNO – Iskrina tovarna Ela, ki se je iz mesta preselila v novo tovarno na Cikavo, je za letošnji občinski praznik Novega mesta svečano odprla nove tovarniške prostore. Posnetek je z otvoritvene svečanosti. (Foto: R. Bačer)

Praznik kot dogovor za jutri

Na Kozjanskem bodo samo investicije zaustavile odhajanje ljudi

BREŽICE – Praznik občine in z njim spomin na junaške fante Brežiške čete so z udeležbo na svečani seji skupščinskih zborov in DPO počastili predstavniki občin Samobor, Klanjec, Zaprešič, Šmarje, Krško, Sevnica in Novo mesto, delegacije iz pobratene Velike Plane, Zeline in Gevgelije. Seji so prisostvovali tudi oktobrski nagrajenci, prvoborci in predstavniki JLA.

Predsednik skupščine Mirko Kambič je v svojem govoru nanizal vrsto primerjalnih podatkov za nazornejšo predstavlo o doseganju razvoju občine, povedal pa je tudi, da v sedmih nerazvitih KS na meji s Kozjanskim številu prebivalcev zmanjšuje in da od leta 1976 niso mogli zaustaviti odhajanja drugim. Tam bi morali s pomočjo širše družbene skupnosti več investirati in izkoristiti zlasti možnosti za razvoj kmetijstva, turizma pa tudi industrije. Zaposlovanje postaja za brežiško občino vedno bolj pereče. Med drugim ga lahko pospeši hitrejši razvoj obrti, več delovnih mest pa obetajo tudi začete investicije, od katerih jih je skoraj tretjina v kmetijstvu. V negospodarsko vlagajo v brežiški občini trenutno k referendumska sredstva, iz katerih

največjih investicij v tej krajevni skupnosti.

J. TEPPEY

SLOVESNI TRENTUTKI – Posnetek je s podeljevanja oktobrskih nagrad in priznanj v Brezicah, ko predsednik Mirko Kambič čestita nagrajencu Ivanu Prešičku. (Foto: J. T.)

V dvajsetih letih nad 5200 oddaj

Poslej se bo Radio
Brežice oglašal tudi ob
sobotah

BREŽICE – Za jubilej so delavci lokalne radijske postaje presenetili poslušalce z direktnim prenosom svečane seje občinske skupščine ter nastopa domačih glasbenih, ritmičnih, folklornih in pevskih skupin na proslavi dvajsetletnice. Posodobljen studio z novo opremo je ob tej priložnosti omogočil tehnično odlično oddajo. Delovni kolektiv Radia je na otvoritvi prejel nešteto čestitk, priznanj in želja za uspešno delo v prihodnje, hkrati pa se je tudi sam s pisnimi priznanji oddolžil nekdanjim in sedanjim sodelavcem, JLA ter DPO in delovnim organizacijam v brežiški in krški občini.

OTVORITEV IN RAZSTAVA – Brežičani in številni gostje iz sosednjih in pobratenih občin so se v soboto dopoldne zbrali na zaključni slovesnosti prazničnega tedna pred Obrtniškim domom, v katerem so zasebni gostinci in aktiv kmečkih žensk iz Pišec prikazali, kakšne dobrote lahko ponudijo gostom (Foto: J. Teppey)

Velik dan...

(Nadaljevanje s 1. str.)

ELA, Iskrin tozd elektrosposojnih vezij, tehnološko izpolnjen proizvodni program, za katerega so kupci tudi v tujini.

Na Iskrinem slavu je direktor Ele Janez Požar predstavil razvoj kolektiva v 25 letih, slavnostni govornik Anton Stipančič, član predsedstva Gospodarske zbornice Jugoslavije in dolgoletni član vodilne Iskrine ekipe, pa je na kratko orisal sedanji družbenopolitični in gospodarski trenutek. Na odru se je zvrstilo še več govornikov, nakar je Anka Tomineš, predsednica občine Ljubljana-Siška, izročila direktorju Ele Janezu Požarju državno odlikovanje red zastave s srebrno zvezdo.

Ob tej priložnosti so svečano podelili še jubilejna priznanja delavcem za 25 in 20-letno delo, potem pa je trak ob vhodu v novo postopje prerezal Alojz Rožemberger, eden od treh ustanoviteljev Ele, ki še vztrajajo v kolektivu.

RIA BAČER

SPISEK DELEGATOV, KI SO MANJKALI

TREBNJE - Seja skupščine občinske skupnosti socialnega skrbstva, ki je bila sklicana za 3. oktober, je bila nesklepčna. V gradivu za naslednjo sejo je bil objavljen tudi seznam delovnih organizacij in krajevnih skupnosti, katerih delegati se niso udeležili seje. Med delovnimi organizacijami so našteje Agrostroj, Kolinska, Elma, Novolovca tozda, Tesnila, Tregard, Mercator, Sekcija za vzdrževanje prog, Treles, Kmetijska zadruga, GG Mokronog, Združenje obrtnikov in Zdravstveni dom. Na spisku se je znašlo tudi 10 krajevnih skupnosti.

Za novomeški praznik podeljena priznanja

ZUŽEMBERK - 29. oktobra, na praznični dan novomeške občine, ko vsako leto počastijo spomin na ustanovitev Novomeške čete na Frati, je bilo letos slavnostno zasedanje občinske skupščine in vodstev družbenopolitičnih organizacij v Žužemberku. Številni gostje so se z domačini in starši vojakov najprej udeležili slavnostne zaprisege vojakov pri spomeniku na Cviblju, zatem pa so prisostvovali slavnostnemu zasedanju v tovarniški hali žužemberške Iskre. Med gosti so bili: Vinko Hafner, predsednik skupščine SRS; Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije; Jože Knez, podpredsednik reubliške konference SZDL, pa predstavniki pobratenih in sosednjih občin. Po slavnostnem govoru Uroša Dularja, predsednika občinske skupščine, so podelili letošnja tradicionalna priznanja. Plaketo Novega mesta so podelili prof. Janku Jarcu, Fran-

cu Pirkoviču in 12. brigadi. Spominski plaketi so podelili Skupnosti borcev Gradnikove in Slandrove brigade, ki sta sodelovali pri prvi osvoboditvi Novega mesta.

Izvršni svet občinske skupščine je letos podelil 5 nagrad Novega mesta naslednjim zaslužnim občanom: Milošu Džudoviču, Milanu Habjanu, Milanu Osoliniku, Slavki Zalokar in Martinu Tomšiču. Trdinovo nagrado je prejel filmski režiser Filip Robar za sicer strokovno že nagrajeni film iz življenja Romov. Za dolgoletno revolucionarno delo pa je občinska skupščina skupno z družbenopolitičnimi organizacijami podelila posebno priznanje Mari Rupena-Osolnikovi, prvi sekretarici AFZ, izvoljeni v Dobriču in prvi urednici Naše žene.

V imenu nagradjenec se je s prisrčnimi besedami zahvalil Franc Pirkoviču. R. B.

Za pripravnike še delo

Omejevanje zaposlovanja še posebno prizadeva našo mlado generacijo. Da pa mladi le ne bi ostali na cesti, ko se za njihovi zapro šolska vrata, je bil sprejet dogovor, naj jim delovne organizacije ontogočijo opraviti vsaj pripravniški staž. Tega se v veliki meri tudi držijo in celo zaradi sprejemanja pripravnikov za določeni čas kaže, da še ni treba biti plat zvona. Večina je letos po opravljenem pripravništvu že dobila stalno delo...

STANE ZUPANČIČ, tajnik samoupravnih organov v krški Tovarni celuloze in papirja: „Letos smo omogočili 22 pripravnikom, povečini našim študentom, da so opravili pripravniški staž. Vsi pa so sprejeti za določeni čas. Pripravniki z visoko in višjo izobrazbo lahko računajo na stalno zaposlitev pri nas, nekoliko težje pa je z ekonomskimi in strojnimi tehnikami, ker jih imamo že precej. Sprejeli smo tudi okrog 20 učencev v gospodarstvu, ki bodo pripravniki prihodnje leto.“

IVAN ŽIVIC, direktor Slovina v Brežicah: „V našem kolektivu smo se odločili za posledno spoštovanje družbenega dogovora o sprejemanju pripravnikov. Vzamemo jih toliko, kolikor moremo, čeprav po opravljenem stažu nimamo možnosti za stalno zaposlitev. Sprejemamo po 4 do 5 interesentov, da jim omogočimo vsaj strokovni izpit. Trenutno imamo pripravnike v kooperaciji, laboratoriju, na posestvu in v DSSS.“

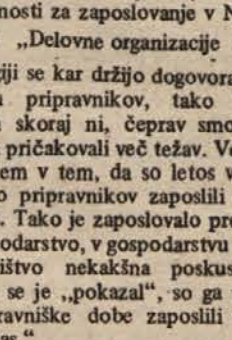
MAKS KOLEŽNIK, vodja skupnih služb metliških interesnih skupnosti: „V silih ne smemo nastaviti pripravnikov in nasploh nikogar na novo zaposliti. Za nas trdijo celo, da bi morali zmanjšati število zaposlenih. Sedaj nas je za 15 interesnih skupnosti 19 s snazilko vred. Če bi hoteli vse delo opraviti tako, kot bi morali, bi rabili vsaj 2, 3 nove delavce. Seveda nimamo tudi nobenega študenta. Zakaj pa naj bi štendirali, če ne smemo zaposlovati?“

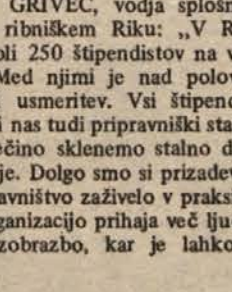
IRENA KMET, vodja kadrovske socialnega oddelka v Trimu, Trebnje: „Pri nas doslej nismo poznali zaposlovanja pripravnikov za določeni čas. Odkar pa se je začela kriza s pridobivanjem dela, smo tako zaposlili 7 pripravnikov, in sicer za režijska dela, medtem ko so pripravniki v proizvodnji dobili delo za nedoločen čas. Zavedamo se, da pripravnikom ni prijetno živeti v negotovosti. Toda o stalnem delovnem razmerju jim ne moremo nič povedati pred januarjem, ko bo več znanega o naši prihodnji proizvodnji.“

LOJZE SEVŠEK, gradbeni tehnik iz Kočevja: „Solo sem končal leta 1980. Bil sem Zidarjev študent. Kot je določala pogodba, sem jim v 14 dne po maturi prinesel spričevalo, a me niso povabili niti na razgovor. Medtem sem odslužil vojake in nekaj študiral, pred 6 meseci pa sem pri Zidarju spet prošil za sprejem v pripravništvo, a so odklonili. Prošnji sem zdaj dal še na Gramiz in Komunalo. Če me ne bodo sprejeli, bom moral za kruhom iz Kočevja.“

SASA VAVTAR, svetovalka zaposlitve pri sevniški skupnosti za zaposlovanje: „V sevniški občini imajo težave z zaposlovanjem pripravnikov vzgojiteljice, gimnazijski maturanti in kemijski tehnik. Zadovoljivo jih tudi po izteku staža zaposlujejo v Stillesu, Inpletu, Lisci in Lekarni. Število brezposelnih se povečuje v brežiški in tudi krški občini, kjer imajo največ preglastic z zaposlovanjem medicinskih sester. Nasploh pa je težko govoriti o kakšnih trendih pri zaposlovanju pripravnikov, saj gre za manjše število primerov.“

Varčevanje skrčilo stike

RIBNICA - Devet kovinarjev iz ribniške občine je bilo pred nedavnim na obisku v pobrateni občini Arcevia v Italiji, kjer so bili gostje na sejmu gozda in vina. Tako so Ribničanje vrnili obisk delegaciji Arcevie, v kateri so bili tudi kovinarji, ki se je septembra udeležila prireditev ob tradicionalnem ribniškem semnju. V skupini ribniških kovinarjev so bili predvsem mladi delavci. S takimi obiski se spoznavajo prebivalci obeh pobratenih občin. hkrati pa tako najbolj vidijo, kako živijo njihovi pobrateni doma. Jesenska izmenjava obiskov namreč ni tako

strogo uradna, kot je spomladanska, ko pride do izmenjave obeh uradnih občinskih delegacij. Občini sta pobrateni 11 let. Pobratili sta se zato, ker so se med partizani v Arcevi borili med vojno tudi partizani iz raznih delov Jugoslavije in tudi iz ribniške občine. V prejšnjih letih so bila srečanja kulturnih skupin, športnikov, kmetov, mladine, tabornikov in drugih gostejša. Predsednik občinske skupščine Stanko Rus nam je povedal, da so zadnja leta zaradi varčevalnih ukrepov stiki nekoliko redkejši, vendar kljub temu prisrčni. V glavnem izmenjajo obiske le dvakrat na leto. Spomladi se srečujejo uradne delegacije, jeseni pa skupine občanov. J. PRIMC

Iskrini stroji prvič na tuje

Mehanski deli in naprave, tozd semiške Iskre, so pred kratkim prvič izvozili svoje stroje - Še večje možnosti z razvijanjem sodobne tehnike

SEMIČ - Semiška Iskra se je do nedavnega predstavljala na tujem trgu le s kondenzatorji, pred kratkim pa so poslali na vzhodnonemško tržišče štiri stroje, ki so sad lastnega dela njihovih strokovnjakov v tozdu Mehanski deli in naprave. Vrednost tega izvoza je bila 430 tisoč dolarjev, zavedajo pa se, da se jim bodo vrata za zahodnoevropsko tržišče še bolj odprla, če bodo na njem nastopili s čimbolj sodobno tehniko; izdelane imajo zato že prototipe strojev z mikroprocesorsko tehniko.

Z materialom zaenkrat še nimajo težav, saj so surovine domače, uvajajo le del elektronskih in nekaterih drugih sestavnih delov. Je pa izdelava strojev zelo zamudna, in četudi dela pri izdelavi strojev in orodij 100 ljudi, nastaja taka naprava od šest mesecev do eno leto. M. BEZEK

Osnovna dejavnost tozda Mehanski deli in naprave je oskrbovanje delovne organizacije z vsemi sestavnimi deli, stroji in napravami, ki jih potrebujejo za izdelavo kondenzatorjev. Tako je semiška Iskra prav po zaslugi tega tozda danes skoraj v celoti opremljena z doma narejenimi stroji, ki so strogo namenski, zato jih na domačem trgu ni bilo moč dobiti, uvožni pa so predragi. Prav zaradi tega so se v

Iskri že pred leti odločili za lastno konstrukcijsko pot. Vzporedno z razvojem opreme za domače potrebe so se želeli pokazati tudi izven tovarniške ograje. Tako so postopoma začeli izdelovati nekatere stroje za ostale tozde v sozdu, pozneje pa tudi za mnoge delovne organizacije po Jugoslaviji. Nastop na jugoslovanskem tržišču je pomenil za njihove sodobne stroje na visoki stopnji avtomatizacije le še korak bliže tujemu tržišču. Popkovo so prerezali pred nedavnim, tem napravam, ki so preizkušene in je Industrija kondenzatorjev v Semiču z njimi v glavnem že opremljena, pa bodo sledili stroji z mikroprocesorsko tehniko, s katerimi bodo hkrati opremljali lastno proizvodnjo in jih pošiljali na tuje tržišče.

TITOVŠTI ŠTIPENDISTI

POSAVJE - Znani so posavski Titovi študenti. Iz sevniške občine je to Ingrid Kus (I. letnik medicinske fakultete), iz krške občine Smiljana Božič (I. letnik FSPN) in Mateja Jordan (I. letnik pedagoške akademije), iz brežiške občine Breda Dušič (I. letnik FSPN) in Jože Kranjc (I. letnik šole za tehnično usmeritev v Novem mestu, smer elektronika). Zanimivo je, da v nobeni občini ni predlogov po kriteriju „mladi delavci“.

SPOSOJENO TRNJE

- Fotografiram se za socialno kartico. Naj se smejem ali jokam? (Iz Ježa)
- Kmalu se bo pojavil bankovec za 5.000 dinarjev. Bodo primeri, da bodo ob sprejemu osebnega dohodka ljudje morali vrniti drobiž. (Iz Politike ekspres)
- Kadar nam knjige prepovedujejo, jih beremo drug drugemu iz oči. (Iz Politike)
- Pred kratkim je neki pomemben tovariš vrnil družbeno stanovanje. Ker mu trisočno ni več ustrezalo in čaka na štirisočno stanovanje. (Iz Politike ekspres)

(Iz zadnjega Pavlihe)

VINKO BLATNIK

Ljubljansko pismo

Leno ljudstvo?

Komentar k natančnejšim podatkom

Veliko je ljudi - doma več kot na tujem - ki mislijo, da smo Jugoslavlani leno ljudstvo, in v tem vidijo glavnega in edinega krivca naših sedanjih težav. Če človek pogleda okrog sebe, lahko resnično na vsakem koraku najde potrdilo za takšno mnenje. Tudi javno kar najprej govorimo, da precej zaposlenih Jugoslovancev med svojim delovnim časom dremlje.

Najlaže je govoriti takole po dolgem in povprek. Povsem drugačna podoba pa nastane, če se hočemo dokopati do spoznanja, kdo pravzaprav drži med delom roke v naročju.

Raziskave kažejo, da delavci v materialni proizvodnji porabijo za produktivno delo 67 % svojega delovnega časa, zaradi organizacijskih zastojev se izgubi 12 %, 20 % pa za zasebne zadeve. Uradniki v strokovnih službah materialne proizvodnje pa porabijo za produktivno delo manj kot polovico delovnega časa (48 %), zaradi organizacijskih zastojev izgubijo 28 % tega časa, ostanek pa zaradi zasebnih zadev. Zelo zgovorni podatki, ni kaj!

Pa še nekaj je treba vedeti. Isti delavec, ki na delovnem mestu dremlje, je popoldne zelo priden. Podatki govorijo, da 34 % zaposlenih v družbenem sektorju dela tudi „privatno“ - obdeluje zemljo, ukvarja se z obrtjo, na obali z gostinstvom. Če pa kar tretjina zaposlenih dela še po delovnem času, je težko govoriti o lenobah in nedelavcih, ki da so krivi za vse sedanje gospodarske tegobe. Mnogo delavcev pri nas namreč tako dela od zore do mraka in še čez.

In zakaj potem velik del teh delavcev med rednim delom „dremlje“?

Nedvomno zato, ker z delom na delovnem mestu ne zasluži dovolj za normalno življenje in hrani moči za popoldansko delo. V času rednega dela pa ne zasluži veliko zaradi dokaj nespodbudnega nagrajevanja po rezultatih dela, to je vsesplošnega razraščanja uravnilovke, ki enim zaslužek jemlje in ga daje drugim ne glede na to, koliko eden ali drugi s svojim delom prispeva k skupnemu učinku dela. Protesti pridnih zaradi takšnega preplivanja dohodka so navadno bob ob steno: teorija „enakih žolodcev“ ima v hudih časih preveč zagovornikov.

Kljub ustavnim in zakonskim rešitvam se odločanje oddaljuje od tozdog in se seli v druga središča politične in ekonomske moči. Kako sicer drugače razumejo stalno upadanje udeležbe gospodarstva pri delitvi narodnega dohodka.

Sredstva javnega obveščanja stalno poročajo, kako je gospodarstvo prezadolženo, koliko dolguje in da ne more plačati svojih dolgov. Toda kako je mogoče, da tisti, ki ustvarjajo materialne dobrine, dolgujejo tistemu, ki administrira.

Na javni sceni je skoraj suvereno zavladal neobičajen, zapleten politični besednjak, ki je omogočal, da se tudi najbolj birokratske in etatiistične odločitve in ravnanje da braniti in „pojasnjevati“ - z interesi samoupravljanja. Jasna, preprosta beseda delavcev pa pogosto prej vzbuja posmeh kot posluš.

Povsem odkrito je treba povedati, da delavci zaradi vsega omenjenega izgubljajo zaupanje v del svojega vodstva, v tisti del, ki je s svojimi zgrešenimi stališči in odločitvami prispeval k sedanjim razmeram.

Nagrade za inovatorje

27. oktobra v novomeški Krki podelili letošnje nagrade za dosežke na področju inovacij

NOVO MESTO – V četrtek, 27. oktobra, je bila v prostorih novomeške tovarne zdravil Krka, ki že dolga leta posveča veliko pozornost raziskovalnemu delu, že šesta podelitev nagrad občinske raziskovalne skupnosti za dosežke na področju inovacijske dejavnosti. Letos je skupnost podelila 22 nagrad.

Nagrade za tehnične izboljšave, izume, za razvojno raziskovalno delo in popularizacijo tega dela med mladimi so prejeli: služba AOP Krka in Ana Zafred in SSPTNU Novo mesto za mentorsko delo z mladimi; Franc Bukovec in Josip Kolarič iz Novolesa – tozdr TDP; Leopold Bučar iz Iskre IEZE – tozdr Hipot Sentjernej; Jože Baša, Rudi Iskra, Jože Perko in Jože Štupar iz Iskre IEZE – tozdr Keramični kondenzatorji Žužemberk; Nenad Džurić in Ivan Muić iz Krke – tozdr Biokemija; Vinko Bajec iz Iskre – tozdr Ela Novo mesto; Janez Hren iz Komunale; Stanislav Lukšič iz IMV –

Razvojni inštitut; Janez Gabrijelčič iz SGP Pionir; Jože Kure iz GG Novo mesto; Dušan Jovanovič in Darko Mojstrovic iz Novolesa – tozdr TVP; Janez Kovačič iz Podjetja za PTT promet Novo mesto; Ivan Kermc iz IMV – Tovarne prikolic; Iztok Kovač iz Iskre – Tovarne napajalnih naprav Novo mesto in Vinko Osolnik iz Krke – tozdr Tehnoservis.

Predsednica skupščine občinske raziskovalne skupnosti Novo mesto prof. Stanka Florjančič je ob tej priložnosti poudarila, da so prispevki posameznih inovatorjev in avtorjev tehničnih izboljšav visoki, da je razveselljivo, da je inovacij vse več in da v delovnih organizacijah bolj vrednotijo lastno znanje.

LETOS 22 NAGRAJENIH – Letošnje nagrade za inovacije novomeške raziskovalne skupnosti je 22 inovatorjem na krajiš sosesnosti v tovarni zdravil Krka izročil predsednik občinske skupščine Novo mesto Uroš Dular.

Regres varuje žep staršev

Skupnost otroškega varstva zagotovila denar za regresiranje prehrane šolarjev in predšolskih otrok

NOVO MESTO – V začetku sedanjega šolskega leta so bili vrtci in osnovne šole v novomeški občini pred težko odločitvijo. Zaradi nagle rasti cen živil in drugih materialnih stroškov bi morali zvišati cene malic in kosil. Toda za koliko, da bodo starši še zmogli ta strošek in da ne bodo otroci v večjem številu opušali prehranjevanja v šolah?

Da bi vsaj delno ohranili socialno raven družin, ki imajo šolske in predšolske otroke, se je začela akcija za regresiranje prehrane šolarjev in vseh otrok, vključenih v redne ali samo občasne oblike vzgoje. Drugi razlog za tovrstno akcijo ni dosti manj pomemben. V gradnjo in opremo vrtoev, šol in kuhinj v njih so bila vložena dokaj velika sredstva, zaradi česar bi bilo zelo nes pametno puščati kapacitete neizkoriščene in s tem povrh vsega še ogroziti zdravje otrok.

Denar za regresiranje prehrane šolarjev in predšolskih otrok v novomeški občini je sedaj zagotovila občinska skupnost otroškega varstva. Za prvo polletje šolskega leta 1983–84 bo porabila v ta namen nekaj več kot 10 milijonov dinarjev, od tega dobre 4 milijone za regresiranje prehrane 2.115 predšolskih otrok, nekaj nad 3,4 milijone za 7.092 šolarjev ter 2,7 milijona dinarjev za regresiranje prehrane 1.881 otrok v celodnevni osnovni šoli in podaljšanem bivanju.

Vse šole naj bi v okviru teh sredstev zagotovile delno ali celotno regresiranje prehrane učencem, ki so v slabšem socialnem položaju, seveda na podlagi enotnih kriterijev. Kjer ni celodnevne šole ali podaljšanega bivanja, vendar imajo možnost kuhati kosila, bodo dobili regres za toliko obrokov, kolikor jih za učence dejansko pripravijo. Da pa bo,

Tudi poroka bo dražja

Ohceti ne več na podeželju, ampak le v novomeški slavnostni dvorani – Pristojbina bo 400 din

NOVO MESTO – V novomeški občini se vsako leto sklene okrog 450 porok, od tega najmanj 420 v mestu, ostale pa v Dol. Toplicah, Sentjerneju in Žužemberku. Dvorane na podeželju so povsem neprijetne za taka slavlja.

Ker je v zunanjih krajih tako malo porok, morda po 12 na leto, se nikakor ne izplača podeželskih poročnih dvoran temeljito popravljati, razen tega niti ni denarja.

Zato je novomeški izvršni svet odločil, da z novim letom 1984 ne bo več ohceti na podeželju, ampak bodo morali zakonski pari pred matičarja v mesto. Novo-

meško slavnostno dvorano v skleni stavbi občinske skupščine bodo še popravili, zagotovili parkirni prostor, zraven pa še bife, tako da bodo poroke še bolj slavnostne.

Ker pa je vsa leta doslej pristojbina za poročno slavnost pred matičarjem veljala le 200 din, so sklenili ta strošek enkrat povečati. Sklenjeno je tudi bilo, da bodo za prispevke, ki jih večkrat dajejo svatje in poročne priče, vodilji evidenco in jih odvajali v računovodstvo. Tudi za civilne krste in zlate poroke bodo po novem slavnosti možne le v Novem mestu, dogovorjeno pa je za nekaj več ceremoniala in za primerna darila, ki grede iz občinskih fondov.

Trgovina na delegatskem situ

Ta čas je največ pripomb na neustrezni odpiralni čas v trgovinah

NOVO MESTO – 26. oktobra je zbor združenega dela novomeške občinske skupščine izrekel nemalo pripomb čez novomeško trgovino. Ob razpravi o uresničevanju sanacijskega programa v IMV pa je dal priznanje poslovodnemu odboru in vsem delavcem za veliko vloženo truda, ki se kaže predvsem v tričetrtletnem poslovnem uspehu, čeravno je še izguba.

Obširno gradivo o organiziranosti in stanju trgovine v novomeški občini so očitno v delegacijah pregledali,

števne pripombe pa so se nanašale predvsem na neustrezen delovni čas, dosežanje zaprtost, ki tako rekoč ni omogočala resnejše konkurence in podobno. O trgovini bo tekla javna razprava še v potrošniških svetih na terenu, zbrane pripombe pa bodo usklajeni in jih ponovno obravnavali na eni prihodnjih sej občinske skupščine. Cilj vseh teh „trgovinskih“ razprav niso zgolj kritike, ampak iskanje poti, kako bi lahko hitreje napredovali.

Glede delovnega časa je v občini sklenjen dogovor, vendar se ga neka-

teri trgovci in drugi očitno ne držijo. In če ne bo možno samoupravno sporazumevanje, so predlagali, naj občina sprejme odlok o delovnem času.

O IMV so delegati zboru združenega dela temeljito razpravljali pred pol leta, tokrat pa je Marjan Simič, eden iz vodilne ekipe kolektiva, pojasnjeval, koliko je bilo v zadnjih šestih mesecih storjenega za uresničitev sanacijskega programa, in omenil tudi več števil iz tričetrtletnega poslovnega poročila, ki očitno kažejo na velike premike.

PREZRT RAZPIS ZA PARCELE V STOPIČAH?

NOVO MESTO – 13. oktobra je bil v Skupščinskem Dolenjskem listu objavljen razpis za oddajo stavbnih parcel za gradnjo zasebnih stanovanjskih hiš in obrtnih delavnic v Stopičah pri Novem mestu. Ker so se interesi že pred objavo tega razpisa močno zanimali za gradnjo v tem kraju, zdaj pa ni pričakovane odziva, pri stavbni zemljiški skupnosti domnevajo, da so ljudje objavo prezrli, zato nanjo vnovič opozarjajo. Kdor želi kupiti stavbno zemljišče, naj se zgleda pri strokovni službi te skupnosti v Novem mestu, Novi trg 6.

NOVO VODSTVO TABORNIKOV

METLIKA – Pretekli teden so imeli taborniki odreda Dveh krogarjev volilno-programsko konferenco, na kateri so pregledali dosedanje delo ter si zastavili naloge za prihodnje leto. Hkrati so izvolili tudi novo vodstvo. Starešina tabornikov je postal Božo Špoljar, njegova namestnica Marjana Šmrekar, načelnica Branka Jaklič, gospodar Niko Vukmanič, tajnik pa Milan Travnikar.

Malenkost ustavi stroj

Težave vzdrževalcev v Betinem tozdu Kodranki

METLIKA – Naloga petnajstih vzdrževalcev v Betinem tozdu Kodranka in volna je še toliko odgovornejša, kajti če se ustavi en teksturirni stroj, pomeni to izpad 15 do 20 odst. osnovne Kodrankine proizvodnje. „Če se pokvari en stroj v konfekciji, se to tako rekoč ne pozna, pri nas pa je izpad ogromen, zato moramo res gledati, da ga čimprej popravimo,“ pravi Tone Matjašič, vodja vzdrževanja v Kodranki.

„Strojni park je pri nas specifičen, stroji so visoko zmogljivi, jih je sorazmerno malo, njihova vrednost pa je zelo velika; novih šest teksturirnih strojev je francoskih in vsak bi danes stal do šest milijard deviznih starih dinarjev.“

Pri vzdrževanju v Kodranki je zelo pomemben preventivni del, se pravi, da skušajo vzdrževalci s svojim rednim delom preprečiti okvaro in s tem zastoj. Pri tem imajo precejšnje težave zaradi pomanjkanja rezervnih delov in pri njihovem uvozu. „Naš stroj ima okoli tisoč ležajev, in če se samo eden zdrobi, moramo stroj ustaviti. Najbolje bi bilo, ko bi sproti zamenjali sklope ležajev, vendar si tega ne moremo privoščiti, ker bi bilo predrago. Tako moramo v glavnem delovati, ko že pride do okvare, pa še takrat včasih stroj stoji tudi po več dni, preden nam uspe dobiti potreben del.“ Zgodilo se je že celo, da so morali, ker nikakor niso mogli dobiti posebnih bakrenih žic za neki specialni elektromotor, kupiti cel elektromotor, za kar so morali odšteti 700 tisočakov, žica pa bi stala kakih 50 tisoč dinarjev. „Pri nabavi rezervnih delov iz uvoza je pač tako, da se moramo na ta račun odpovedati večjemu uvo-

zu reprodukcijskega materiala, skratka, sproti nekako krpamo,“ pravi Matjašič.

Pri oskrbi z rezervnimi deli pa nimajo težav samo z uvoženimi in dragimi. „Take malenkosti, kot so klinasti jermeni, ki jih izdelujejo tri tovarne v Jugoslaviji, ne moreš dobiti, prav tako ne britvice, ki jih v proizvodnji tudi potrebujemo. Marsikdaj mora naš nabavni za kakšne malenkosti prevoziti toliko, da stane bencin več kot vsa tista roba.“

Vzdrževalci v Kodranki so tudi nadarjeni inovatorji, kar so že večkrat dokazali v praksi, saj so izdelali precej pripomočkov, ki olajšujejo delo, in opravili tehnične izboljšave na strojih.

Tone Matjašič: „Najtežje pri vzdrževanju je, ker težko dobiti potrebne rezervne dele.“

Skonstruirali in iz odpadnega materiala so izdelali strojček za brušenje posebnih dovajalnih jermenov ter tako precej podaljšali življenjsko dobo teh jermenov in prihranili veliko denarja.

A. BARTELI

ZE NAMEŠČAJO KONTEJNERJE – Komunala je pred tedni pri večjih stanovanjskih blokih začela zamenjati dosežane kante za odpadke za večjimi, 700-litrimi kontejnerji. Tak način shranjevanja sme- ti povzroča mnogo manj nesnage okrog teh posod, laže jih je odvažati, končno pa večji kontejner tudi onemogoča Romkam brskanje po smeteh.

BIFEJI NA KUPU – Medtem ko krajani iz posameznih sosesk zamenjajo od Poncija do Pilata, da bi dobili vsaj oskrbovalne kioske, pa ti rastejo kot gobe po dežju, in to na kupu, toda samo za prodajo pijače oziroma kot bifeji. Tako sta v nekaj mesecih začela posloovati dva kioska pri železniških postajah Center in Kandija, vmes pa je še zasebnik postavil svojega v bližini bolnišnice. Tam lahko mnogokrat vidiš bolnišniče v progastih haljah, kako si gasijo žejo. Kaj menijo o tem v bolnišnici?

FUCKA SE JIM STABILIZACIJA? – Ko so na zadnji občinski seji anketirali delegate zbora združenega dela, se pravi zaposlene, kdaj želijo v prihodnje sklice sej, in predlagali v ta namen tudi popoldanski čas, se jih je 24 izreklo za seje dopoldne, samo 3 so bili pripravljeni hoditi na seje v popoldanskem času!

Ena gospa je rekla, da ima stekleno poslopje občinske skupščine tri poglavitve značilnosti: vanj teče voda ob nalivih, poleti doseže v pisarnah temperatura tudi 40 stopinj, ob vходу v poslopje pa vsaka stranka – občan lahko zavoha, kaj imajo občinarji za malico...

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 20. do 26. oktobra so v novomeški porodnišnici rodile: Višnja Petrušič iz Metlike – Krunoslav, Valerija Grm iz Dolenjskih Toplic – Janija, Nada Šimec iz Gribelj – Marka, Vida Cerovšek iz Smednika – Sabino, Vesna Jurkovič iz Sabunikov – Satjavana, Magda Cadošič iz Zilj – Bojana, Marija Dolinšek z Rake – Heleno, Antonija Zagorc iz Šmarja – Sandija, Katica Jaketič iz Perudine – Tomaža, Olga Debevc iz Klenovka – Dejana, Vanja Crnič iz Pribincev – Janjo, Irena Ivanec z Trške gore – Denisa, Ivanka Vrbas iz Grdunov – Ireno, Danica Gazvoda iz Gabrja – Danijela, Milka Skinder z Gmajne – Barbaro, Majda Božič z Rake – Damjana, Ana Pečjak iz Šmihela pri Žužemberku – Marjana, Katica Mirič iz Učakovcev – Silvija, Fanika Kuhar iz Ostroga – Lidijo, Marija Resnik iz Bučerce – Davorina, Zdenka Furlič iz Svibnika – Ines, Silva Bradač iz Loške vasi – Boštjana, Tatjana Bukovec iz Gor. Mraševega – Sanjo, Nada Pahor iz Metlike – Uroša, Marjeta Kum iz Družinske vasi – Tanjo, Gragica Jontez iz Podbranskega – Andreja, Marija Gregorič iz Semiča – Roka, Jožica Krnc iz Velikega Cirknika – Andrejo, Sonja Študelj iz Črnomlja – Ernesta, Andreja Zorman iz Lukovka – Katjo, Sonja Fajš iz Orehovice – deklico, Terezija Koželj iz Vavpčeve vasi – dečka, Anica Ižanec iz Zagorice – deklico in Marija Uhan iz Dolcnje Nemške vasi – dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Vida Vrček iz Kotarjeve 7 – Jernejo. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

NEKDAJ OB VEČERIH nabito polno gostišče Veselica je že lep čas skoraj prazno, čeprav pelje zdaj do njega asfaltna cesta. Večeri na Veselici so pusti in nemalokrat je natakarja strah osamljenosti. Ob takem stanju bi se moral kdo zamisliti, kje in kdaj je bila storjena napaka, kdo je odgnal goste in, kar je najvažnejše: kako jih ponovno privabiti. Seveda, če ni slednje že pretrd oreh za odgovorne.

GRD POGLEĐ ALI VSAJ OSTREJŠO BESEDO bi si zastužili tisti, ki so botrovali postavitvi stopnic ob čelni strani stare šole na Partizanskem trgu. V tej stavbi sta zdaj zavarovalnica Triglav in davkarja, sporne stopnice pa naj bi bile potrebne za nemoteno delovanje službe družbenega knjigovodstva. Ljudje, ki so hoteli kakorkoli spremeniti zunanjo podobo svojih hiš, se bodo ob tem gotovo spomnili vseh potov in potrdil, ki so bili za to potrebni, velikokrat pa je „bil „hajkanje“ za papirji celo neuspešno. Pri stari šoli pa gre za širši družbeni interes, v imenu katerega se očitno lahko dela marsikaj. Tako vsaj kaže, saj že zaradi estetskega vidika še slepec ne bi pristojni stopnic k stari šoli.

Tabori širijo obzorje

METLIKA – Med kakimi tridesetimi udeleženci poletnega geografskega tabora v Dobrovniku v Prekmurju so bili tudi dve učenci in en učenc središnje šole tekstilne usmeritve iz Metlike in ti trije so bili edini udeleženci tega mladinskega tabora iz Dolenjske.

„Nas tri je na ta tabor poslal in vse v zvezi s tem uredil naš profesor Fortun. Tistih deset dni na socialno-geografskem taboru smo preživeli zelo koristno. V glavnem smo anketirali ljudi, anketa pa je obsegala vprašanja o njihovem jeziku (veliko je Madžarov), razdrobljenosti kmetij, jemali smo vzorce vode in podobno,“ je povedala Darinka Rogina, dijakinja 2. letnika Betine šole, sicer doma iz Zapudja pri Dragatušu. „Tabora smo se udeležili dijaki iz vse Slovenije, največ je bilo gimnazijcev, tudi iz slovenske gimnazije iz Celovca, eden pa je bil iz Italije. Vsaka skupina je imela nekoga, ki je znal madžarsko, da smo se lahko sporazumevali z domačini. Spoznala sem, da so med življenjem v tistih vaseh in pri nas v Beli krajini precejšnje razlike.“

Darinka Rogina

Darinka ima zemljepis zelo rada, pravi pa, da je zanimanje učencev za neki predmet v veliki meri odvisno od učitelja. „Tudi druge predmete imam rada, zlasti slovenščino, po končani šoli v Metliki pa bi rada nadaljevala šolanje na tehniški šoli v Kranju. Na tak ali podoben tabor pa bi še šla z veseljem in tudi doma nimajo nič proti, čeprav je poleti na kmetiji največ dela, saj tudi starši vedo, da je tako izobraževanje za mladega človeka koristno in potrebno.“

A. B.

PRVA ATLETSKA STEZA V METLIKI – Dela pri urejanju športnega igrišča pri Beti grede h koncu. Cel prejšnji teden so ačenske srednje tekstilne šole urejale atletske steze, prvo v Metliki sploh. Vsak dan je na igrišču delal en razred, delovno akcijo pa bodo pripravili še mladinci in drugi delavci Beti. (Foto: A. Bartelj)

NISO PODELILI VSEH ŠTIPENDIJ

SEMIČ – Semiška Iskra je za to šolsko leto razpisala 42 štipendij, kar je skoraj za polovico več kot preteklo leto. Vendar je bilo podeljenih le 31 štipendij, 46 prošilcev pa so zavrnili. Tako kot vsako leto se je namreč tudi letos komisija za delovna razmerja srečevala z enakimi problemi: vse preveč kandidatov se odloča za šolanje v SR programu. V stopnje zahtevnosti elektrotehniške usmeritve, smer elektrotehnik – elektronik, premalo pa za smer elektrotehnik – energetik in IV. stopnjo zahtevnosti kovinske usmeritve. Tako izobražene pa bi v delovni organizaciji Kondenzatorji najbolj potrebovali.

BI IZGUBA STOLČKA POMA-GALA? — O delovnem času, sedanjem in prihajajočem, so med drugimi pretekli teden govorili tudi na seji družbenopolitičnega zbora. Poudarili so, da je v spremembi delovnega časa združeno delo videlo le sebe ter da nikakor niso pomislili na otroke, na katere zgodnje vstajanje izredno slabo vpliva. Obsodili so nedosledno spoštovanje dogovora o delovnem času. „Tako se bo delalo do takrat, dokler ne bo kdo odletel do stolčka“, je bilo slišati glasove. Za se tudi o takšnem odletanju v glavnem le govori, a bolj malo naredi.

PA BO LE LEPŠI — Če smo zadnjič nekoliko pesimistično gledali na pleskanje fasad v črnomaljski prestolnici, pa lahko sedaj rečemo, da obnova lepo napreduje, da se pleskarski odri hitro pomikajo od hiše do hiše, za kar gre gotovo zahvala tudi lepemu vremenu. In kar je najpomembnejše: Črnomaljši se radi ustavijo ob novih pročeljih in pohvalijo dober izbor barv. Da so le meščani zadovoljni!

Ribniški zobotrebci

NEOCIŠČENA ULICA — Spodnji del Kolodvorske ulice v Ribnici (od križišča do kolodvora) ni bil očiščen že od zadnje zime. Vsaj tako trdijo stanovalci tega dela Ribnice. Smeti je res precej in ponekod raste v jarkih celo trava. Kazalo bi zaposliti kakšno kravo, da bi jo popasla.

VODA NA POSTAJI — Na avtobusnem postajališču pri glasbeni šoli v Ribnici stoji ob deževju in tudi še dolgo po njem voda. Na cesti ob postajališču sicer je jašek za odvod vode, vendar voda noče teči s postajališča v strmino do jaška. Kaže, da bo treba skleniti poseben samoupravni sporazum o tem, kako mora teči voda v hrib.

Kaj praviš na ugotovitev predstavnika ZKGP, da je bolje, če je mladina brez štipendij kot brez dela?

Da je povsem v stilu, saj so podelili le malo štipendij.

Drobne iz Kočevja

SPET JIH JE ZEBLO — Stanovalci v bloku v Kidričevi 1 in 3 bodo začeli verjeti v coprnice, saj vse kaže, da je njihov blok zacopran. Vsako kurilno sezono pride do zapletljive s centralno kurjavo. Medtem ko so se v drugih blokih, ki imajo kurjavo iz istega vira, greli do 24. oktobra že kar lepo število dni, je bilo v tem bloku toplo samo dva dni, račun pa bodo dobili seveda enak kot stanovalci ostalih blokov. Odgovornega za tako stanje seveda ni. Vsi skušajo krivdo zvaliti le na stanovalec, češ da je v bloku prelo samoupravljanja (in da niso uredili pregleda kurilnih naprav pred kurilno sezono), drugi pa spet, da ga je preveč (saj vsak po svoje išče strokovnjake za popravila in vrti ventile ogrevalnih naprav). Stanovalci pa menijo, da oni niso strokovnjaki za centralne peči in da bi moral vse to do roka opraviti pač strokovni organ. Zdaj se je vse nekako uredilo, izkušnje pa pravijo, da se bo v tem bloku med kurilno sezono še nekajkrat zapletlo.

ZA PRAZNIK GLASILO — Uredniški odbor glasila SZDL v KS Ivan Omerza Livold je na seji 20. oktobra dopolnil odbor z nekaj novimi člani, kar naj bi pripomoglo k boljšemu delu. Sklenili so, da bo nova številka izšla pred delovno republiko, pri spevke zanjo pa bodo zbirali do 10. novembra.

IRENA GORNIK

Trebanjske iveri

BURNO ROJSTVO IN TIH POGREB — Ko so v Mokronogu uvajali celodnevno šolo, je bilo precej dela z vsemi tistimi, ki so pojasnjevali, da ni potrebna. Toda moč argumentov ni zmogla in tedanji ravnatelj je moral zaradi tega „pokati“, kot radi rečemo. Zdaj pa je bila celodnevna šola v Mokronogu čisto tiho pokopana, ne da bi se komu skrivl en sam las. Odgovornost pa, o kateri smo toliko govorili, spet nekje ždi vse zaprašena in žalostna, ker zanjo pri nas očitno ni nobenega pametnega dela.

TRGOVCI SE OTRESAJO KUPCEV — Kot kaže, gre trgovini še vedno dobro kljub zmanjšani kupni moči. Kako sicer pojasniti, da trgovci v Mokronogu stoji križemrok ob sobotah, ko odpro trgovine dopoldne za poldruge uro, lačni in žejni ne vidijo ter sejmajši pa zastoj pritiskajo na kljuke trgovin.

Črnomaljski našli „luknje“

V zadnjih osmih letih v črnomaljski občini 116 nedovoljenih gradenj — Večino jih bodo legalizirali — Spomladi usklajen prostorski plan.

ČRNomeLJ — V zadnjih osmih letih so v črnomaljski občini odkrili 116 črnih gradenj. To je za tamkajšnje področje veliko število, ki pa ne preseneča, saj so bili pri preprečevanju nedovoljenih gradenj nedosledni, graditelji pa so znali izkoristiti toga zakonska določila, pomanjkljivosti v prostorskem planiranju, premajhen nadzor inšpekcijskih služb, „življenjsko“ reševanje črnih gradenj. A družbena samozadržita v krajevnih skupnostih je znova opovedala.

Nedovoljene gradnje — menijo, da jih je še več, kot so jih mogli

registrirati — so razdelili v tri skupine: 24 objektov je zgrajenih v nasprotju z izdanim lokacijskim in gradbenim dovoljenjem, za 39 gradenj je bilo izdano lokacijsko dovoljenje, gradbeno pa ne, 53 objektov pa so lastniki postavili brez dovoljenja. Za gradnje v prvih dveh skupinah si bodo v občini prizadevali, da bi jih čimprej legalizirali, če ne gre za bistvena odstopanja. V tretji skupini gre za popravila in

novogradnje, med katerimi je največ zidanic, počitniških hiš, garaž, drvarnic in kurnikov. Le petina je stanovanjskih hiš, legalizacija pa ne bo možna le pri tih, ki so zgrajene na prvovrstni zemlji. Vendar bodo z rušenjem počakali, dokler ne bo izdelan prostorski plan.

Urbanistični inšpektor je mnenja, da je eden poglavitnih vzrokov črnih gradenj zastarela urbanistična dokumentacija, ki jo morajo čimprej novelirati, zato pa pospešiti postopek izdelave prostorskega plana. Zakon o zaščiti kmetijskih zemljišč namreč prepoveduje spremembo namembnosti zemljišča in hkrati izdajo lokacijskih dovoljenj. Ta zakon pa je tudi povzročil, da začno graditelji graditi prej, preden imajo možnost dobiti dovoljenje. Na komiteju za družbeni razvoj črnomaljske občinske skupščine zagotavljajo, da bo prostorski del družbenega plana usklajen do pomladi, s tem pa bo odprta zelena luč graditeljem, legalnim seveda.

M. BEZEK

GLASBENA ŠOLA REŠUJE PROSTORSKO STISKO

ČRNomeLJ — Črnomaljsko glasbeno šolo že dlje časa tare problem s prostorom, saj se npr. letos v petih prostorih v hiši v Ulici Mirana Jarca gnete kar 115 otrok. V glasbeni šoli bi radi odpravili prostorsko stisko v hiši; tako jim Irel, ki ima prostore v isti stavbi, enkrat na teden v popoldanskem času že odstopi prazno pisarno za pouk. Podoben dogovor bosta svet staršev in svet šole skušala najti tudi s samoupravno stanovanjsko skupnostjo, ki ima prav tako pisarne v isti hiši. S tem bi bila prostorska stiska glasbene šole odpravljena.

A. ARKO

ŠE MALO POD PLANOM

KOČEVJE — Konec oktobra je šlo Avto-moto društvo 1.075 članov ali 33 manj, kot načrtujejo do konca leta. Pričakujejo pa, da bodo letošnji načrt dosegli, ko bosta končana še dva tečaja za voznike motornih vozil. Med člani sta 902 avtomobilista, 3 motoristi, 63 članov brez vozil in 107 podmladkarev. Tako je v AMD včlanjenih nad 25 odst. lastnikov motornih vozil. Kot devetstoti se je včlanil Mirko Petrič iz Bračičeve ulice v Kočevju in prejel za nagrado zbirko strokovnih knjig AMZ Slovenije.

A. A.

OCENA VODILNIH

KOČEVJE — Nosilci odgovornih dolžnosti v občinski konferenci SZDL Kočevje — to so predsednik Saša Bižal, podpredsednica Zofija Rovin in sekretarka Tanja Svetličič — so uspešno in odgovorno opravljali svoje dolžnosti, za katere so bili izvoljeni. Tako pravi na kratko tudi ocena, ki jo je pred nedavnim brez posebne razprave osvojilo tudi predsedstvo občinskega komiteja ZK Kočevje. Zaradi uspešnega dela so Saša Bižal in Zofija Rovin, ki nimata možnosti ponovitve mandata, evidentirali za delo v drugih družbenopolitičnih organizacijah ali občinski skupščini, Tanjo Svetličič pa so ponovno evidentirali za sekretarko občinske konference SZDL.

Z združenimi močmi do uspeha

V trebanjski občini so se sestale že skoraj vse KK SZDL — Pozitivne ocene dose-danjega dela — Zagovarjati resnične interese ljudi

TREBNJE — Ali bo Socialistična zveza resnična fronta, kjer bodo ljudje uresničevali svoje življenjske interese, je v veliki meri odvisno tudi od tega, kako bo znala prisluhniti dogajanju v krajevnih skupnostih. Te dni se v trebanjski občini končujejo programsko volilne konference socialistične zveze po krajevnih skupnostih, kjer naj bi izmerili doseženo delo in začrtali naloge za naprej.

Kot je povedal Nace Sila, sekretar občinske konference SZDL Trebnje, je ocena dosežanj šestankov krajevnih konferenc SZDL v glavnem pozitivna. K temu so prispevale temeljite priprave nanje, ki so se začele že maja, pa tudi spoznanje ljudi, da prav v tej frontni organizaciji lahko pridejo na dan njihovi resnični interesi. O tem govori dobra udeležba na sejah. Razveseljivo je tudi, da so bili za vodilne funkcije v Socialistični zvezi predlagani in izvoljeni tudi mlajši ljudje.

Poročilo o delu krajevne konference SZDL v krajevni skupnosti Trebnje je bilo malo bolj kritično od ostalih. Ugotovili so sicer, da je Socialistična zveza bila nosilec vseh političnih akcij v krajevni skupnosti, a so pri tem sodelovali samo nekateri člani izvršilnega odbora. Vse to

se je seveda poznalo tudi pri medsebojnem sodelovanju vseh družbenopolitičnih organizacij, neuspešnosti vaških in uličnih odborov, nezadostnem sodelovanju z delegacijami. Tudi v tej krajevni konferenci so opazili, da ljudi prizadevajo samo konkretna vprašanja glede

KRVODAJALSKA AKCIJA V TREBNJEM

TREBNJE — V trebanjski občini bo krvodajalska akcija od 17. do 18. novembra. Prijave sprejemajo aktivisti Rdečega križa v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih ter seveda v občinskem odboru. Natančnejši program krvodajalske akcije bomo še objavili.

DENARNE POMOČI ZA OTROKE

TREBNJE — V trebanjski občini prejema letos denarno pomoč 1.100 otrok iz 459 družin. Za te namene je bilo potrebno zbrati skoraj 15 milijonov dinarjev. Večino denarja skupnost otroškega varstva podeli v denarni obliki, nekaj pa tudi v funkcionalni. Ta denar je namenjen za regresiranje prehrane v vzgojnovarstvenih ustanovah, teh upravičenec pa je zdaj 185

doben uspeh. Tudi v Ribnici bi jih zaposlili več, a na razpise ni odziva, saj so osebni dohodki majhni. Njihovi učitelji zato za skromno nadomestilo opravijo to delo in tako prihranijo družbi na leto okoli 900.000 din.

52 učencev šole je v minulem šolskem letu nastopilo 222-krat na 28 prireditvah. Med najuspešnejše štejejo koncert ob zaključku šolskega leta, radijski nastop in nastop na reviji mladih glasbenikov v Ljubljani in Zagorju.

J. P.

Veljavo znanju, inovacijam

Program uresničevanja sklepov 8. seje CK ZKS naj bo tak, da bo možno kontrolirati izvajanje

KOČEVJE — „Vse to smo že večkrat slišali in brali pa tudi zapisali, le-uresničili nismo“, so poudarili nekateri v razpravi o delovnem osnutku programa za uresničevanje sklepov 8. seje CK ZKS na nedavni seji predsedstva občinskega komiteja ZK Kočevje.

Izražena je bila bojazen, da bomo spet dosti zapisali in da rezultatov

tudi tokrat ne bo. In če bo zamujena še ta priložnost, bodo spet razočarani.

V programu je med drugim zapisano, da se bodo komunisti zavzemali za bolj učinkovito uvajanje znanjainovacij ter za povezovanje s strokovnimi in znanstvenimi organizacijami. Programe prestrukturiranja gospodarstva je potrebno izdelati v delovnih organizacijah LIK, Itas, SGP Zidar in drugod, kjer sedanja proizvodnja ne ustreza zahtevam tržišča, oz. ni donosna.

Po razpravi so osnutek dopolnili in ga razposlali osnovnim organizacijam ZK, ki bodo na tej osnovi in na osnovi sklepov 8. seje CK ZKS sprejele na programskih konferencah v decembru svoje delovne programe. Sklenili so tudi, da bodo na prihodnji seji razpravljali, kako poživiti delo aktiva komunistov-neposrednih proizvajalcev, ki zdaj šepa.

J. P.

IZ KRŠKE OSNOVNE SOLE

Množičnega pohoda „Po poteh borb in zmag“ na Gorjancih so se udeležili tudi učenci krške osnovne šole Jurija Dalmatina. Brigita FURAR piše, da so pohodniki (bilo jih je blizu 200) spetoma tekmovali v orientaciji. Brigita hkrati poroča, da so krški pionirji pred kratkim uspešno opravili tek na 800 m po kostanjevih ulicah. Pri mlajših pionirjih in pionirkah sta med posamezniki Orlando Roj in Manja Kerin zasedla 2. mesto. Darja Sedaj pa je bila tretja. Božo FURAR na nam je pisal, da so se učenci 6. razreda pred kratkim odpravili na poučen izlet v Ljubljano, kjer so si ogledali naravoslovni muzej, planetarij in Cankarjev dom.

J. S.

ČETRTKOV INTERVJU

Cena še vedno neznanka

Cena za ogrevanje blokovskih stanovanj v Črnomlju „pogrela“ stanovalec

ČRNomeLJ — Lansko jesen so začeli v stanovanjskem naselju Cardak v Črnomlju graditi kotlovnico na trda goriva, potem ko so lastniki 235 družbenih stanovanj v desetih blokih podpisali samoupravni sporazum o združevanju sredstev za gradnjo. Takrat so stanovalci tudi udeležili, da se bo okrog 20 dinarjem, kolikor so lani plačevali za ogrevanje kvadratnega metra s kurilnim oljem (ob tem so bili večkrat tudi v mrzlih prostorih), sicer pridružila podražitev, ko bo začela obratovati kotlovnica, a ne za veliko. Ko pa so bili sveti dobili v razpravo predlog za novo ceno, je bila ta višja za skoraj 150 odst. — znašala je kar 48,56 din. Zato smo za obrazložitev zaprosili Ivana Pečnika, strokovnega tajnika pri črnomaljski samoupravni stanovanjski skupnosti, ki je investitor kotlovnice.

„Gokov tozd Komunala, ki naj bi upravljala s kotlovnico — le-ta je do konca oktobra še poskusno obratovala — si je v tem predračunu gotovo zagotovila določeno rezervo, saj se boji, da ne bo to zanjo še dodat-

Ivan Pečnik

no breme. Ze nekaj časa namreč Komunala posluša s težavami, vendar je edina, ki lahko upravlja s kotlovnico. Poleg tega na Dolenjskem še nimamo tovrstnih kotlovnice, zato tudi izkušnje z upravljanjem nimamo. Za usklajevanje cene kurjave smo pri koordinacijskem odboru za stanovanjsko gospodarstvo pri OK SZDL imenovali celo komisijo. Osnutek cene, ki je bila višja od sedanje, sta obravnavala skupščina stanovanjske skupnosti in koordinacijski odbor, komisija pa je to ceno zbilja na sedanjih 48,56 din ter jo dala v razpravo skupnostim stanoval-

cev. Moram poudariti, da cena nikakor ni dokončna, in upam da bodo stanovalci na razpravah, ki gredo proti koncu, argumentirano vplivali na nižjo ceno.“

Vendar pa predlagalec sedanje cene ni postavil kar tako, ampak jo je moral utemeljiti. S čim in ali je ta cena zares utemeljena?

„Podražitev utemeljujemo z višjo ceno premoga, ki se je od lanske jeseni podražil več kot za polovico, s povečano stopnjo amortizacije za tovrstne objekte in opremo in večjimi bruto osebnimi dohodki delavcev. To so največje postavke.“

Niste teh podražitev predvideli že lani, ko ste pred gradnjo kotlovnice predlagali ceno novega načina ogrevanja?

„Na podražitve smo vsekakor računali, vendar nismo vedeli, da bodo te podražitve tako visoke. Saj je tudi resolucijsko priporočilo govorilo o 20-odstotni podražitvi, a kdo se ga je držal? Sicer pa je ogrevanje na trda goriva še vedno cenejše kot s kurilnim oljem. Tako je vsaj razvidno iz obračuna stroškov, ki ga je pripravil Gok za nekaj blokov na Cardaku. Po današnjih cenah olja bi bili ti stroški 43 dinarjev za kv. meter, brez stroškov za osebne dohodke kurjačev in amortizacije, ki znaša v ceni za ogrevanje na trda goriva skoraj četrtino.“

Med lastniki družbenih stanovanj in celo hišnimi sveti je slišati pripombe, da tako visoke cene za kurjavo ne bodo plačali. Se lahko takšni kurjavi odpovedo in kakšne so pravne poti za izterjavo plačila?

„Posamezniki ali stopnišča se sedaj ne morejo več odpovedati takšnemu načinu ogrevanja, ker so vključeni v sestavni del celotnega sistema. Prav tako so dolžni po 51. členu zakona o stanovanjskem gospodarstvu plačati obratovalne stroške, sem pa spada tudi ogrevanje, sicer bo Gok po treh mesecih zahteval poravnavo stroškov od lastnikov stanovanj, torej delovnih organizacij. Če pa jih tudi te ne bodo poravnale, se bo moral stanovalec izseliti.“

M. BEZEK

V Ribnici propadata blok in bazen

Blok s dvanajstimi stanovanji že več let prazen

RIBNICA — V Ribnici propada 12-stanovanjski blok. Stanovalec v njem že več let ni. Streha pušča, okna so razbita, štedilniki pokrađeni itd. Blok pa niti ni star, saj je bil zgrajen med leti 1950 in 1960.

Podobno je tudi s pred tremi leti s samoprispevkom zgrajenim plavalnim bazenom, ki je bil odprt za kopalce le mesec dni, zdaj pa je zaprt in propada, predvsem njegova zunanja stena pod okni, kjer je montažni zid že tako razpadel, da se vidijo železne vezi.

O vsem tem so Ribničanje razpravljali na raznih sestankih, tudi partijskih in zborih občanov, saj se občani upravičeno vprašujejo, zakaj glasovati za samoprispevke in prispevke, če potem zgrajenega ne uporabljajo in propada. Za odgovor smo povprašali na občinski skupščini.

Propadajoči stanovanjski blok v Majnikovi ulici je last JLA. Zaradi raznih pomanjkljivosti so ga nameravali pred leti podreti. Zadnji razgovori s strokovnjaki za gradbeništvo pred okoli letom dni pa so pokazali, da je treba stanovanjski blok obnoviti in usposobiti za vselitev stanovalec. Obnavljati bodo začeli, takoj ko bo denar.

Pri plavalnem bazenu gre verjetno za napako projektanta. Zaradi razlik v temperaturi nastaja kondenz in voda odteka po zunanji strani žilo na zid iz siporeksa, ki zelo vpija vodo. Mrz potem opravi svoje. Zdaj bi se dale okvare popraviti še z malenkostnimi stroški.

J. PRIMC

Začeli so z lepo doto

V prvem obratu zaposleni tudi domačini

SKOPICE — „Precej vode je preteklo, preden smo našo že močno propadajočo šolo spremenili v koristno delavnico, zato smo vaščani pridobitve nadvse veseli,“ je dejal na otvoritvi predsednik sveta krajevne skupnosti Skopice Bruno Potokar in pri tem omenil, da bi moralo združeno delo pokazati več zanimanja zanjo. Delovne organizacije v brežiški občini dobro pozna in ve, da imajo veliko invalidov in takih delavcev, ki so sposobni le za lažje delo. Samo Prevoz jih ima na primer več kot dvajset, za katere ne vedo, kako bi jih zaposlili.

Skopiško šolo so ukinili natančno pred desetimi leti, ker je bilo premalo otrok, in od takrat vozijo učence k pouku v Brežice. V šolskem posloju so nameravali najprej ustanoviti otroški vrtec, potem so že razmišljali o vrtcu in delavnici, vendar zamisli o vrtcu niso uresničili. Zgradbo so zadnja leta oddajali tudi za stanovanje delavcem iz drugih krajev, ker pa nad njo ni bilo pravega skrbnika, je bilo v njej vse uničeno. Nobenih vrat ni bilo več mogoče zapreti, ker so bila brez ključ.

Odločitev, da bi zaposlili invalide in razvili dejavnost, ki ne bo onesnaževala okolja, je naletela pri krajanah in v občini na ugoden odmev, samo do programov je bilo težko priti. Za delavnico se je močno zavzela tudi Medobčinska gospodarska zbornica ki se še zdaj trudi, da bi ji preskrbela trajno delo za čimveč ljudi. Predsednik sveta KS in drugi so še vedno prepričani, da ni nič zamujeno in da bo finančna podpora združenega dela v občini dobrodošla ob vsakem času.

„Dota, ki so jo invalidi dobili v Skopicah, je za novi kolektiv nadvse spodbudna, saj cenimo vrednost objekta z zemljiščem vred na 10 milijonov dinarjev,“ je pojasnil Potokar. Povedal je tudi, da so krajin rade volje pomagali urejati okolico in da so tudi oni zadovoljni, ker se bo njihov prvi in edini obrat lahko še precej razširil. Med osmimi delavci, kolikor jih trenutno dela v njem, so štiri domačini, za v prihodnje pa se nadejajo, da jih bo še več našlo kruh v neposredni bližini doma.

J. TEPPEY

„Pri nas se ne otepamo dela“

Tozd za vzdrževanje voz v Dobovi si je povečal življenjski prostor s prestavitvijo ceste — Še dve delovni hali za 90 milijonov dinarjev

DOBOVA — Pred popravilnico železniških voz so te dni zaključili urejanje deponije za les in asfaltiranje ceste, ki so jo prestavili, da so si s tem razširili življenjski prostor. Prestavitve ceste in gradnja novega mostu je veljala kolektiv 20 milijonov dinarjev, enakó vsoto pa bodo morali odšteti tudi za skladišče lesa.

Obe naložbi sta le predpriprava za nadaljevanje celovito zastavljenega investicijskega programa, za gradnjo dveh novih industrijskih hal, namenjenih sodobnejšemu vzdrževanju železniških vagonov. V prvi hali, katere gradnja se bo začela spomladi, bodo opravljali vsa varilska dela pri investicijskem vzdrževanju voz, demontažo streh in drugih sestavnih delov. Dve mesti bodo uredili za težko poškodovane vozove, zraven pa še delavnico za regeneracijo rezervnih delov. Poslej bodo poškodovane dele voz samo zamenjavali, ne bodo jih več popravljali. Tako bodo za polovico skrajšali popraviljanje in prispevali s tem velik delež k hitrejšemu obračanju voznega parka.

V tem tozdu nimajo pred investicijami nobenega strahu. Doslej so še vse dobro izpeljali in tudi pri vračanju posojil niso imeli težav. Prva hala — naredili so jo 1977. leta — je pomenila hkrati sanacijo in zagon za nadaljnji razvoj. Zanj so dobili 6 milijonov dinarjev iz republiških rezerv, 7 milijonov posojila od LB in 6

milijonov od Železniškega gospodarstva. Razliko do 35 milijonov je kolektiv prispeval sam. Ves čas je skrbel za to, da je imel polne roke dela, zato se ni otepal nobenega posla. Delo je prevzemal tudi od železniških delavnic v Zagrebu in Sarajevu, če je le imel proste zmogljivosti. V Dobovi vzdržujejo tudi vse posebne vozove za prevoz živih rib, predelujejo vagon v kuhinje, kopalnice in spalnice za potrebe Železniškega gospodarstva, vagon za notranji transport v železarnah na Jesenicah in v Storah ter vagon za potrebe Surovine in Dinosa.

V Dobovi opravijo na leto 1200 do 1300 investicijskih in 7000 tekočih popravil, izpeljavo naslednjih dveh zastavljenih investicijskih faz pa bodo to število lahko močno povečali. Po izgradnji obeh novih hal računajo, da bodo imeli na voljo še 40 novih delovnih mest, tako da se bo kolektiv pomnožil od 280 na 320 zaposlenih.

J. TEPPEY

Alojz Žokalj — častni občan Brežic

Na svečani seji občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij so 28. oktobra podelili naslov častnega občana rojaku iz Krške vasi, upokojenemu general-majorju JLA Alojzu Žokalju. Svojo bogato revolucionarno pot je začel kot soorganizator odpora v vaseh pod Gorjanci. Bil je obveščevalec v Gorjanski četni in Gorjanskem bataljonu, zadnje, najpomembnejše dolžnost v NOB pa je opravljal kot komisar XIV. divizije. Še pred iztekom vojne je končal vojaško akademijo v Sovjetski zvezi. Po vrnitvi je delal v generalštabu in predaval na vojni akademiji, bil pa je tudi vojni ataše v Budimpešti in Sofiji.

Po demobilizaciji 1958 se je vključil v družbenopolitično delo in prevzemal pomembne funkcije v republiku. V gospodarskem zboru skupščine SRS je dva mandata zastopal brežiško občino in Posavje. Ves čas je sodeloval pri reševanju gospodarskih problemov in bil tesno povezan z življenjem in delom svoje rojstne občine. Za prispevek k njenemu razvoju se mu je ta oddolžila s proglasitvijo za častnega občana.

J. T.

NEUREJENI PREVOZI DELAVCEV

GORA — Vodstvo te krajevne skupnosti se je že spomladi dogovorilo s krškimi Izletnikom, da bo uvedel delavsko progo Krško — Gora — Krško, kjer bi se vozilo okrog 40 delavcev. Izletnik je pripravil vse potrebno, vendar pri koordinaciji na občini ta proga ni bila sprejeta, češ da ni delavcev za tri izmene.

NAMESTO ODGOVORA — MESO

KOPRIVNICA — Krajin te kozjanske krajevne skupnosti že lep čas opozarjajo, da preskrba z mesom močno šepa. Agrokombinatova mesnica bi morala biti odprta vsaj ob sobotah od 12. do 15. ure, toda mesarja vidijo kvečjemu trikrat, pa tudi enkrat samkrat v mesecu. Krajin se hudejejo in pravijo, da bi raje videli, ko bi namesto delegatskega odgovora Agrokombinat čimprej poslal v mesnico meso in resnega mesarja!

ELA IN ŠEŠIR NAZADUJETA?

BIZELJSKO — V nerazvitih krajevnih skupnostih brežiške občine na desnem bregu Save, predvsem na Bizeljskem, v Piščah in Globokem, zadnja desetletja niso prinesla možnosti za zaposlovanje ljudi v domačih obratih. Podatki kažejo, da se število zaposlenih v treh obratih, v globokem rudniku, v obratu Šešira iz Škofje Loke v Stari vasi in v Eli na Bizeljskem, celo zmanjšuje. Pred leti so v njih našli 120 delavcev, danes pa jih je komaj še 100.

To pomeni, da ni medtem zrastle nič novega in da so še tiste matične organizacije ki so pokazale voljo do razvoja na tem območju, opustile skrb za širjenje industrijskih zmogljivosti v teh krajih.

Krške novice

NOVI NAMESTNIK SODNIKA ZA PREKRŠKE — Delegati občinske skupščine so na zadnjem zasedanju 27. oktobra za novega namestnika sodnika za prekrške imenovali diplomirane pravnik Ivanu Špilerja iz Krškega.

ZE VEDO, KAJ HOČEJO — Na seji zbora krajevnih skupnosti je eden izmed delegatov menil, da stalno bivališče ne bi smelo biti pomembno pri dodeljevanju pomoči prizadetim od toče v sevniški občini. Odgovoril mu je drug delegat, rekoč, da so Sevničani hoteli doseči ravno to, da tisti, ki imajo vikende na Malkovcu in drugod, pomoči ne bodo deležni. Tretji delegat pa je menil, da kaže Sevničane vendarle opomniti, da se ob lanski solidarnostni akciji za pomoč od toče prizadetemu Bizeljskemu niso ravno vzorno izkazali...

KJER JE OGENJ... Odloki, ki jih predlaga občinski sekretariat za notranje zadeve, imajo običajno kaj žalostno usodo. Nanje je obilo pripomb, tako da se je že primerilo, da so morali obravnavo odloka umakniti z dnevnega reda. Ob predlogu odloka zoper javni red in mir so delegati naposled opozorili, da bi moral predlagatelj bolj paziti na slovenski jezik, ne pa vztrajati pri birokratski latovščini, četudi se ob njo morda niso dovolj spotaknili že ob obravnavi osnutka tega odloka!

Sevniški paberki

SERVIS PLSKIH APARATOV? — Smo v mesecu požarne varnosti, ko naj bi zato storili še kaj več. V sevniški gasilski dom, na tamkajšnji gasilski servis, se je že zateklo nekaj občanov za pomoč pri montaži plinskih naprav. V tem servisu bi bili pripravljeni tudi sicer prevzeti to strokovno nalogo. Pri trgovini žal zaenkrat ni zanimanja, da bi to tudi gmotno podprli. Gasilec je znano, kako imajo to urejeno v Mariboru, preprosto je vračunano v ceno jeklenke.

ZALOTILI TATICO — V največji sevniški samopostrežni trgovini so v pisarnico za trgovino povabili stranke. Pregled pod plaščem je odkril meso. Strankina družina bi si tistih nekaj dekagramov mesa lahko privoščila tudi za denar. Skupaj z eno direktorsko plačo je namreč za minul mesec „potegnila“ nad 60.000 tisočakov...

VSE NA ISTI VEČER — Najlaže je usklajevati predstave, če jih ni, oziroma so to le bolj ali manj predstave „nagih“ filmov. Ob občinskem prazniku pa je že običaj, da je nekaj več tudi kulturnih prireditev. Tako v petek, 11. novembra, ob 18. uri v Boštanjju ne gre zamuditi večera z Boštanjjskimi fanti, folkloro in otroki. Samo ury kasneje pa bodo v sevniškem gasilskem domu nastopili priljubljeni Sentjakobčani s Sedmoricu v kleti.

Sopova oprema v „daljno Kino“

Letos naj bi tozd Oprema na tujem iztržil 270 milijonov dinarjev, prihodnje leto pa vsaj za petino več — Letošnji izvoz vreden milijon dolarjev?

KRŠKO — Sopov tozd Oprema naj bi letos s prodajo svojih izdelov na tujih trgih zaslužil 270 milijonov dinarjev, letošnji izvoz pa naj bi znašal okrog 30 odst. celotnega prihodka tozda.

Doslej sklenjeni posli pa zagotavljajo, da bo ta največja temeljna organizacija Sopa v letu 1984 po-

večala izvoz za najmanj petino. Pričakujejo zadnja soglasja za razširitev proizvodnih prostorov, kajti ob sedanjem obsegu proizvodnje so zelo utesnjeni. Že večkrat pa so delavci Sopa dokazali, da so pripravljene zgrabiti za delo tudi ob prostih sobotah in celo v treh izmenah, če gre za pravočasno izpolnitev naročil.

Pred kratkim so v rekordnem času, v 45 koledarskih dnevih, izdelali za 1,8 milijona klirinških dolarjev za naročnika iz Čehoslovaške. Za največje pošiljko opreme v proizvodnem in izvoznem programu doslej, ki pomeni več kot polovico iztržka letošnjega izvoza, so napol-

nili kar 32 vagonov in dva tovarnjaka.

Letos naj bi na konvertibilnih trgih zaslužili okrog milijon dolarjev, uvoz pa naj bi ne presegel 2 milijona dinarjev. Sklenjeni posli za izdelavo opreme za Libijo in Egipt napovedujejo še izdatnejši izvoz na trge s trdno valuto, prihodnje leto pa naj bi se prvič pojavili kot sodobavitelji ljubljanske Lesnine tudi na Kitajskem. V tej daljni deželi bo namreč Lesnina postavila tovarno kolonialnega pohištva — stolov.

Sopov tozd Oprema z zadnjimi izvoznimi rezultati in še zlasti obeti za prihodnje leto najbolje odgovarja na očitke, da je preveč usmerjen na vzhodne, klirinške trge. Dežele v razvoju pa bi bile izvozno gotovo zanimivejše, če bi banke poskrbele za ustrezno kreditiranje izvoza opreme na te prostrane in nemalokrat podcenjevane trge.

PAVEL PERC

VREDNO OGLEDA

SEVNICA — V okviru prireditev ob občinskem prazniku bo tudi nekaj zanimivih filmskih predstav. Prihodnji četrtek ob 18.30. uri bodo v sevniškem kinu vrteli slovenski film Boj na požiralniku. V kino bo vredno priti že ob 17. uri. Takrat bodo namreč vrteli dokumentarne posnetke o prihodu okupatorja v Sevnico leta 1941, film o krmeljskem rudniku in dela sevniških amaterjev. Oba zgodovinska dokumentarca je posnel delavec pri Jakilu, da so jih pripravili za projekcijo pa so bili potrebni strokovni posegi v tujini.

Tržnica obeta

Več specializiranih prodajaln — Čebelarstvo naj bi preraslo v donosno gospodarsko dejavnost

KRŠKO — Do maja prihodnjega leta naj bi bila končana gradbena dela na travniku med nadvozom in „podmornico“, kot Krčani imenujejo novejšo prodajalno, zgrajeno na Vidmu; zrasel bo objekt, ki naj bi ponujal več kot klasična tržnica, čeprav je to ime zgradbe, ki hitro raste in dobiva vse bolj določene obrise.

V pritličju tržnice bodo prodajalne kruha, mleka in mlečnih izdelkov, cvetličarna Agrarie, okrepčevalnica in zelenjavna trgovina. V pritličje tržnice se bo preselila z Rese šele pred kratkim odprta ribarnica.

Ob nekdanjem hotelu Sremič naj bi stala prodajalna znane trgovske hiše spominkov in izdelkov domače obrti „Dom“. Po besedah podpredsednika IS SO Igorja Dobrovnikarja naj bi ljubljanski Medex odprl specializirano okrepčevalnico in prodajalno svojih izdelkov. Za posavske in morda tudi za dolinjske čebelarje naj bi to zagotovilo dobro ponudbo čebelarskega repromateriala ter odkup medu in drugih pridelkov. Zagotovili naj bi tudi močno, učinkovito pospeševalno in strokovno svetovalno službo. Čebelarjenje v Posavju naj bi tako preraslo ljubiteljske društvene okvire in postalo gospodarsko zanimiva panoga.

Na prehodni ploščadi, ki bo povezovala vse prodajalne in pokriti del tržnice, bo prodajalna „Tarateksa“ iz Bajine Bašte, ki se bo preselil iz pretesnih prostorov v starem mestnem jedru. Prostora pa ne bo zmanjkalo niti za številne kioske.

P. P.

Sami kovači svojega napredka

BOŠTANJ — V sevniški občini zadnja leta prenašajo osrednje praznike ob občinskem prazniku iz ene v drugo krajevno skupnost. Tokrat bo na vrsti boštanjnska krajevna skupnost.

Samo središče vasi v mnogocem spreminja videz: namesto malega gasilskega doma je tam mnogo večja, sodobna stavba. Dozidujejo in prezidujejo se tudi dom TVD Partizan. Predsednik sveta krajevne skupnosti Drago Krošelj iz Loga ob tem našteva številne akcije: „Zaključeni so komunalni objekti, kot sta vodovod na Lazah in Orlah, mnogo je narejenega na vodovodu na Vetrniku, asfaltirana je cesta na Pugl v Boštanju, razširjena je cesta v Gaberju, asfaltirano je Križiše, dokončan je asfalt na Kompolju, opravljeno je tudi veliko delo pri razvoju telefonije številnih vasi od Boštanja, Radne, Loga, Lukovca, Kojnskega, Vrha, Okiča in Jablanca. Tudi Smarčani gradijo nov gasilski dom. Strelska družina iz Boštanja si je uredila strelišče za

Drago Krošelj: „Kar načrtujemo, tudi izpeljemo!“

zračno puško pri žagi v Dolenjem Boštanju. Velik objekt širšega pomena je novi most čez Mirmo z obvoznico.“

Boštanjčani so se že pred leti odločili, da za hitrejši napredek te po površini največje krajevne skupnosti v občini sežejo v žep. Razveseljivo je, da akcije, načrtovane po programu samoprispevka iz leta 1981, v celoti izvajajo. Kako zmorojo to v sedanjih težkih gospodarskih razmerah? „Ljudje prispevajo še dodatni denar, predvsem pa sodelujejo z delom. Razumejo, da je denar s samoprispevkom dobrodošla pomoč, sam po sebi pa še ne zagotavlja izvedbo akcij. Težko bi našli primere, kjer bi bil družbeni denar tolikokrat oplemeniten,“ meni predsednik Krošelj.

A. Z.

Občinski grb Boštanjjskim fantom

Največja priznanja sevniške občine ob občinskem prazniku

SEVNICA — Žirija za podelitev občinskih priznanj pri občinski konferenci SZDL je pripravila predlog letošnjih dobitnikov, ki ga bodo danes obravnavali delegati vseh treh zborov občinske skupščine.

Najvišje priznanje, „Grb občine Sevnica“, naj bi tokrat ne šel v gospodarstvo, zanj je predlagana kulturna skupina, oktet Boštanjjski fantje iz Boštanja. Ne le da prepeva že skoraj dvajset let, pod strokovnim vodstvom prof. Egona Kuneja iz Celja je oktet dosegel zavirljivo umetniško raven in dostojno predstavlja občino doma in v tujini. Na RTV so posneli posebno oddajo, to sodelovanje tudi nadaljujejo.

Pripravljen je predlog za troje priznanj Dušana Kvedra-Tomaža. Prejel naj bi ga sevniški rokometni klub Partizan. Letos je klub slavil srebrni jubilej. V vseh selekcijah se udeležujejo v klubu nad sto članov. Prav podmladek je spodbuda za

nadaljnje načrtno delo, da premagajo trenutni težavnejši start v I. slovenski ligi v članski vrsti. Za priznanje je predlagana tudi znana zdravniška družina dr. Marija Rott-Pesjak in mag. dr. Jurij Pesjak. Njuno delo v sevniški občini štejejo za pionirsko delo v splošni medicini in dispanzerski službi. Od zunanjih sodelavcev predlagajo priznanje inž. Frenku Filipiču iz Brežic. Nad 15 let pomaga pri urbanističnem urejanju krajine občine. Brezplačno je sodeloval pri urejanju obeležij NOB na Cirniku, Bučki, v Boštanju in spomenika heroja Maroka v Zabukovju.

Podeljenih naj bi bilo pet medalj Dušana Kvedra-Tomaža. Zanje so

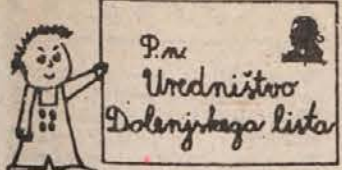
predlagani kipar in pisatelj Tone Svetina, Jože Zavrl iz Dolenjega Boštanja, likovni pedagog Branko Šuster iz Krmelja, mešani pevski zbor Primož Trubar iz Loke in Joža Brinovec, pomočnica ravnateljica na sevniški osnovni šoli.

A. Z.

PLESNI TEČAJ V DOMU MLADIH

KRŠKO — V petek, 4. novembra, se bo ob 18. uri v Domu mladih pričel plesni tečaj, ki ga prireja občinska konferenca ZSM in Dom mladih. Gre za hvalevredno potezo, saj mladi res marsikdaj nimajo pravih priložnosti, da bi smotno preživeli svoj prosti čas. Tako se bodo lahko zdaj nekaj petkov, vsakokrat ob 18. uri, zavrteli ob zvokih različnih melodij, najbolj vztrajni pa se tudi naučili različnih plesnih korakov.

PULILI SMO KORENJE

Pred kratkim smo nekateri člani pionirskega vaškega odbora iz Sentruperta odšli na njivo kmeta Toneta Ruglja in pospravljali korenje. Pulili smo ga s pripomočkom, ki mu po domače pravijo špes. Za vse ni bilo dovolj špesov, zato jim je gospodar ošilil primerne palice. Izpujeni koren smo nato tudi obtrgali in naložili na traktor. Delo nam ni bilo odveč, med koristnim opravilom smo se pogovarjali in šalili.

BOGDAN BRČAR
OŠ Sentrupert

OBISKALA NAS JE HARFISTKA P. URŠIČ

25. oktobra nas je obiskala znana slovenska harfistka Pavla Uršič. Podrobno nam je razložila sestavo harfe in način igranja nanjo. Našo pozornost je pritegnila najbolj, ko je iz harfe izvajala šum morja. Po koncertu, ki nas je navdušil, samo se dolgo pogovarjali s harfistko, saj so nas zanimale podrobnosti o njenem delu. Tako smo izvedeli tudi, da je njena harfa stala kar 300 milijonov starih dinarjev.

JOZICA PALČIČ
OŠ Podzemelj

OBISKALI SMO VRSTNIKE IZ BEOGRADA

Novomeške osnovne šole so pobratene s šolo Vladislava Ribnikarja

O vodovodu Sela-Šumberk

Dopolnitev k prispevku „Delovne akcije na Selih — Šumberku“, objavljenemu v Dolenjskem listu 13. oktobra

Samoupravna komunalna interesna skupnost občine Trebnje je v skladu z dolgoročnim programom razvoja Suhe krajine v letu 1983 pričela izvajati dela na vodovodu Sela-Šumberk. Glede na to, da je ta projekt izredno obsežen, smo z investicijskim programom razdelili gradnjo na štiri faze, in sicer:

I. vodovodno omrežje Zagorica — Stehanja vas s črpališčem Zagorica in rezervoarjem Stehanja vas.

II. vodovodno omrežje M. Dole — G. Podšumberk z omrežjem Zavrh in Babna gora in rezervoarjem G. Podšumberk.

III. vodovodno omrežje G. Podšumberk — Sela-Šumberk — Orlaka z rezervoarjem Sela-Šumberk in črpališčem G. Podšumberk.

IV. vodovodno omrežje D. Podšumberk — Replje — Volčja jama — Vrtače.

V končni fazi bo vodovodno omrežje oskrbovalo vsa naselja v krajevni skupnosti Sela-Šumberk ter naselja krajevne skupnosti Veliki Gaber, ki ležijo v geografskem območju Suhe krajine.

Vodovodno omrežje se priključuje na obstoječe omrežje Sentrupert v vasi Zagorica. Teren je izredno razgiban, saj je najnižje naselje na koti 330 — 350 m nadmorske višine, najvišje pa na koti 460 m. Zaradi pomenitve stroškov izgradnje in tudi samega obratovanja je bila osvojena rešitev z dvema črpališčema ter tremi rezervoarji.

V letu 1983 smo pričeli po programu MDA Suha krajina 1983 z izgradnjo I. faze tega vodovoda, in sicer:

iz Beograda. Na anarsovodobitno glavne mesta sm se odpravili k vrstnikom na obisk štirje učenci iz OŠ Katje Rupena. Aleno Pezdirc, Andreja Dernovška, Marka Lenarta in mene je spremljala mentorica pionirskega odbora Vlasta Stokanovič. Beograjski šolarji so nam pripravili proslavo, tudi obdarili so nas in bili zelo gostoljubni. Srečanje nam bo ostalo v lepem spominu, februarja pa pričakujemo njihov obisk.

TANJA MARKOVIČ
novin. krožek

MARLJIVI ŠOLARJI

SEVNICA — Na osnovni šoli Sava Kladnika so v lepih jesenskih dneh skoraj že opravili z načrtom ur proizvodnega in drugega družbeno koristnega dela. Osmi razredi so oddelali tudi en solidarnostni dan v Kmetijskem kombinatu. Vsi, od 3. do 8. razredov, so delali po en dan v sadovnjakih na Dobravi pri Loki. Nekaj sadij so nabrali tudi za šolsko kuhinjo. Zbrali so 9.480 kg starega papirja. Dogovorjen imajo ključne delitve zaslužnega denarja, 70 odst. izkupička bodo nemanili za oddelčne skupnosti, 30 pa za interesne dejavnosti. Lani so si iz tega denarja plačali ogled predstave v gledališču. Letos bodo po vsej verjetnosti obiskali ljubljansko Opero in si ogledali predstavo Smetanove Prodane neveste.

VIDELI SMO, KAKO NASTAJA PAPIR

V okviru naravoslovnega dne smo si 19. oktobra učenci 5. in 6. razreda ogledali krško tovarno celuloze in papirja ter mizarstvo podjetje. Zanimivo je bilo seznaniti se s postopkom nastajanja papirja iz lesa, v Mizarški pa so nas pritegnili različni načini obdelovanja lesa. Tam so nam objubili, da bomo lahko dobili ostanke lesa, iz katerih bomo pri tehničnem pouku naredili marsikaj uporabnega.

ANDREJ DRENOVEC
OŠ Koprivnica

Labodov ekstempore se razrašča

Na letošnjem — jubilejnim — sodelovalo že nad 50 slikarjev — Razstava 5. ekstempore na ogled v Labodovi jedilnici — Med trinajstimi nagrajenci pet Dolenjev — Prihodnje leto tudi razstava nagrajenih del na dosedanjih ekstemporeh

NOVO MESTO — Več kot petdeset ljubiteljskih in akademskih slikarjev iz raznih krajev Slovenije in celo iz Hrvaške se je udeležilo letošnjega Labodovega ekstempore in na temo „Novo mesto — dolina Krke in ljudje ob njej“ ustvarilo kakih stodeset del v akvarelu, olju, risbi in drugih slikarskih tehnikah.

imenovane figurlike tudi tokrat manj, kot bi pričakovali glede na

„OPRE ROMA“ V CELJU

CELJE — S predstavitvijo novega slovenskega filma „Dih“ se je včeraj tu začel že enajsti teden domačega filma. Na prireditvi, ki jo nekateri imenujejo „slovenski Pulj“ in bo trajala do 9. novembra, bodo predstavili slovensko filmsko proizvodnjo zadnjega leta. Na programu je tudi celovečerni dokumentarec „Pamet v roke, ko boš v drugo ustvarjal svet“ ali „Opre Roma“ novomeškega režiserja Filipa Robarja. Zadnji dan bodo podelili nagrade, imenovane po slovenskem filmskem pobudniku Metodu Badjuri.

samo temo. Človek je na slikah navzoč predvsem z delom svojih rok in sadovi svojega uma, manjkata pa kot upodobljenec oziroma sestavina slike.

• Sicer pa so labodovci, kot je dejal glavni direktor Bratož, z mislimi že v prihodnjem letu, ko bodo poleg ekstempore in običajne javne razgrnitve njego-

Ekstempore je trajal tri tedne, slike na zigosanih platnih in papirjih pa so morali vsi, ki so se odzvali Labodovemu vabilu (povabljenih je bilo kakih 160 slikarjev), oddati do prvih popoldanskih ur minulo soboto. Zvečer tega dne so v jedilnici novomeške tovarne oblačil že odprli razstavo del po izboru, ki ga je opravila strokovna žirija. S tem se je končala še ena likovna manifestacija v Novem mestu, ki po množičnosti prerašča v največjo na Dolenjskem. To je dokazala še posebno letos, ko slavi Labodov ekstempore mali jubilej — petletnico.

Na otvoritvi razstave, ki so jo s svojim nastopom popestrili pesalci novomeške folklorne skupine Kres pod vodstvom Branke Moškon in recitator Jože Gutman, član novomeškega amaterskega gledališča in novomeškega literarnega kluba, je Milan Bratož, glavni direktor Laboda, podelil nagrade za najboljša dela, ki jih je posameznim avtorjem prisodila žirija umetnostnih zgodovinarjev dr. Cene Avguština, prof. Andreja Koblar in mag. Milčka Komelja.

• Prvo nagrado je dobila Vida Slivnik — Belantič, drugo Mimi Kajzer in tretjo Marin Berovič. Odkupne nagrade so prejeli: Veljko Toman, Jože Marinč, Stane Petrovič, Tone Vovko, Janko Orač, Jože Kotar, Stefan Štim, Rajko Flis, Ida Rebula in Matjaž Mavsar. Med nagrajenci je torej kar pet Dolenjev: Berovič kot novomeški rojak, Vovko, Orač in Kotar kot člani novomeške Likovne skupine Vladimir Lamut, medtem ko je Štim iz krške občine.

Razstava je kvalitetno boljša od lanske, pestrejša pa je tudi motivika. Slikarji so vsak na svoj način na platna ali na papir odslikali pač to, kar se jim je zdelo od vsega ponujenega v sončnih oktobrskih dneh v bližnji in daljni okolici Novega mesta ter ob Krki najkavnejše in najbolj pri roki. Razstavljene slike kažejo, da to niso bili samo odsevi vode, panoramski pogledi na mesto, pokrajina kot taka in še kaj, marveč tudi drobni izseki iz življenja in dela tukajšnjih prebivalcev z njihovimi običaji. Vendar pa je tako

Dober film se uveljavlja

Filmsko gledališče v Novem mestu dobro začelo drugo sezono — Še so možnosti za popestritev

NOVO MESTO — Novomeško filmsko gledališče je prejšnji mesec začelo drugo sezono svojega delovanja. Vsako sredo je poslej ob 17. in 19. uri v obnovljenem Domu kulture v Novem mestu na programu kvaliteten film iz programa, ki ga je pripravil filmski delavec Filip Robar in sprejel filmski odbor pri novomeški ZKO. Na ta način se v dolenjski metropoli ustaljuje v nekaterih drugih regijskih središčih že sprejeta in uveljavljena oblika uveljavljanja kvalitetnega filma in posredno tudi filmske vzgoje.

Po treh predstavah v filmskem gledališču druge sezone je mogoče zapisati, da je odziv gledalcev zadovoljiv, predvsem pa večji, kot je sicer ob predvajanju kvalitetnih filmov, saj je zdaj mogoče ljubiteljske filmske umetnosti zanesljivo načrtovati obiske kinematografa. Od rednih kino predstav se filmsko gledališče loči tudi po tem, da obiskovalci dobe v roke filmske liste z nekaj podatki in mnenji, ki naj bi pomagali pri razumevanju filma in njegovega mesta v filmski umetnosti. Morda bi tu kazalo uvesti bolj neposreden in živ stik z gledalci, denimo s kratko ustno predstavitvijo filma. Še vedno pa manjkajo razgovori po končani filmski predstavi; prostor je na voljo, le tistega, ki bi razgovor vodil ali vsaj spodbudil, ni.

France Segedin, ki ima na skrbi nabavo filmov, pravi, da bo mogoče zagotoviti vse načrtovane filme, res pa je, da so kopije nekaterih izbranih filmov že precej spraskane in komaj še primerne za predstavo. „Tudi s financami zaenkrat ne gre

Ni bilo vselej lahko vzdržati

V Dolenjskem muzeju odprta jubilejna razstava del članov Likovne skupine Vladimir Lamut — Dr. Cene Avguština: „Ta skupina šteje za eno najaktivnejših, predvsem pa najkvalitetnejših na Slovenskem“ — Kopica uspehov Novomeščanov še ni prepričala, da bi skupini preskrbeli vsaj stalen prostor

NOVO MESTO — Likovna skupina Vladimir Lamut, ki deluje v okviru novomeške Zveze kulturnih organizacij kot samostojno društvo, praznuje 10-letnico svojega delovanja. V počastitev tega jubileja so pripravili in minuli petek v mali dvorani oddelka NOB Dolenjskega muzeja odprli razstavo del njenih najbolj aktivnih članov. Na otvoritvi, ki se je začela s klavirskim nastopom učenk Glasbene šole Marjana Kozine, je o delovanju skupine govoril njen predstavnik Marjan Maznik, o razstavljajcih pa dr. Cene Avguština, umetnostni zgodovinar iz Kranja. Posebna priznanja skupine so dobili njuna člana Boža Podergajs in Toni Vovko ter akademska kiparka Duba Sambolec iz Ljubljane.

V jubilejnem letu skupina z družinami je petnajst članov. Na razstavi jih sodeluje devet: Miran Hočevar, Jože Kotar, Jože Kungur, Marjan Maznik,

nič navzkriž, saj se ob primernem obisku in ob podpori novomeške kulturne skupnosti račun izide,“ je poudaril Segedin, ko je načel sicer bolečo plat kvalitete filma s stališča kinematografov.

Poglejmo še, kaj bomo lahko videli v naslednjih sredah: Ruslovcu filmu Thommy bo sledil Wajdov „Brez omtvičenja“, Ferrerjev „Zgodbe navadne norosti“ in Bunuelov „Ta mračni predmet poželenja“.

Zdaj še brežiško srečanje z Lamutom

Razstava Lamutovih grafik je odprta v galeriji Posavskega muzeja

BREŽICE — Čeprav je bil Vladimir Lamut, kakor so prepričani strokovnjaki, rojen krajinar, je svoja najboljša in najznačilnejša dela ustvaril v grafiki. Z njo je lahko izrazil svoj intimni odnos do življenja in umetnosti ter v njej razodel svoje najsodobnejše težnje. Grafika je bila pri njem tako prevladujoča, da je postala podlaga celo pri njegovih barvnih slikah.

Eno največjih razstav Lamutovih grafik so pripravili lansko poletje v Novem mestu. V obeh dvoranah Dolenjske galerije je bilo na ogled kar 67 stvaritev v različnih grafičnih tehnikah. Obiskovalci so v njih prepoznali grafične cikle iz različnih ustvarjalnih obdobij Vladimira Lamuta. Najprej tako imenovane suhe igle, nastale med zadnjo vojno oziroma neposredno po končanem študiju na zagrebški likovni akademiji. Potem so sledile znamenite Lamutove litografije iz sredine petdesetih let, zatem pa dela iz let pred umetnikovo smrtjo. To je bil čas zavestnih krčevitih ustvarjalnih iskanj.

Razstava, ki je pomenila oddolžitev Novega mesta Lamutovemu spominu, je bila v Dolenjski galeriji odprta do jeseni. Zatem so izbori

vih sadov pripravili tudi razstavo najboljših dosežkov prvih petih tovrstnih prireditev. Na razstavi bodo predvidoma vsa dela, za katera so bili njih avtorji na ekstemporeh nagrajeni. To pa ne bo samo napoj najboljšega, ampak bo moč prek eksponatov videti, kako so ekstempore kvalitetno rasli.

„SPOSOJENO TRNJE“

— Ne kaznujte pesnikov, že tako so slabo plačani. (Univerzitetna riječ)

OPAZEN DELEŽ NAŠIH ZALOŽB

BEOGRAD — Včeraj so tu zaprli 28. mednarodni knjižni sejem, na katerem je svoje novosti predstavilo 180 domačih in okoli 380 tujih založnikov. Na razstavi je bil dokaj opazen delež slovenskih založb. Tako je Državna založba Slovenije že prvi sejemski dan pripravila slovesnost ob promociji knjige „Slovenija“, ki jo je izdala v sodelovanju z Jugoslovansko revijo. Ta naša založba je vzbudila pozornost tudi z mapo 300 grafičnih listov Božidarja Jakca. Cankarjeva založba je med drugim predstavila antologijo bosensko-hercegovske poezije pod naslovom „Peti in biti“, Mladinska knjiga pa je presenetila z otroškimi slikanicami v srbohrvaškem jeziku. Slovenska dela so dobila na tem sejnu tudi precej nagrad in priznanj, največ za knjižne opreme.

Jožica Medle, Janko Orač, Boža Podergajs, Marija Prah in Toni Vovko. Deseti razstavljalec je Franc Mlakar iz Žužemberka, ki je bil član skupine od ustanovitve pa do svoje smrti leta 1980. Razstava obsega nekaj nad 30 del. Čeprav je po obsegu skromnejša, kot bi lahko bila, dokazuje, da šteje Likovna skupina Vladimir Lamut ne samo za eno najaktivnejših, ampak tudi za eno najkvalitetnejših v Sloveniji.

Slednje je dr. Cene Avguština posebej podčrtal, preden je v kratkem predstavil posamezne razstavjalce. (Naj ob tem povemo, da je moč zapis dr. Avguština o razstavi prebrati v katalogu, ki ga je skupina izdala za to priložnost, v njem pa je tudi opisan razvoj skupine, medtem ko so razstavljaci predstavljeni s fotografijami, podatki o dosedanjem delu in s po eno reprodukcijo.)

kultura in izobraževanje

Akvareli kot dokumenti

Kočevski rojak France Smole razstavlja v ljubljanskem Muzeju ljudske revolucije

LJUBLJANA — V ljubljani udomljeni kočevski rojak France Smole, član ljubljanskega Društva likovnih samorastnikov, je po letu 1977 s svojo skicirko večkrat potoval proti Slovenskemu primorju. Na teh potovanjih je skiciral, risal in v akvarelu slikal partizanske delavnice in kraje, kjer je deloval 9. korpus NOV. Dvainpetdeset akvarelov in osemnajst risb je pripravil za razstavo, ki jo bodo v počastitev 40-letnice ustanovitve 9. korpusa NOV danes odprli v Muzeju ljudske revolucije Slovenije v Ljubljani. Razstava bo na ogled do 30. novembra.

Veliko risb in akvarelov je France Smole izdelal na pobudo Rada Jeliniča, ki pripravlja knjigo o dejavnosti zalednih delavnic na območju omenjenega partizanskega korpusa. Smoletove stvaritve so kar najbolj realistična odslikava šivalnic, kovačij, mlinov, žag, orožarn in drugih delavnic, saj je šlo avtorju predvsem za likovne zapise dokumentarne vrednosti. Več njegovih risb in akvarelov bo sestavljalo in bogatilo Jeliničovo knjigo.

Marjan Maznik je med drugim navedel, da se je pravo delo skupine začelo šele ob koncu leta 1974, ko sta Boža Podergajs in Toni Vovko zbrala vse slikarje, ki so želeli organizirano delati in se učiti. Takrat je skupina štela kar 32 članov. Ime Vladimira Lamuta je skupina dobila naslednje leto, ko je uradno delovala v okviru SGP Pionir. Kmalu so se zvrstile njene razstave kar v 38 krajevnih skupnostih in petih delovnih organizacijah. Pred šestimi leti so v Novem mestu kot prvi v Sloveniji ustanovili likovno šolo.

• Imena novomeških likovnikov so se začela pojavljati tudi med nagrajenci v slikarskih kolonijah in ekstemporeh. Z mednarodnega ekstempore v Piranu so prinesli štiri nagrade, dve s podobne prireditve v Trstu in eno iz Kosovske Mitrovice. Več nagrad in priznanj so lamutovci dobili na dosedanjih Labodovih ekstemporeh, kjer so sodelovali tudi kot organizatorji.

Seveda ne gre vse gladko. Predsednik Maznik poudarja: „Že od vsega začetka nas tarejo skrbi s prostorom.“ I. ZORAN

Marti Povh v spomin

Tovarišice Marte Povh ni več med nami. Ne verjamemo, ne moremo verjeti, nočemo verjeti, saj smo jo videli še pred dnevi: zdrav in razpoloženo, zavzeto; tako, kot je bila tovarišica Marta vedno pri svojem delu z mladino. Sredi dela, polnega načrtov, ji je zastal korak.

Svojo poklicno pot, v celoti namenjeno vzgoji mladega rodu, je pričela pred 28 leti kot učiteljica v osnovni šoli Brusnice in nato leta 1964 pričela z delom v težkih razmerah starega doma v Smihelu. Ves čas je živela z Domom in za Dom. Pogosto ni poznala pravega počitka, veliko stvari je bilo treba postoriti tudi ob sobotah in nedeljah, čeprav bi ta čas najbolj lahko namenila bi svoji družini. Delo z mladino ji je

pomenilo več kot zgolj dolžnost. Pri svojem pedagoškem delu se nikoli ni branila novih, dodatnih nalog, za katere se je vedno vestno pripravljala in jih opravljala z vso resnostjo in poslušhom za potrebe mladih.

Kako pestro je bilo njeno delo, lahko vidimo, če se spomnimo samo nekaterih področij njenega vzgojnega dela, katerih mentor je bila tovarišica Marta v zadnjih nekaj letih: domska skupnost učencev, marksistični krožek, ročna dela, kadrovska komisija, filatelija, komisija za učne in delovne navade, šahovski krožek, urejanje domačega vrta. Poleg tega je našla čas za odgovornejše družbenopolitične funkcije in zadalžitve v Domu in zunaj njega. V zadnjih letih je bila predsednica sveta delovne skupnosti, delegatka z zbora združenega dela; tudi te obveznosti je izpolnjevala z vsem čutom odgovornosti.

Sredi dela, polni načrtov ji je zastal korak. Vse njeno življenje in delo je bilo posvečeno vzgoji mladine, zato bo njena podoba živela z nami in v nas.

Učenci in delavci
Doma za učence
Majde Šilc, Novo mesto

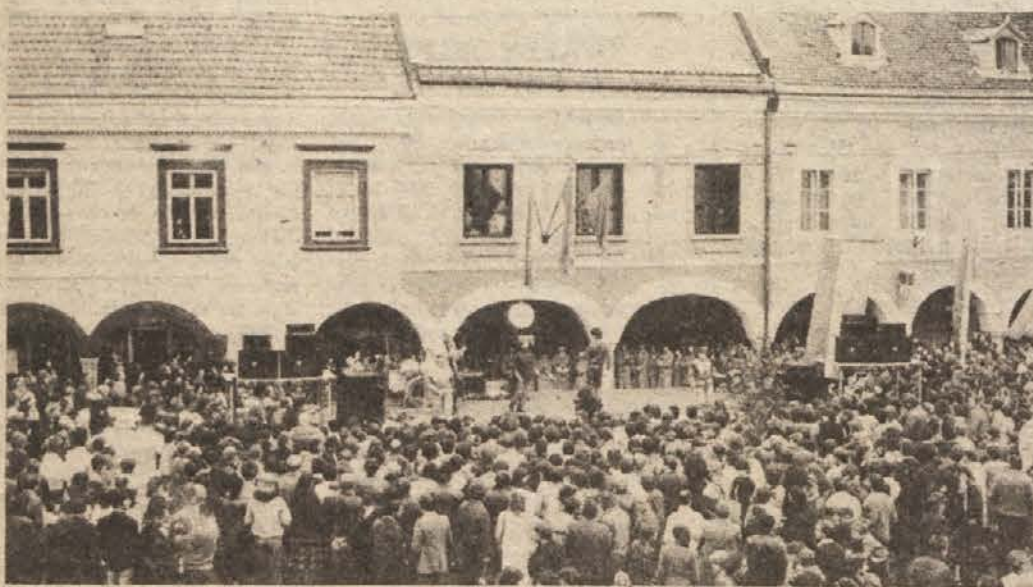

NOVOTEKSOVA

trgovina izbranega okusa

Julija

JE ODPRTA NA GLAVNEM TRGU 5 V NOVEM MESTU

Julija VAM NUDI:

- otroško, žensko in moško konfekcijo
- TEEN program iz Novoteksa za mlade po letih in srcu
- LEE COOPER
- metrsko blago
- modne dodatke in kratko konfekcijo

NOVA MODNA HIŠA V NOVEM MESTU

gorenje

iščemo

SOZD Gorenje prireja od 22. 10. do 5. 11. 1983 v rdeči dvorani v Titovem Velenju tradicionalni Hišni sejem '83, na katerem bomo del razstave namenili drobnemu gospodarstvu.

Razstavili bomo sestavne dele, ki jih danes uvažamo, za katere pa vemo, da jih že izdelujemo v Jugoslaviji, oziroma bi jih lahko izdelovali v Jugoslaviji.

Na tem področju želimo čim bolj angažirati naše drobno gospodarstvo, zato vabimo vse zainteresirane k sodelovanju.

Obiščite nas, ponuja se vam priložnost za razširitev vašega proizvodnega programa!

Gorenje

642/41-83

4. XI. petek

1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Levi, Nemščina, Odmor, Dragutin Domjanić, Poročila
17.20 POROČILA
17.25 JAZZ NA EKCRANU: KVARTET DAVID SCHNITZER, 3. del glasbene oddaje
17.50 MODRO POLETJE, oddaja iz španske nanizanke za otroke
18.25 OBZORNIK LJUBLJANSKEGA OBMOČJA
18.40 ZDRAVILNE VODE, izobraževalna oddaja
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 ZGODOVINA SLOVENCEV

V FILMSKIH FRESKAH: BRATJE, NABRUSIMO KOSE, ljubljanska dokumentarna oddaja
20.45 NE PREZRITE, kulturna oddaja
21.00 TELEVIZIJSKI KVIZ
22.10 DNEVNIK
22.25 NEKDO ME OPAZUJE, ameriški film
John Carpenter je filmski režiser, komponist, izvajalec svojih skladb pa tudi pisec izvrstnih kriminalk, znanstvenofantastičnih zgodb in grozljivk. Film, ki ga bomo gledali drevi, je posrečena zmes kriminalke in grozljivke, v središču pripovedi pa je lepa televizijska novinarica, kateri neprestano sledi neznanec in jo spravi domala na rob obupa. Igrajo Lauren Hutton, David Birney, Adrienne Barbeau in še kdo.

za otroke) - 18.15 Posvetovalnica za starše (izobraževalna oddaja) - 18.45 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Okno v glasbeno delavnico (glasbeni magazin) - 20.45 Zagrebška panorama - 21.00 40-letnica ustanovitve Tanjuga (dokumentarna oddaja) - 21.50 Nočni kino: Lisjak (ameriški film)

ZAGREB 1

16.30 Video strani - 16.40 TV v šoli: Nemščina, Dragutin Domjanić - 17.40 Poročila - 17.45 Zgodbe iz Nepričave - 18.15 Posvetovalnica za starše - 18.45 Koledar - 18.55 Kronika občine Reka - 19.30 Dnevnik - 20.00 Androsove tarče (oddaja iz ameriške nanizanke) - 20.50 Zabava vas Branka Ščepčević - 21.35 Dnevnik - 21.50 Paleta (kulturni magazin) - 23.20 Poročila

2

17.10 Test - 17.25 Dnevnik - 17.45 Zgodbe iz Nepričave (oddaja)

5. XI. sobota

1

8.00 POROČILA
8.05 CICIBAN, DOBER DAN: ŠIVILJA
8.20 Hans C. Andersen: MATI
8.40 MODRO KOT PISANO
9.10 PISANI SVET: ČAKANJA
9.40 PESEM GIBA: IN V ZACETKU JE BIL RITEM, baletna oddaja
10.00 ZEMLEJEPISNE POSEBNOSTI: CLOVEK IZ SERENGHETIJA, ameriška poljudnoznanstvena oddaja
10.50 OTROK IN PROMET: NA POTI K SAMOSTOJNOSTI, izobraževalna oddaja
11.10 CUDEŽ ŽIVLJENJA, švedska dokumentarna oddaja

12.05 ZGODOVINA SLOVENCEV V FILMSKIH FRESKAH: ZA HLAPCE ROJENI, ljubljanska dokumentarna oddaja
12.45 in 16.55 POROČILA
17.00 PARTIZAN: CRVENA ZVEZDA, prenos košarkarske tekme
18.25 PLANET OPIC, oddaja iz ameriške nadaljevanke
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 DAJ, DAM, kabaret Svetlane Makarovič
21.00 ZRCALO TEDNA, pregled političnih in drugih dogodkov
21.20 MOST PRI REMAGENU, angleški film
23.15 POROČILA

18.00 Kam gredo divje svinje (oddaja iz zagrebške nadaljevanke) - 19.00 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Zvezde, ki ne ugasnejo (zabavnoglasbena oddaja) - 20.30 Poezija - 21.05 Poročila - 21.10 Feljton - 21.45 Sportna sobota - 22.05 Živali, ki jih ni nihče ljubil (ameriški poljudnoznanstveni film)

ZAGREB 1

8.45 TV v šoli: Koledar, Levi, Rastlinstvo in živalstvo obalnega pastu. Dragutin Domjanić, Pokupsko-pokupskova arhitektura v lesu, Poročila - 16.15 Sedem dni TV - 16.45 Poročila - 16.50 Koledar - 17.00 Partizan: Crvena zvezda (prenos košarkarske tekme) - 18.30 Operna glasba - 18.45 Neobvezno (dokumentarna oddaja) - 19.30 Dnevnik - 20.00 Jetniški krog (ameriški film) - 22.05 Dnevnik - 22.20 Za konec tedna - 23.50 Poročila

2

17.20 Dve babi in tri žabe (posnetek predstave Malega pozorišta iz Beo-

6. XI.

nedelja

1

9.15 POROČILA
9.20 ŽIVZAV, otroška matineja
10.15 MODRO POLETJE, oddaja iz španske nanizanke za otroke
10.50 FANTJE S HILE STREETA, oddaja iz ameriške nanizanke
11.40 625, oddaja za stik z gledalci
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 POROČILA
15.55 VISOK PRITISK, zabavnoglasbena oddaja
16.45 POROČILA
16.50 CLOVEK IN ZEMLJA: KO-

ZOROG, španska dokumentarna oddaja
17.15 NAŠ KARJ: KAL PRI PIVKI
17.30 SPORTNA POROČILA
17.45 TEMNO OGLEDALO, ameriški film
19.10 RISANKA
19.25 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 13. JULIJ, oddaja iz titograjske nadaljevanke
20.55 SPORTNI PREGLED
21.25 DOM, škopska dokumentarna oddaja
22.00 POROČILA

Izvirni: Osvajanje mojra - 19.10 Turistični vodič - 19.30 Dnevnik - 20.00 Umetnost interpretacije: Milko Kelemen - 20.45 Včeraj, danes, jutri - 21.05 Delavci na črno (oddaja iz angleške nadaljevanke)

ZAGREB 1

10.20 Poročila - 10.30 Otroška matineja - 12.00 Kmetijska oddaja - 13.00 Posvetovalnica za starše - 13.30 Trikrat deset - 14.00 Narodna glasba - 14.30 Moja dežela (dokumentarna oddaja) - 15.30 Strašna resnica (ameriški film) - 17.00 Nedeljsko popoldne - 18.55 Risanka - 19.30 Dnevnik - 20.00 13. julij - 20.55 Sportni pregled - 21.25 Potovanja - 21.55 Dnevnik

2

8.45 Test - 9.00 Oddaje za JLA - 16.40 Glasbeno popoldne - 18.40

7. XI.

ponedeljek

1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Prijateljstvo, Italijansčina, Češčina, Vesela knjižnica, Najlepši klasični miti, Poročila
17.20 POROČILA
17.25 MODRO KOT PISANO
17.55 VZREJA IN KRMLJENJE MOLZNIH KRAV, izobraževalna oddaja

18.15 PO ONKOLOŠKEM INŽTUTU
18.25 PODRAVSKI OBZORNIK
18.45 POP GODBA: LAČNI FRANZ
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 Ivan Ribič: MATJON, televizijska drama
21.00 STUDIO 2, kulturna oddaja
22.10 DNEVNIK

19.00 Telešport - 19.30 Dnevnik - 20.00 Raziskovanja - 20.45 Zagrebška panorama - 21.05 Pomembna naloga (sovjetski film)

ZAGREB 1

16.30 Video strani - 16.40 TV v šoli: Italijansčina, Češčina, Najlepši klasični miti - 17.40 Poročila - 17.45 Lutkomedija - 18.00 Vabilo na komedijo - 18.15 Koledar - 18.25 Kronika občine Karlovac - 18.45 Pop godba: Lačni Franz - 19.30 Dnevnik - 20.00 I. Filipovski: Slana na mandeljnovem cvetu (televizijska drama) - 21.10 Izbrani trenutki - 21.15 Paralele - 21.45 I. Hričko: Erupcija (kratak film) - 22.05 Dnevnik

2

17.10 Test - 17.25 Dnevnik - 17.45 Lutkomedija - 18.00 Vabilo na komedijo - 18.15 Živeti v družini - 18.45 Kratak film -

8. XI.

torek

1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Obisk v tovarni ribjih konzerv, Za učitelje, Otroci ustvarjajo, Dnevnik 10, Reka Krka, Poročila
16.35 ŠOLSKA TV: Harmonija svetov
17.35 POROČILA
17.40 STOJAN IN LILJANA

17.50 OD VSAKEGA JUTRA RASTE DAN: SENJERNEJ
18.25 NOTRANJSKI OBZORNIK
18.40 KRATEK FILM: AFRIŠKE ŽIVALI
18.50 KNJIGA
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 E. J. Neuman: V TRETJEM RAJHU, oddaja iz ameriške nadaljevanke
20.55 BOLJ ENERGIČNO ZA VEČ

ENERGIJE, aktualna oddaja
21.40 PESEM GIBA: BALLETS RUSSES, baletna oddaja
22.00 DNEVNIK

2

17.10 Test - 17.25 Dnevnik - 17.45 Pisani avtobus - 18.15 Življenjske knjige - 18.45 Gledalec urednik - 19.30 Dnevnik - 20.00 Rock kot nekoč - 20.45 Zrebanje lota - 20.50 Dokumentarna oddaja - 21.35 Zagrebška panorama

9. XI.

sreda

1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Majhna delavnica, Gozd, Odmor, Vstaja jugoslovanskih narodov, Nacionalni park Mlet, Poročila
15.50 POROČILA
15.55 JUGOSLAVIJA: ITALIJA,

prenos nogometne tekme olimpijskih ekip
17.45 CICIBAN, DOBER DAN: PRI URANJU
18.00 GLASBA ZA KITARO
18.25 KOROŠKI OBZORNIK
18.40 MOSTOVI, oddaja za italijansko in madžarsko narodnostno skupnost
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.00 FILM TEDNA: PODARJENI DAN, madžarski film
21.25 KULTURNE DIAGONALE
22.10 DNEVNIK

2

17.10 Test - 17.25 Dnevnik - 17.45 Grom - 18.15 Pred izbiro poklica - 18.45 Prijatelj glasbe - 19.30 Dnevnik - 20.00 Gibljive slike - 21.00 Zbiralci perja (jugoslovanski film)

10. XI.

četrtek

1

8.50 TV V ŠOLI: koledar, Naše, tvoje, moje, Na perutninski farmi, Odmor, Živa bitja dihaajo, Misi s svojo glavo, Poročila

16.25 ŠOLSKA TV: Harmonija svetov
17.25 POROČILA
17.30 ZEMLEJEPISNE POSEBNOSTI: SKRIVNOST UMA, ameriška poljudnoznanstvena oddaja
18.25 POMURSKI OBZORNIK
18.40 MLADI ZA MLADE: SENK IN LAJOVIC
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA

19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 TEDNIK
21.05 TARČE MIKA ANDROSA, oddaja iz ameriške nanizanke
21.55 DNEVNIK

postaja avtomobil razkošje?

Čeprav se pri nas poraba goriva na avtomobil zmanjšuje že celo zadnje desetletje in čeprav so razmeroma skromno porabo oklestili še boni, uvedeni lansko jesen zaradi nezmožnosti zagotoviti zadostne količine goriv, se našega lastnika jeklenega konjička še vedno drži „sloves“ razsipneža dragocene uvožene nafte. Toda prevladujoče mišljenje o veliki porabi naftnih derivatov in o nezmanjšani zasebni porabi pri nas je pravzaprav velika zabloda; res pa je, da jih trošimo zelo neracionalno.

V zadnjih desetih letih, od 1972 do 1982, je skupna poraba bencina v Jugoslaviji porasla za tretjino. Lani je komaj malo presegla 2 milijona ton, največja pa je bila leta 1978, ko smo v državi porabili celo nekaj več kot 2,3 milijona ton bencina. Ob tem še vedno ni zaustavljena prava ekspanzija števila osebnih avtomobilov, saj se je število registriranih vozil povečalo za 2,5-krat. Že to kaže, da se je zmanjšala poraba na eno vozilo, manjša pa se še naprej, in to celo bolj, kot je razbrati iz golih števil.

Od 14,5 milijona ton vseh naftnih derivatov, kolikor smo jih lani pri nas porabili, je bilo torej komaj nekaj nad 2 milijona ton ali 13,7 odst. motornega bencina. Zato pa smo pokurili kar trikrat več kurilnih olj. To dovolj zgovorno priča

o neracionalni porabi naftnih derivatov, ki se žal spreminja zelo počasi in v zelo skromnem obsegu, pa še to bolj iz nuje zaradi premajhne ponudbe kot pa kot rezultat premišljene energetske oz. celotne ekonomske politike. In ob vsem tem je prav tako nesporno, da bi danes v Jugoslaviji porabili še več mazuta in kurilnega olja, če bi nam devizni položaj omogočal večji uvoz nafte za zadovoljitev povpraševanja.

Kljub vsem neracionalnostim, ki so v našem prometu, pa je poraba energije, predvsem prevladujočih naftnih derivatov, na tem področju pri nas dosti majhna. Po podatkih OECD je šlo leta 1981 v razvitih državah za transport toliko energije, da je prišlo na enega prebivalca 900 kilogramov nafte. Največ je bilo seveda porabljenih prav naftnih derivatov. Poleg tega poraba v zadnjih desetih letih ni pretirano nihala. Pred 13 leti je znašala 600 kilogramov na prebivalca, leta 1973 je porasla na 800 kilogramov, leta 1980 na 1 tono, sedaj pa znaša 900 kilogramov. V našem transportu je poraba energije polovico manjša, še posebno zanimivo pa je, da na prebivalca porabimo le 220 kilogramov naftnih derivatov in še precej manj bencina. Leta 1973 je bila poraba bencina na en registriran avtomobil 939 kilogramov, kar pomeni, da je en osebni avtomobil pri nas

prevozil povprečno 12 tisoč kilometrov na leto. Lani, ko je bilo avtomobilov dvainpolkrat več, poraba bencina na vozilo ni dosegla niti 650 kilogramov. Se pravi, da je osebni avtomobil povprečno naredil le še 8 tisoč kilometrov na leto. Toda glede na uvedbo bencinskih bonov je bil padec porabe manjši, kot bi lahko pričakovali. Na eno vozilo je bilo lani porabljenih le 32 kilogramov manj bencina kot leto poprej.

Morda je v časih, ko zbiramo devize skoraj za vsak tanker drage tuje nafte posebej in ko smo morali zaradi pomanjkanja racionalirati porabo bencina z boni, neumno govoriti, da je poraba bencina pri nas majhna. Toda tako je. Poraba je že na taki meji, da ni vprašljivo le povečanje, temveč že obstoj voznega parka v dosedanjem obsegu, še posebno, če bo dalj časa trajala sedanja možnost porabe. A kakorkoli že obračamo stvari in primerjamo številke z razvitimi državami, kjer je energetska kriza veliko prej in učinkoviteje kot pri nas prinesla stremitev, vseeno ne moremo trditi, da trošimo bencin racionalno. Majhna poraba še ne pomeni racionalne porabe. Če drugega ne — v precejšnji meri se vozimo z avtomobili, ki so jih „rodili“ časi poceni nafte, ki „žrejo“ razmeroma dosti goriva, tako da je poraba ve-

čja, kot naj bi bila glede na obseg prevozov. Ker podobno velja za avtobuse, tovornjake pa ladje, lokomotive in tudi traktorje, je položaj seveda toliko manj razveseljujoč.

Vse kaže, da so cene naftnih derivatov tiste, ki lahko največ pripomorejo k uravnoteženju možnosti uvoza in proizvodnje ter porabe. Ne gre pa pozabiti, da so posledice ravnanja iz „zlatih naftnih let“ tolikšne, da niti ta rešitev, astronomska cena, ne bo dovolj vplivala na racionalizacijo porabe naftnih derivatov. Čez noč, kar bi bilo tako rekoč treba, se namreč ne da spremeniti pogon nešteti tovarni, ki kurijo drag mazut, ogrevanje stanovanjskih sosesk, pa tudi ne občutno zmanjšati požrešnost avtomobilov, čeprav je tu morda doslej še največ narejenega. Poleg tega postaja avtomobil pri nas luksuz, pa ne le dober avtomobil, temveč že tudi najbolj skromen jekleni konjiček. Kaj pa pomeni, da bo avtomobil v vse večjem obsegu poceni le za nekatere, verjetno ni treba posebej razlagati. Težje bo priti do njega, manj jih bo, pa bo tako manjša tudi poraba že sedaj vražje dragega bencina. Če je to kakšna rešitev, je drugo vprašanje. Naše prevozne potrebe (šolarjev vseh starosti, delavcev, blaga itd.) so več kot na dani.

ZDENKA LINDIČ—DRAGAŠ

BODOČNOST BODOČNOSTI

pa je prej na bodočnosti kot na mladini, kot da se bodo delo, odgovornost in seveda tudi oblast preložili na mlada ramena v nekakšni imaginarni in predvsem daljni prihodnosti, do takrat pa naj se mladež pridno uči in dostojno zabava.

Koliko in kaj sploh vemo o naši zlati mladini? Če bi o tem sodili po pisanju v naših časnikih, ki so nedvomno dokaj veren odsev časa in uporaben zgodovinski vir, potem bodo znanamci morali reči, da je mladina v današnjih časih predvsem proslavljala jubileje in vihtela krampe in lopate na mladinskih delovnih akcijah. Seveda nima pisec tega razmišljanja prav nič zoper jubileje in mladinsko udarniško delo, hoče samo reči, da se kar 78 odst. časopisnih zapisov o mladeži loteva samo teh dveh tem. Tako vsaj je pokazala raziskava, ki je razčlenila 4500 „mladinskih“ tekstov v 50 jugoslovanskih časnikih. Z vsem preostalim početjem mladega rodu pa se je ukvarjalo 22 odst. prispevkov!

Samo petina informacij in komentarjev je torej obravnavala vprašanja, kot so družbeni in ekonomski položaj mladih, izobraževanje, zaposlovanje, idejnost, splošna ljudska ob-

ramba in samozaščita, mladina na vasi itd.

Ali kaže tak odnos javne besede na podcenjevanje življenja in početja dela populacije, iz katere je vsak peti zaposleni Jugoslovijan? Zakaj tako površen, rutinski, prigoden in leporečen odnos do mlade generacije? Nekateri trdijo, da je mladina pač del naše stvarnosti in da zato o njej ni treba posebej pisati.

Zdi se, da tak pristop docela ustreza trdoživim mišljenjem dela starejše generacije, ki ne pristaja na možnost, da bi enkrat pridobljeni položaj delila ali pa vsaj spremenila nekatere poglede. Del krivde, da gledamo in vidimo mladino predvsem v deklarativnih in horukarskih barvah, nosi tudi mladinska organizacija, ki po nekaterih kompetentnih izjavah izgublja avtoriteto, moč in ugled, organizacija, ki ji očitajo predvsem premajhno samostojnost.

In tako mladino ne samo v časnikih odpravimo nekam v bodočnost. Ponujamo ji nekaj, kar ji nikakor ne more uiti. Vprašajmo jo že enkrat, našo bodočnost, ali ne bi hotela tudi mrvice sedanosti.

MARJAN BAUER

Pravimo, da je mladina naša bodočnost. V tej skorajda frazi, ki jo naokoli sejemo z nekakšno povzdignjeno dobrohotnostjo, je seveda tudi neusmiljena resnica, da mladi rod po naravi stvari pač preživi starejšega. Poudarek misli

mala enciklopedija neverjetnosti

Cirkuške statistike kažejo, da je bolj nevarno nastopati z dresiranimi šimpanzi in medvedi kot pa s krvoločnimi tigri in levi. Medvedje imajo zelo nezanesljivo čud, šimpanzi pa včasih podivjajo brez vsakega vidnega vzroka, njihovi zobje postanejo strahovito nevarni. Tudi sicer velja, da je odrasli šimpanz prav tako močan kot njegov dreser.

Ko se je potapljal Titanic, se je William Gugenheim, eden najbogatejših Američanov, preoblekel v frak, rekoč: „Če se že moram utopiti, se bom utopil kot gentleman.“

Poslednje besede, ki jih je pred smrtjo izrekel Lope de Vega, veliki španski dramatik, so bile: „Dante me je vedno dolgočasil.“

Ena od kategorij svetnikov so tudi tako imenovani puščavniki, samotarji, ki so se umaknili na odmaknjene kraje, kjer so se postili. Iz starih

kronik zvedo, da je v neposredni okolici Oxiringa v Tebaidi živelo v 5. stoletju 10.000 puščavnikov in 20.000 puščavnic. Med seboj se niso niti pogovarjali, obličja so imeli skrita pod ogromnimi kapucami. Eden od njih, Ivan Anahoret, je deset let stal — tudi med spanjem. Da se bi čimbolj učinkovito trpinčil, je sv. Dorotej Aleksandrijski, ki je do svojega tridesetega leta uspešno preganjal ženske, sklenil, da bo preostanek življenja preživel v kletki, v kateri je lahko samo čepel. Za nameček je kletka stala v ženskem samostanu. Sv. Elpidij pa se je zaklel, da do konca življenja ne bo pogledal v nebo. Da ga ne bi premamilo, si je okoli vratu nadel železno verigo, ki je bila na kratko zvezana z nogami. Hodil je lahko samo zgrbljen in s pogledom, uprtim v tla.

Če upoštevamo vsa živa bitja, ki žive na Zemlji (od bolhe preko človeka do kita), je njihova povprečna velikost manjša od mušje.

Aprila letos je prometna policija v Long Beachu aretirala bančnega uslužbenca Henryja Forda, ki je vozil brez vozniškega dovoljenja. Samo nekaj ur pozneje so prijeli bančnega uslužbenca Henryja Cognaca, ki je popolnoma pijan nadlegoval mimoidoče.

Američan Herbert in Bonnie Jackson sta se spoznala s pomočjo računalniške ženitovanjske agencije. Vzela sta se in v zakonu preživela leto dni. Nato sta se odločila za ločitev. Herbert je med razlogi za ločitev navedel, da ga je Bonnie prevarala, vendar ne na klasičen način. O sebi je dala lažni opis. Kompiuter je nato ponudil Herbertu, ki je visok samo 163, žensko, visoko 157 cm in težko 55 kg. V resnici pa je Bonnie visoka 189 cm in teža 127 kg. Herbert je seveda hitro sprevidel prevaro, vendar sta se kljub temu vzela. Zakon ni bil posebno srečen. Bonnie je Herberta vsak dan nečloveško pretepala. Še posebej se je razbesnela, če ji je Herbert rekel, da je debela.

VOJAŠKI KOTIČEK

AMERIŠKI STRATEŠKI BOMBNIK B-1

V ameriškem obrambnem ministrstvu že več let razmišljajo o zamenjavi zastarelih bombnikov B-52. Najprej je bilo odločeno, da jih bodo zamenjali s strateškim bombnikom B-1, raziskovali pa so tudi možnost, da bi namesto njih uporabljali modificirana potniška letala s širokimi trupi ali pa da bi posodobili bombnike F-111. Tem letalom so hoteli zagotoviti zlasti povečan akcijski radij, močnejše motorje in namestitve manevrirnih raket.

Ameriški strokovnjaki so ugotovili, da bi zahtevala taka izpopolnitev preveč sredstev in dela. Najbolje bi bilo zastarele bombnike B-52 zamenjati. Takoj naj bi začeli razvijati nov strateški bombnik B-1B, ki temelji na bombniku B-1A. Predlog so ameriške oblasti sprejele.

Novo večnamensko letalo bi moralo zagotoviti izvrševanje teh nalog:

- prodor skozi sovražnikov sistem protizračne obrambe in uničenje objektov v njegovem globokem zaledju;

- izvajati jedrske udare in pri tem uporabljati tudi manevrirne rakete, ki bi jih izstreljevali z območja, ki ni v dosegu protizračne obrambe;

- bojno delovanje za podporo sil, ki bodo hitro posredovale na raznih območjih zemeljske oble, in

- izvidništvo za potrebe vojne mornarice, uničevanje površinskih ladij na morskimi bojiščih, polaganja min itd.

Ko ameriški strokovnjaki obravnavajo možnost prodorov bombnikov B-1B skozi sovražno protizračno obrambo, se opirajo na oceno, da se sedanje sovražnikove protizračne sile ne morejo učinkovito bojevati proti bombnikom, ki napadajo v nizkem letu. Te sile namreč niso dovolj tehnično usposobljene, da bi odkrивale, spremljale in uničevale take cilje. Analize menda kažejo, da bo letalo B-1B v prihodnjih desetih letih bolj primerno za obvladovanje protizračne obrambe kot katerikoli drugo letalo.

Zdi se, da bi sedanje radarske naprave odkrile letalo B-1, če bi bilo izdelano tako, kot je načrtovano, pa čeprav bi imelo manjšo odbojno površino kot bombnik B-52. Vendar je nenehen razvoj tehnike za zmanjševanje radarskega odseva omogočil, da je radarski

odsev pri letalu B-1B desetkrat manjši kot pri letalu B-52.

Bombnik B-1B ima namreč povsem novo tehniko elektronskega protidelovanja, ki je pri bombniku B-52 niso mogli uporabiti zaradi njegove velike odbojne površine. Zmanjšani radarski odsev, večja hitrost letala pri prodiranju skozi protizračno obrambo in novi prijemi pri elektronskem protidelovanju bodo v medsebojni kombinaciji bistveno zmanjšali možnost obrambe pred takimi letali.

Ameriški strokovnjaki računajo, da bi lahko bombnik B-1B v prihodnjih dvajsetih letih opravljal vdore daleč skozi protizračno obrambo in da bi bil lahko kot nosilec manevrirnih raket učinkovit tudi v enaindvajsetem stoletju.

Pri izdelavi letala B-1B bodo uporabili približno 70 odstotkov konstrukcije in sistemov letala B-1A. Teža letala pri vzletanju naj bi bila približno 217 ton, bojni tovor pa naj bi znašal približno 56 ton. Ocenjeno je, da letalo B-1B najbolj ustreza razvoju bojnega letala za dolge polete. To letalo bi moralo biti sposobno poleteti z velikim bojnim tovorom tako daleč, da bi lahko doseglo katerikoli kraj na zemljski obli, ne da bi se v zraku med poletom oskrbovalo z dodatnim gorivom.

Pri opravljanju tipične bojne naloge sil NATO bi moralo letalo za dolge polete (LRCA) poleteti iz najbližjega ameriškega oporišča, se

povzpeti na višino približno 9000 metrov, leteti s potovalno hitrostjo 0,72 macha (to je precej pod največjo mogočo) in prileteti nad severno Evropo. Tu bi se spustilo zelo nizko in se prebilo s hitrostjo 0,80 macha skozi sovražnikovo protizračno obrambo s ciljem, da izvrši jedrski udar. Seveda pa bi letalo lahko ostalo tudi na zelo veliki višini in iz varne razdalje izstrelilo manevrirne rakete. Letalo LRCA bo lahko letelo do 12.000 km daleč, ne da bi se oskrbovalo z gorivom v zraku, kar pomeni, da bo lahko priletelo do vzhodnih evropskih držav in se vrnilo v ZDA.

Tipična bojna naloga bombnika B-1B bi v bistvu bila, da leti s polnimi rezervoarji goriva s potovalno hitrostjo 0,85 macha. To letalo sicer lahko leti na višini 15.000 metrov s hitrostjo 2,2 macha. Skozi sovražnikovo protizračno obrambo bi letelo na višini 60 metrov. Tedaj bi izstrelilo vodljive rakete kratkega dometa in bombe, nato pa bi se z veliko hitrostjo izvleklo iz napada in odletelo v oporišče na območju prijateljske države.

Čeprav je te podatke treba obravnavati s pridržkom, bo novi ameriški strateški bombnik B-1B nedvomno zanesljiv in učinkovit bojni pripomoček. Seveda pa je gotovo, da se bodo novi sistemi in protiorožja pojavili tudi na nasprotni strani.

KONTINENTALC, KI OPREMILJA LADJEVJA

KONTINENTALC, KI OPREMILJA LADJEVJA

Ko je pred devetnajstimi leti prvič obiskal puljsko ladjedelnico Uljanik in dobil prvo naročilo za kuhinjsko opremo ladje, še slutiti ni mogel, da bo imel že čez sedem let v žepu pogodbe vseh jugoslovanskih ladjedelnic. Zdaj bi bilo kar težko naštetati vse ladje in ladijske družbe, za katere je izdelal opremo. Kako iskani so njegovi izdelki, pa govori tudi podatek, da ima redno podpisane pogodbe za dve leti vnaprej. Pred kratkim je podpisal pogodbo o opremi osmih sovjetskih ladij — Sovjeti, ki sicer sami opremljajo svoje ladje, so se za njegove izdelke odločili zaradi izjemne kvalitete in večje uporabnosti — v vrednosti pet milijard starih dinarjev. Vse to je dosegel dolenski obrtnik Milan Osolnik, ki bo ob občinskem prazniku številnim nagradam za kvaliteto — zlata plaketa mesta Celje in zlato priznanje za najkakovostnejši izdelek na celjskem sejmu obrti — dodal še priznanje

Dokaz, kako lahko v skromni delavnici pod napisom DEKOP dosežeš svetovno raven kvalitete, so tudi vabila za sodelovanje s svetovno znanimi izdelovalci ladijske opreme finskega Metosa, švedskega Elektroluxa in italijanskega Marena. Seveda tak način proizvodnje ni nič izjemnega. Tudi ti proizvajalci so namreč samo skupek majhnih izdelovalcev, pri nas pa si taki kooperacijski posli s težavo šele utirajo pot.

● Vi ste najmočnejši obrtnik v novomeški občini, kaj to pomeni?

Osolnik: „Težko je reči. Če bi kdo mislil, da je to veliko denarja, potem bi se motil. Več kot pojediti in popiti tako in tako ne morem. Nabava materiala, sklepanje poslov — to so moje glavne naloge — terjajo človeka. V mojih navidez preprostih izdelkih je kar 2000 sestavnih delov, zato moram vzdrževati stike s številnimi kooperanti, dobavitelji materiala itd. Za eno samo ladjo izdelamo 76 elementov nevtralne opreme — gre za pulte, omarice, vitrine, zraven pa še 47 toplotnih elementov. Sem štejejo štirje tipi štedilnikov, slaščičarske pečice, kuhalniki, različni kotli, stroji za kavo, hladilniki, skrinje ipd. Vsa ta oprema tehta 2,5 tone, podobna sovjetska pa kar 10 ton. In pri ladijski opremi, zlasti za rečne ladje sovjetskega naročnika, je odločila tudi teža.“

● Marsikomu se zdi čudno, da opremo za ladje izdeluje „kontinentalec“, saj bi bilo morda primerneje, da bi jo izdelovali kje ob morju?

Osolnik: „Pravzaprav je odločilo naključje. Ko sem pred devetnajstimi leti kot izdelovalec drobnih kovinskih predmetov iskal delavce, sem v ljubljanskem IGO srečal Franca Bregarja. Strinja se je z zaposlitvijo pri meni, a od mene je te-

rijal, da začnem s proizvodnjo gostinske opreme. Prvi izdelek je bil lupilec za krompir, ki smo ga izdelovali za potrebe JLA. Ker pa smo hoteli proizvodnjo še razširiti, sva z Bregarjem obiskala puljski Uljanik. Tam so namreč iskali domačega proizvajalca za ladijsko opremo. Zaradi premajhnih serij nismo mogli dobiti sodelavca v družbenem sektorju. Pa tudi zahteve glede kvalitete so bile zanje preostre. Mi pa smo brez prevelikega razmišljanja sprejeli posel. Kdo bi lahko rekel, da smo se zadeve lotili lahko-miselno. Jaz pa sem zaupal v mojstra Bregarja in se nisem zmotil, čeprav je kasnejši razvoj dogodkov pokazal, da izdelovanje opreme le ni tako preprosta zadeva.“

● Ali nam to lahko malo podrobneje opišete?

Osolnik: „Ladijska kuhinjska oprema je pod ostro kontrolo ne samo izdelovalcev ladij, ampak tudi komisije za standardizacijo pri Jadranbrodu. Ti standardi pa morajo ustrezati tistim, ki jih predpiše Lloyd. Zato je bilo potrebno za vso našo opremo opraviti vrsto testov. Za ponazoritev naj povem, da mora biti ves material posebno kvaliteten, zlasti električna instalacija. In lahko se pohvalim, da razen nerjaveče pločevine skoraj ne uvažamo materiala. Vsi naši izdelki pa so prihajali iz uvoza. Torej je naše delo koristno po dveh straneh: ker izdelujemo opremo doma, je ni treba uvažati, hkrati pa to opremo še izvažamo. Kot veste, veliko večino naših ladij kupijo tuje ladijske družbe na Vzhodu in na Zahodu. Upoštevati moramo tudi posebne želje kupcev, za Kitajce smo morali izdelati poseben primerek kotla s kombinacijo pare in elektrike.“

● Rekli ste, da je v vaših izdelkih 2000 sestavnih delov. Verjetno ni tako lahko nabaviti ves material. Toda vam to uspeva, menda ste priskočili na pomoč celo novomeški IMV, za katero ste nabavili nerjavečo pločevino?

Osolnik: „To je res, da sem pomagal IMV. Prepričan sem, da je lažje delati, če med seboj sodelujemo. Končno smo vsi v enem gospodarskem sistemu in njegov končni uspeh je odvisen od dobrega delovanja najmanjše celice v tem sistemu. To moje prepričanje se kaže tudi v tem, da poskušam čimveč opreme nabaviti doma v Novem mestu. Tesno sodelujem z Novotehno, Elektrotehno, vso leseno opremo pa zame že vseh dvajset let izdelujejo v šentlovenskem Hrastu. Čeprav sem po tej strani lokalpatriot pa le ne gre brez sodelovanja drugih. Pri Eti v Cerknem nabavljam elektroinstalacijski material, Tribuna opravlja zame kromiranje, nikljanje. Agregate za hladilnike in podobne materiale nabavljam pri Iskri, Končarju, Soku v Mostarju itd.“

● Vi ste najmočnejši član novomeške obrtne zadruge Hrast. Kako sodelujete?

Osolnik: „Vsi moji posli gredo preko zadruge. Sodelovanje z njo je zame še kako pomembno, saj tako ne plačujem prometnega davka za material. Hkrati najtesneje sodelujem še z Lesnino in Brodmaterialom. S slednjim, ker mi zagotavlja nemoteno nabavo nerjaveče pločevine, z Lesnino pa, ker kreditira nabavo materiala. Dve leti je namreč potrebno, da steče vsa procedura od nabave materiala do plačila dobavljenih opreme. Pogodbe sklepam za eno do dve leti vnaprej in cene so fiksne. Zato si ne morem privoščiti, da bi zaradi podražitev materiala, kar se pri nas dogaja tako rekoč sleherni dan, povišal cene svojih izdelkov. Tako moram ves material nabaviti že zdaj, čeprav bom izdelek po pogodbi izročil šele čez dve leti. Ker sam nimam toliko obratnih sredstev, da bi ga takoj plačal, mi pomaga Lesnina z avansom. Seveda vse to ni zastonj, zadrugi Hrast dajem 5 odst. provizije, Lesnini 9 odst. in Brodmaterialu 3 odst.“

● Ali vam štirinajst delavcev, kolikor jih imata skupaj z ženo zaposlenih, zadostuje? Kaj menite, bi pri nas lahko, oziroma morali spremeniti predpis o najvišjem številu zaposlenih delavcev pri zasebnih obrtnikih?

Osolnik: „Že roki obave kažejo na to, da je delavcev premalo. Obeta se nam dodatno delo, saj Lloyd po novem zahteva, da mora biti na ladji z izdelano panja za sekanje mesa in klavirja vse izdelano iz kovine. Tudi če bi imel še enkrat več delavcev, bi težko ustregel vsem zahtevam.“

● Kakovost izdelkov terja tudi kakovostno delovno silo. Zato nas zanima, kdo vam projektira izdelke, kakšne mojstre imate zaposlene?

Osolnik: „Verjetno bo marsikoga presenetil podatek, da je večina delavcev priučenih, le štirje imajo kvalifikacijo. Kvaliteta ni zaradi tega nič slabša.“

● Kako stimulirate svoje delavce?

Osolnik: „Vsi so nagrajevani izključno po učinku: njihov povprečni osebni dohodek je 26 tisoč dinarjev, s pridnim delom pa lahko v normalnem delovniku dosežejo tudi preko 30 tisoč dinarjev. Včasih se zgodi, da imajo celo višji osebni dohodek kot mojster Bregar, ki izdelke projektira in skrbi za celotno proizvodnjo. Poleg tega so letos vsi delavci dobili šest tisočakov regresa za letovanje in vse ostale ugodnosti, ki jim gredo po sindikalni listi. Delavce peljemo tudi na sejme, z nami gredo v ladjedelnice. Naši delavci so že zdavnaj spoznali, da se jim dobro delo izplača.“

● Delavci so, kot slišimo, zadovoljni z vami kot delodajalcem, kako pa ste zadovoljni z odnosom družbe do vas?

Osolnik: „Naj ne bo slišati kot tarnanje, toda dejstva so dovolj zgovorna. Lani nam je od

letnega prometa preko 15 milijonov ostalo za razvoj obrti 463 tisoč dinarjev. Lepo vas prosim, kako naj s tem denarjem vzdržim konkurenčni boj z Elektroluxom, Metosom, Mareno in drugimi? Pri njih imajo na voljo najsodobnejšo tehnologijo, ki jo lahko kupujejo brez carinskih ovir, pri nas pa ne morem razširiti delavnice. Sami ste videli, da delamo v izredno utesnjenih razmerah. Pomagamo si tako, da adaptiramo podstrešje, kar pa seveda ni isto, kot če bi se lotili celovite rešitve.“

● Skorajda ni obrtnika, ki se ne bi pritoževal nad davkarji. Slišal smo, da ste tudi vi imeli lani težave pri odmeri davka?

Osolnik: „Zavedam se, da cel svet plačuje davke in tudi mi ne moremo biti izjema. Torej ta stvar ni sporna. Marsikdaj pa je vprašljiv način, kako se tega lotevajo. Moti me že to, da se vsaki dve leti menjajo inšpektorji. Komaj se navadimo na enega, že pride drug. Lani nas je davkarja resnično tako razočarala, da smo hoteli zapreti delavnico. Tega sicer nismo mogli narediti zaradi strank in pogodb, ostal pa je grenak priokus. Poglejte, pri pregledu knjig so mi iz stroškov izočili kilometrino, pri tem pa dodali, da mi bodo stroške priznali, če bom predložil potrjene potne naloge vseh strank. Kaj naj bi šel še enkrat po vsej Jugoslaviji in iskal potrdila, ki bi jih, verjemite mi, dobil brez težav? Lani smo kupili nove stružnice, pa nam niso priznali olajšav kakršne bi morali dobiti pri nabavi osnovnih sredstev. Precej hude krvi je bilo tudi ob nakupu novega avtomobila R-30, ko so mi zabrusili, da bi se lahko po naših predpisih vozil kvečjemu s stoenko. Saj ne gre za prestiž, toda v poslovnem svetu veljajo zakoni, po katerih moraš nekaj dati tudi na reprezentanco. Predstavljam si, da bi kakega ameriškega ladjarja, ki ga drugod najmanj en teden gostijo, samo zato, da dobijo posel, vozil okoli z zastavo 101! Težave sem imel tudi s stroški za reprezentanco. Čeprav vse svoje usluge naročam družbenim gostinskim organizacijam — tudi tako denar ostaja doma — mi lani niso priznali za 15 tisoč dinarjev stroškov. Kaj briga zahodnega posloveda, če v naših predpisih piše, da ga lahko pogostim samo s kavo in sendvičem! Vse to so samo navidezne ovire, ki pa lahko veliko pomenijo. Če drugega ne, nas obrtnike dražijo. Skratka, mi obrtniki smo samo nujno zlo, nihče pa ne razmišlja o tem, koliko lahko prispevamo h gospodarski moči države.“

● Je res vse tako črno v naši obrti?

Osolnik: „Zadovoljstvo je, če dosegaš uspehe, če je tvoje delo iskano. Kaj več niti ne pričakujem. Pred kratkim sem obrtni zadrugi Hrast priskrbel delo za poldrugo milijardo starih dinarjev. Naši obrtniki bodo za ta denar izdelali ladijske zavese. Torej lahko rečem, da se odpirajo nove in nove možnosti. Toda vse gre prepočasi in tudi zaradi tega marsikak posel doma in v tujini pade v vodo.“

● Ali ne bi bila primerna rešitev tudi pogodbeno organizacija združenega dela?

Osolnik: „Čez leto ali dve bo naša obrt prevzel sin. Ker je okoli tako imenovanih pozdov precej papirnate vojne, bova odločitev o tem prepustila sinu. Bolj je strokovno podkovan in politično bolj razgledan. Pa naj ukrene, kakor se mu bo zdelo najbolj prav.“

Preveč časa bi vzelo, če bi hoteli naštetati vse ladje, ki jih je Milan Osolnik doslej opremil. Omenimo naj le dve, ki sta njegovo opremo za večno ponesli s seboj v morske globine: Berge Istra in Berge Vanda. To sta edini Osolnikovi kuhinji, ki danes ne kuhata več. Pa še te ne po svoji krivdi.

BOJAN BUDJA
JOŽE SIMČIČ

KAKO JE PADAL STANDARD

Še bolj zanimivo je primerjanje cen posameznih živil. Izbrali smo črn kruh, svinjino, piščančica, mleko in olje. V štirih letih se je kilogram črnega kruha podražil od 9,50 na 29,75 din, kila svinjskega mesa s kostmi od 120 na 410 din, piščanec od 59 na 171 din, mleko od 8 na 23 din, rastlinsko olje od 34,29 na 115 din.

Toliko o hrani. Seveda mora človek tudi kje stanovati. Pred desetimi leti si dobil za povprečni mesečni osebni dohodek pol kvadratnega metra stanovanja. Stanovanje, veliko 50 kvadratnih metrov, je veljalo okoli 20 starih milijonov; kdor je dajal za tako stanovanje na stran eno povprečno plačo, ga je odplačal v dobrih osmih letih. Leta 1978 je stal kvadratni meter stanovanja že okoli 10.000 din, za stanovanje s 50 kvadrati, je bilo treba delati nekaj več kot 8 let, kar pomeni, da so osebni dohodki in cena kvadratnega metra rasli vzporedno, stanovanja se v bistvu niso dražila.

Današnja slika je popolnoma drugačna. Za kvadratni meter stanovanja je treba odšteti že najmanj tri povprečne osebne dohodke, s povprečno plačo (okoli 15.000 din) namreč lahko kupimo samo še tretjino kvadratnega metra stanovanja. Za stanovanje, ki meri 50 kvadratnih metrov, bi moral delavec s povprečnim osebnim dohodkom delati več kot 12 let, kar je dobra štiri leta več kot pred petimi ali desetimi leti.

Starih časov se z nostalgijo spominjajo tudi avtomobilisti. Še leta 1978 je moral kupec imeti v žepu dve povprečni plači, vse drugo je prinesel kredit, odplačljiv v treh letih. Danes je avto mogoče kupiti samo za gotovino, minimum med avtomobili, „fiat 126“, stane skoraj 20 povprečnih mesečnih osebnih dohodkov.

Vse omenjeno je vplivalo na spoznanje, da danes življenjski standard Jugoslovancev ni več ekonomska, ampak politična kategorija. Sindikati niso edini, ki danes veliko govore o zaščiti standarda, žal pa nihče ne pove, kaj jugoslovanski standard sploh je. Po raziskavah zagrebškega centra za raziskovanje marketinga je jugoslovanska poraba artiklov, s katerimi drugod po Evropi in svetu merijo civilizacijsko stopnjo, daleč za normalno.

Tako kar 70 odst. Jugoslovancev ne uporablja dezodoransov, vsak petnajsti in sedemnajsti pa se izogiba zobne paste in šampona za lase. Kar se tehnične opremljenosti tiče, smo se pred tremi leti po številu televizorjev, štedilnikov, radijskih aparatov in avtomobilov nekako približali Evropi. Takrat se je prvič zdelo, da je posest teh strojev in naprav del vsakdanjega življenja.

Danes ni več tako, iz ust člana vlade slišiš po televiziji, da ni nikjer rečeno in določeno, da mora vsakdo imeti avto. Slišali ga niso vsi, nekateri namreč nimajo za televizor, ponekod pa ni bilo elektrike.

M. BAUER

Kako se draži življenje ali kako nam pada standard, je mogoče dodobra spoznati s pomočjo tako imenovane gospodinjske košarice, v katero so vrli statistiki nametali nekaj vsakdanjih živil, ki z izjemo banan, pomaranč in limon zanesljivo niso delikatese ali posebki. Novo mesto je eden od jugoslovanskih krajev, kjer gospodinjsko košarico redno merijo in tehtajo, zato ni bilo težko narediti malo raziskavo, s katero smo med drugim skušali ugotoviti, za koliko se je v zadnjih štirih letih podražilo vsakdanje poljenje naših žolodcev.

Najprej je seveda treba naštet, kaj vse je v „gospodinjski košarici“. Vanjo so statistiki položili črn kruh, krompir, fižol, čebulo, svinjsko meso s kostmi, piščančica, paradižnik, banane, jabolka, pomaranče, limone, grozdje, svinjsko mast, mleko in seveda olje. Od vsakega teh živil vzamejo kilogram in izdelek seštejejo. Oktobra 1980 je odštela gospodinja za košarico (brez pomaranč, ki jih v Novem mestu takrat ni bilo) 457 dinarjev, leto dni kasneje 676, oktobra 1982 že 911 din (brez banan in pomaranč), te dni pa morale za vso omenjeno vsakdanjo hrano (razen banan, ki jih ni) odšteti že 1498 dinarjev. Prav vsak lahko izračuna, da se je gospodinjska košarica v štirih letih podražila za več kot trikrat.

Jubileji

RES LJUDSKI RADIO

20 LET
radiobrežice

1963 - 1983

Letošnji praznik brežiške občine je bil hkrati pomemben jubilej in prelomnica za lokalno radijsko postajo. Sedemindvajsetega oktobra je minilo natanko dvajset let, odkar je Radio Brežice postal v eter prva sporočila. Vso tehniko mu je odstopila RTV Ljubljana in v Brežice so tedaj prinesli tudi njen nekdanji oddajnik iz Domžal. V dveh desetletjih so za brežiški studio kupili samo dva magnetofona. Vso drugo opremo so krpali, dokler letošnjo spomlad ni dokončno odpovedala. Radio bi umolknil za več mesecev, če mu ne bi spet priskočila na pomoč osrednja slovenska radijska hiša. Z zasilno rešitvijo so prebrdili krizo in za jubilej se je brežiški radio 28. oktobra spet oglasil iz svojega studia. Med tem so prostore akustično popolnoma prenovili in zamenjali dve tretjini neuporabne tehnike z novo aparaturjo. To jih bo veljalo okoli 3,4 milijona dinarjev, stroške pa si bosta po zdaj že uveljavljenem običaju delili krška in brežiška občina, kjer živi večina poslušalcev.

Brežice so dobile svojo radijsko postajo na obudo Franca Bukovinskega, Miloša Kovačiča in Staneta Kramerja. Do danes so jo vodili štirje

glavni in odgovorni uredniki. Prvi je bil Alojz Pihler, drugi za zelo kratek čas Bogomir Javornik, tretji Vlado Podgoršek in zdaj že deveto leto Franc Hedl.

V prvem letu obstoja se je Radio Brežice oglašal le ob nedeljah. Plačevali so samo tehnika, urednik, napovedovalci in drugi soustvarjalci oddaj pa so delali brezplačno. V svoji zanesenosti niti pomislili niso na kak honorar. Uspele oddaje so bile zanje zadostna spodbuda. Delo je bilo pri tedanji tehniki zelo naporno. Oddaje so morali montirati. Vse je potekalo v večernih in nočnih urah. Razhajali so se šele ob petelinem petju, ob treh ali celo ob štirih zjutraj.

Napovedovalca sta bila tedaj Božena Češnovar in Vlado Podgoršek. Podgorška so za pravo prve oddaje sneli z ohceti. Bilo je 26. oktobra 1963. Po poroki v Novem mestu se je Vlado z ženo in svati odpeljal na kosilo k Biščaniču na Veliko Dolino, kamor je ob pol petih popoldne ves zadihan vstopil urednik Pihler in poklical ženina v studio. Vlado je brž razvozil svate in odšel na snemanje. Trajalo je do polnoči. Podgoršek je tako zaživel z radiom, da se je pozneje tam zaposlil in ostal celo desetletje glavni in odgovorni urednik.

Franci Hedl se spominja, da so bila zaradi tehnike tudi ob njegovem prihodu za uredniško mizo vsa snemanja ob večerih. To je trajalo do leta 1978. Delo so tedaj tudi honorirali. Montirane oddaje so tu in tam že popestrili z živimi prenosi. Najboljši je bil prenos z republiške hortikulture prireditve na grajskem dvorišču v Brežicah, se spominja Franci Hedl, ki je še danes navdušen nad takratnim uspehom. „Potem smo prenašali z dvema mikrofonom in dvema telefonskima linijama“, je nadaljeval pripoved. „Pri mikrofonom na dvorišču je bil Franci Babič, Božena Češnovarjeva pa je komentirala dogajanje iz arkadnega hodnika v prvem nadstropju. Istočasno so prireditve prenašali tudi stanovski kolegi iz Radia Zagreb. V ekipi jih je bilo deset, pripeljali so se z avtom in bili so odlično opremljeni. Spraševali so nas, kaj delamo, in se niso mogli načuditi naši predrzni improvizaciji. Na prizorišče smo namreč prišli peš z vso opremo na ramenih. Oddaja je zaradi akustičnosti grajskega dvorišča uspela bolj, kot smo upali. Samo hvalo smo slišali in Zagrebčani se kar niso mogli načuditi, da se nam je prenos tako posrečil.“ Med vsebinsko najboljšo oddajo v poznejšem obdobju pa je Franci Hedl nato na-

šel lansko predstavitev vasi in zaselkov v brežiški in krški občini. Pred poslušalci je izredno plastično zaživila Planina na Gorjancih, Orešje na Bizeljskem pa Cirnik, Vihre, Stara vas, Anže in Lomno. V njih je sodelovalo izredno veliko domačinov. Snemali so po kmečkih hišah, kjer so vaščani pripovedovali o življenju, običajih in vsakdanjih težavah, vmes pa še kaj zapeli ali zaigrali na harmoniko. Oddaj niso nadaljevali, ker je odpovedovala tehnika.

„Za v prihodnje se nam obetajo naravnost fantastične možnosti, je z vedrino v glasu in očeh napovedal Hedl,“ le kadrovske se bomo morali okrepiti. Dva programska delavca ne bosta mogla več vleči voza naprej, saj imajo vse slovenske lokalne postaje z enako količino programa še enkrat močnejše posadke.“

Brežiški Radio se trenutno oglaš šestkrat na teden. Število oddaj se je povečevalo postopoma. 1968 so bile že tri oddaje v tednu, leta 1973 štiri in v naslednjih petih letih pet. S posodobitvijo opreme bodo poslej ukiniteli tudi premor, ki so ga imeli en dan v tednu za vzdrževanje aparature.

„Čaka nas predvsem več ustvarjalnega dela,“ sta menila odgovorni urednik in sodelavka Irena Majce, ki se je sprva zaposlila kot tajnica in se nato zelo hitro vpeljala v novinarsko delo. Vsi člani kolektiva so žrtvovali za prenovitve studia veliko delovnih ur in prihranili s tem za 180 tisočakov. Zelo požrtvovalno so jim pomagali zunanji sodelavci, razumevanje pa so pokazali tudi delovni kolektivi v obeh občinah. Soustanoviteljstvo sta namreč prevzeli obe občinski konferenci SZDL, medtem ko je bila sprva ustanoviteljica le brežiška občinska skupščina. Radio Brežice je sedem let brezplačno poročal iz krške občine, preden je tudi uradno postal njevo glasilo.

Večina poslušalcev živi v Posavju, vendar glas te postaje sega še dlje, tja do Novega mesta in Zagreba, kjer ga redno poslušajo številni Slovenci. V pismih in željah, ki jih naslavljajo na uredništvo, sporočajo, da jim je najljubša vez z domačimi kraji in domačimi običaji.

Poslej namerava uredništvo posvetiti podvojeno pozornost kulturi. Posneti namerava predvsem domače zборе, godbe in dramske sekcije ter iz teh posnetkov ustvariti bogat arhiv. Na trak bodo poskušali ujeti tudi stare izumirajoče pesmi, ki jih po nekaterih vaseh in zaselkih še gojijo starejši krajan, mladi pa jih ne znajo več. Tudi na drugih področjih so sklenili radijski delavci ustvarjalno posegati v vsakdanje življenje in dogajanje in tako še utrditi vezi s poslušalstvom. Oktobrska nagrada, ki so jo lokalni radijski postaji podelili na slavnostni seji brežiške občinske skupščine 28. oktobra, je priznanje za vse, ki so kdaj delali na Radiu, za sedanji kolektiv pa tudi spodbuda za naprej.

JOŽICA TEPPEY

NOVA STREHA SLABŠA OD STARE

Ne manjka ugotovitev, kako se stanovalci na vse kripilje ogibljejo nalogam v hišni samoupravi. Na Kvedrovi 31 v Sevnici so oblikovali zbor stanovalcev po novem od samega začetka. Kdor koli zavije v ta blok, lahko že po raznih drobnih stvarih opazi, da gre za urejeno hišo. Gugalnica za otroke in klopce na sicer z vseh koncev stisnjemem dvorišču, v predverju vhoda na oglasni deski pregledno razvrščeni zapisniki in obvestila hišnega sveta itd.

To očitno vzorno skupnost pa že tretje leto kot mora tlačijo še vedno nerazrešeni zapleti z novo streho. To je namreč eden starejših sevnjskih blokov iz časov, ko so na veliko gradili ravne strehe. Po dvajsetih letih se je stanovanjska skupnost odločila, da postavi novo, posebno enokapno streho. V maju 1981 je sevnjska Komunalna začela z deli. Predsednik hišnega sveta Ratimir Kljakovič se še spominja, kako so se stanovalci in lastniki lokalov takrat dogovarjali, o odplačilu posojila okrog poltretjega milijona dinarjev.

Zal se dela niso končala v razumljivem roku. Še več, stanovalci so pričeli glasno izražati bojazen o (ne)strokovnosti del. Poletje se je prevesilo v jesen, bližati se je jela zima, ob vsakem naluju je bilo huje, posebno v stanovanjih vrhnjega nadstropja. Hišnemu svetu je bilo vsega dovolj, zato so na streho povabili gradbenega inšpektorja inž. Staneta Kočevarja. Ta si je zadevo 13. novembra 1981 ogledal družno s požarnim inšpektorjem. Zapisniško sta ugotovila, da je rekonstrukcija strehe opravljena kratko malo nestrokovno! Komunalni kot izvajalcu očitata premajhen naklon nove strehe za nameščeno salonitno kritino (ne 7,1 odstotka, temveč najmanj 12 odstotkov). Na gradbenem referatu na občini je inšpektor našel za to streho le priglasitev del, stanovanjska skupnost kot investitor ni premogla ne gradbenega dovoljenja ne tehnične dokumentacije. Gre namreč za mestno jedro z urejenim zazidalnim načrtom, streha pa spreminja videz, je menil inšpektor. Pomanjkljivosti je ugotovil tudi požarni inšpektor. V tem duhu je bila v krškem

medobčinskem inšpektoratu sestavljena odločba sevnjski Komunalni, ki je bila vse ugotovljene pomanjkljivosti dolžna odstraniti do 30. decembra 1981.

Stanovalci in hišni svet seveda niso čakali križemrok. Ker se na strehi ni nič posebnega dogajalo, so zadevo 10. decembra prijavili temeljnemu javnemu tožilstvu v Novem mestu, 23. decembra, torej še pred rokom, so obvestili tudi posavski medobčinski inšpektorat, da streha še vedno zamaka.

Minila je prva zima pod kilavo novo streho, dokler ni hišni svet 25. maja, tokrat že leta 1982, vprašal pri javnem tožilcu kako je z zadevo, saj je Komunalna streho le krpala. Končno so 28. maja dočakali kratko obvestilo javnega tožilca, kjer je med drugim rečeno, da je tožilstvu krški inšpektorat odgovoril, da v tej sevnjski zadevi ni bilo znakov kaznivih dejanj niti gospodarskih prestopkov (!?), poročila krške UJV pa na tožilstvu takrat še niso mogli preučiti.

Sevnjski hišni svet je tožilstvo ponovno „potipal“ konec junija. Tožilstvo so opozorili, kako še vedno niso odpravljene zapisniško ugotovljene pomanjkljivosti na strehi. Šele 8. julija so od tožilstva prejeli odgovor, da je pri preiskovalnem sodniku novomeškega sodišča zahtevana preiskava zoper direktorja sevnjske Komunalne Igorja Goloba.

Spet je prišla jesen in deževje. Na zboru stanovalcev 6. oktobra so na Kvedrovi 31 menili, da za polomijo na strehi ni kriv le direktor Komunalne, temveč vsaj še tedenj tajnik stanovanjske skupnosti inž. Jože Kolar in referent za gradnje na občini inž. Mirko Redenšek. Prvi, ker kot odgovorni za investitorja ni priskrbel gradbenega dovoljenja in načrta za 500 kvadratnih metrov veliko streho, zoper drugega pa, ker je dela dovolil zgolj na osnovi priglasitve del.

V hišnem svetu so namreč preprosto razmišljali takole: če bi bil predhodno narejen načrt, pridobljeno lokacijsko in gradbeno dovoljenje, bi bilo to tesnejše sito in manjša verjetnost za skrupucalo, ki ga sedaj imajo za streho.

Novomeško temeljno tožilstvo je nato 25. novembra sevnjski hišni svet vprašalo, ali je njihov dopis šteti za formalno ovadbo. Hišni svet je potrpežljivo odpisal pritrdilno. Konec januarja, leta 1983 je tožilstvo odgovorilo, da so ovadbo zoper inž. Kolarja in inž. Redenška zavrgli, češ da ni v vzročni zvezi z nastalo škodo.

Hišni svet se je 4. februarja 1983 obrnil na temeljno sodišče v Novem mestu, da inž. Kolarja in Redenška vključi v svojo preiskavo.

Maja letos je bilo sevnjskim stanovalcem vsega zadosti, zato so se pritožili javnemu tožilstvu Slovenije. Naslov ni bil pravi, vendar je zadevo vseeno dobilo v roke višje tožilstvo. Odgovor je v primerjavi z vso zadevo prišel dokaj hitro, konec junija. Višje tožilstvo ugotavlja, da novomeško temeljno tožilstvo ni odločilo o trditvah o ovadbi hišnega sveta, kako so bila vsa ta dela v Sevnici opravljena brez lokacijskega in gradbenega dovoljenja, in navaja skupno z zakonskimi določili troje prekrškov v tem smislu. Zato je višje tožilstvo zahtevalo od novomeškega temeljnega tožilstva, da odloči o očitkih, ki imajo znake gospodarskega prestopka, o samih prekrških pa so zapisali bojazen, da je zoper te pregon verjetno že zastaral.

Preiskovalni sodnik temeljnega sodišča v Novem mestu — enote v Sevnici je novembra 1982 uvedel preiskavo zoper direktorja Komunalne. Sodni izvedenec gradbene stroke iz Novega mesta naj bi v letošnjem maju pregledal to nenavadno streho. Minila je pomlad in poletje, konec oktobra izvedenec še vedno ni bilo. Sevnjski hišni svet je pri sodišču trikrat urgiral, da se preiskava razširi na inž. Kolarja in inž. Redenška, zadnjič v začetku letošnjega septembra. Ravno tako se še ni ponovno izreklo tožilstvo v Novem mestu.

Letos spomladi je zadevo vzela v pretres tudi občinska komisija za družbeni nadzor v Sevnici. Zapisnika dolgo ni bilo. Na dolgi in mučni seji so pregledali vse zaplete. Predsednik hišnega sveta Ratimir Kljakovič

je o vsem potožil tudi delegatom občinske skupščine. Na koncu je sevnjska komisija menila, da mora Komunalna kot izvajalec del opraviti vse tako, kot ji je bil v odločbi naložil gradbeni inšpektor, ravno tako je soglašala, da se postopek preiskave razširi na vse odgovorne, hkrati s komitejem za družbeni razvoj na sevnjski občini. Komunalni so izrekli tudi kritiko zaradi nestrokovnega in malomarnega odnosa do dela.

Na streho so sicer prihajali različni ljudje; metanje cele vrste salonitnih plošč in pločevine s strehe na tla je povzročilo v mestu nekaj dodatnega zgražanja, to pa je tudi vse. No, poleti se je zganila tudi stanovanjska skupnost. Komunalni so poslali urgenco in ji določili skrajni rok — konec julija, da slednjič odstrani vse pomanjkljivosti. Zagrozili so ji celo, da bodo v nasprotnem primeru poiskali izvajalca, ki bo odpravil vse pomanjkljivosti, kot jih je ugotovil inšpektor, seveda na njihov račun. Minilo je tudi to, povrh še raznih ujm polno poletje, tu je jesen, na duri spet trka zima.

Vsekakor vztrajni hišni svet je bil konec septembra tik pred tem, da demonstrativno odstopi. Ni namreč le nesrečna streha tisto, kar ga mori. Predsednik sveta Ratimir Kljakovič pravi, kako ta blok ni dobil niti vabila na predvolilni sestanek ob zadnjih volitvah. Po drugi strani so bili deležni vse ostrine, ko so izrazili na videz drobno željo, da bi namestili bodisi verigo ali drugo oviro in s tem preprečili divje parkiranje pred blokom, kjer je tudi nočni trezor SDK. „Se res lahko v nedogled vse poigrava z nami?“ sprašuje predsednik hišnega sveta Ratimir Kljakovič, rezervni starešina, borec, ki je branil Titov Drvar. Poudarja, kako jim ni do tožarjenja, temveč le za pošteno streho na jesen življenja! Meni, da sedanje sračje gnezdo velja družbo že najmanj 2,5 milijona dinarjev. Vsem odgovornim v Sevnici — vabili so tudi predsednika krajevne skupnosti in občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij — so ponudili še en spravni poskus, skupni sestanek 27. oktobra.

ALFRED ŽELEZNIK

Osebnosti

MOŽ, KI GA POZNA VSA DOLENJSKA

Med nami so živele trde kmečke korenine, ki jim v življenju noben dan ni bil podarjen, vendar so vztrajale, da so iz skope suhokrajinske zemlje iztisnile, kar se je dalo. Da jim je ta zemlja dala sad, so jo plemenitili z znojem svojega telesa in žulji. Niso še pozabljeni časi, ko so hodili na sejme prav iz suhokrajinskih vasi z debelimi volmi in lepimi junci.

To so bili ljudje, ki so bili že od rojstva in iz roda v rod vraščeni v to zemljo z dušo in telesom. Med posebnosti teh kmečkih mož spada prav gotovo Viktor Koren, po domače Črčkov ata, doma iz Trebče vasi pri Žužemberku. Črčkov rod spada med starejše v Suhu krajini. Ata Črček se je rodil leta 1902. Ker je njihova kmetija obsegala le dobrega pol grunta, se je oprjel po sili takratnih razmer kar treh poklicev. V prvi vrsti je bil kmet. Tudi pri njih so obdelali vsako ped zemlje, pokosili vsak laz, iztrebili vsako senožet. Trdo je bilo takrat življenje, vendar so ljudje vztrajali. Vse so delali ročno. Kosili s koso, s srpom želi pšenico, veliko so si med seboj pomagali. Pri Korenovih so delali od vida do vida. Vse to pa je bilo premalo, da bi živeli človeka vredno življenje.

Po prvi svetovni vojni sta se oče in sin oprjela še dodatnega poklica, prevoznitstva mladih prašičkov. Tako sta vsak ponedeljek po polnoči zapregla konjička in se odpeljala v Novo mesto na sejme. Prašičke sta potem razpeljevala po vaseh ob dolini Krke do Žužemberka in še dlje. Za tak prevoz sta imela pripravljen poseben voz v obliki „kurnika“. Če je bilo kupcev dosti, je bil

izkupiček kar dober. Včasih sta imela za prevoz tudi po 40 do 50 prašičev ali mladih pujskov. Samostojno vožnjo pa je Viktor prevzel od očeta leta 1925. Ta dodatni poklic je bil potem stalno pri hiši do leta 1982, torej celih 57 let. Mnogi ljudje se živahnega in vedno za šalo dovetnega Viktorja še danes prav dobro spominjajo. Po polnoči je bilo po dolini Krke slišati peketanje

njegovega konjička, ki je bil poti že toliko navajen, da Viktorju nikoli ni bilo treba uporabiti biča, še besedo malokdaj. Še danes s posebnim poudarkom rad pove, da ima konja za najpametnejšo žival. Kadar sta šla v temni noči na sejme, mu je že zvečer nametal polne jasli krme. Ko je prišla ura, ga je lepo napregel, prižgal lampo in jo obesil na zadnji del voza. Konjičku

pa je rekel: „Pojdi, greva.“ Zvesta žival ga je razumela in ga je pripeljala na sejmišče, največkrat ni bilo treba reči nobene besede več.

Resnica pa je, da je Viktor včasih tudi malo zadremal, saj je bil zmujen od vsakdanjega dela. Konjiček je hodil, kjer je bilo treba in se izogibal vozilom in ostalim oviram. Ko je Viktor omenjal zadnjega konja, ki je bil pri hiši več kot 25 let, se mu je glas nekoliko tresel, ko je povedal, da ga je moral prodati, ker si je poškodoval nogo. Viktor je moral voziti ob vsakem vremenu in tudi pozimi, če je hotel obdržati poklic. Ljudje so se ga navadili. Na sejmih je pomagal „glihati“. S svojo zgovornostjo se je priljubil vsem, vse ga je poznalo, ko se je vračal skozi vasi ob Krki proti domu, saj se je ustavil skoro v vsaki vasi in oddal prašička. Na začetku je imel naveden voz, kasneje pa je kupil gumarja.

Tretji poklic Viktorja Korena pa je bilo kastriranje živine, od govedi in prašičev do zrebcev. V njegovi „veterinarski“ karieri je prišlo pod njegov nož na tisoče merjascev, svinj in juncev. Manj je kastriral konje. Vsa njegova veterinarska oprema so bili nožek, škarje krokodilke in škatlica hipermangana. Da so ga ljudje bolj poznali, je imel na glavi velik in visok klobuk s širokim zelenim trakom. Pri delu je bil spreten, hiter in natančen. Dela je imel več kot dovolj, saj je bil tudi več kot enkrat cenejši od veterinarja. S kastracijo živine je začel že z 22 leti. Za tiste čase je bilo nekaj posebnega, da je navaden kmet brez šol opravljal tak poklic. Pri veterinarju Vandotu, ki je bil živinozdravnik za okraj Novo mesto, je uspešno naredil izpit iz te stroke. Zapisano je, „da je Koren Viktor, pos. iz Trebče vasi, občina Dvor, srez Novo mesto, roj. 18. 5. 1902 v Trebči vasi, napravil pri meni s prav dobrim uspehom izpit o kastraciji živali. Kastriral je ta dan 14. 3. 1938 v Žužemberku enega 8 mesecev starega bikca, enega 5 mesecev starega merjaščka in dve po 4 mesece stari svinji. Operacijo je izvršil in delal strogo aseptično. Sposoben je za kastracijo živali. Državni živinozdravnik vet. Vandot.“

Ko je imel Viktor v rokah to spričevalo, si je kupil kolo. Kastriral je po Beli krajini in tja do Karlovca. Dolenjsko je prevozil po dolgem in počez. Delo ga je zaneslo čez Dobro polje in Kočevsko do Delnic. Prakse si je pri svojem delu nabral toliko, da je po malem tudi zdravil. Zato je bil mojster Črček, kot so mu ljudje pravili, povsod dobrodošel. Spal pa je po senikih, tudi če je bil sneg, pravi. Bolan do lanskega leta ni bil nikoli in tudi pri zdravniku ni bil do lani, ko ga je zadela kap. Sedaj je toliko pri sebi, da so ga že prišli iskat od Trebnjega, kamor je šel kastrirat. Leta 1982 je naredil zadnjo vožnjo s prašički. Črček meni, da bi bili ljudje bolj zdravi, če bi se malo vozili tudi s kolesi. Pravi, da bo še šel na kolo, če se bo pozdravil. Z 80 leti ga je še vozil.

T. VIRANT

ŠE EN KRALJ SLOVENSKE UMETNOSTI

Franceta in Toneta Kralja, brata iz družine samoukega podobarja v Zagorici pri Dobropolju, je strokovna javnost že kmalu po prvi svetovni vojni štela za likovnika, ki sta v naši umetnosti storila najradikalnejši preobrat k ekspresionizmu. Novomeški umetnostni zgodovinar Jože Gregorič je ob koncu trideset let o njiju zapisal, da ju odlikuje močan notranji, duhovni moment; na zunaj ga skušata izraziti s tem, da delata silo naravnemu upodabljanju, ker tako čim jasneje izrazita idejo. Gregorič tudi ni bil edini, ki so opazili, da sta Kralja na svetovnih razstavah v inozemstvu deležna največjega priznanja mednarodne kritike, medtem ko so mnjenja o njihovih stvaritvah na domačih tleh različna celo pri poznavalcih, da „o občinstvu, ki ni sposobno dojeti novosti, sploh ne govorimo“.

Resnici na ljubo je treba povedati, da je zlasti France Kralj, tisti France, ki mu je kipar Alojzij Repič že kot sedemnajstletnemu zaupal prvo samostojno nalogo odliti posmrtno masko takrat preminulega pesnika Antona Aškercu, nateleval na krčevita nasprotovanja sodobnikov. Navsezadnje pa to niti ni nič čudnega, saj je bil kot spiritus agens nove umetniške smeri tudi najbolj drzen v svojih hotenjih, kot bi temu rekli po domače, sicer pa nemirni duhovno ahasverski iskalec vedno novega. Po zagnanosti je bil to, kar je za impresioniste predtem pomenil Richard Jakopič.

„Vztrajanje pri svojih in za mnoge tako nedoumljivih poteh, zvestoba lastnemu prepričanju o tem, kaj in kakšna bodi umetnost novega časa in kakšno bodi njeno poslanstvo, to so bile vrline, ki so Franceta Kralja vseskozi odlikovale in spričo katerih se je čutil dovolj močnega, da je odgovarjal na napade na svojo umetnost in svoje prepričanje. Seveda je z današnjimi očmi lažje in jasneje videti, kako upravičen je bil boj Franceta Kralja v imenu umetnosti, ki jo je zastopal in ji bil ves predan, kot je bilo morda to moč pred desetletji. Tudi zategadelj, ker je čas zbristral mnoge nejasnosti in odpihnil nespo-

razume, ki jih je moral France Kralj trpeti tako rekoč vse do leta 1960, ko je, komaj 65 let star, omahnil v smrt.

Prvo posmrtno razstavo mu je šele leta 1980, ob 20-letnici njegove smrti, pripravila Kostanjevica v svojem Lamutovem likovnem salonu. Na njej so prvič po skoraj petindvajsetih letih predstavili Franceta Kralja tako, kot se za umetnika njegove veličine in pomena spodobi. Ob razstavi, ki je obsegala skoraj sto del, so izdali zajetnejši katalog z reprodukcijami, esejem mladega umetnostnega zgodovinarja Andreja Smrekarja in vsemi potrebnimi podatki o življenjski in umetniški poti umetnika ter dodatnim spiskom literature o njem.

Andrej Smrekar je med drugimi zapisal: „Svojo pot je France Kralj na samem začetku programsko zastavil, kar je Klubu mladih, pozneje Umetniškemu društvu, zagotavljalo njegov obstoj. Že površen pregled njegovega opusa pokaže, da je pri nekaterih mladostnih načelih vztrajal do konca in se po vojni predvsem z monotipijami spet približal tem izhodiščem. Celo desetletje po prvi svetovni vojni je vitalnost njegove osebnosti dajala bistveni poudarek umetnosti tistega časa, ki je družbeno okolje ni bilo sposobno sprejeti in še manj razumeti ter ji je edino, toda pomembno oporo pomenila strokovna kritika prve generacije naših umetnostnih zgodovinarjev.“

V predgovoru omenjenega kataloga je Lado Smrekar, predsednik Dolenjskega kulturnega festivala v Kostanjevici, zapisal, da na razstavi v Lamutovem likovnem salonu ni vseh del Franceta Kralja, kolikor jih že ima Kostanjevica, pač pa le slaba polovica. „Ta in še druga dela je umetnikov sin inž. arh. Zlato Kralj dal naši ustanovi in čakajo na stalno zbirko, ki bo postavljena v prostorih nekdanjega cistercijanskega samostana. To bomo storili z velikim zadoščanjem,“ je poudaril Lado Smrekar, „saj je bil France Kralj jeseni 1956 med tistimi umetniki, ki so največ storili za nastanek stalne zbirke

slovenske umetnosti v kostanjeviški šoli. Nikoli ne bomo pozabili, da je oktobra 1956 z velikim veseljem dal za to zbirko kar dvajset lesorezov, monotopij in oljnih podob.“

Čeprav je bila otvoritev stalne zbirke del Franceta Kralja predvidena že leta 1981, so to lahko storili šele to jesen, 21. oktobra. To je bil velik dan za slovensko likovno umetnost, še posebej pa za samo Kostanjevico. Slednja je tako pod okriljem svoje Galerije Božidar Jakac in pod skupno streho z zbirkami umetniških del Božidarja Jakca, Jožeta Gorjupa, Toneta Kralja in zdaj še njegovega brata Franceta zaokrožila predstavitev slovenskega ekspresionizma. Na slovesnosti v cistercijanski cerkvi, ki so jo s svojo udeležbo počastili tudi Kraljevi rojaki iz Dobropolju, je umetniško podobo Franceta Kralja orisal umetnostni zgodovinar dr. Stane Mikuz. Posebej za stalno zbirko pa je zapisal:

„France Kralj je ustvaril tako v slikarstvu kot v kiparstvu in ilustracijah vrsto del, ki jih že lahko štejemo za klasična. Kot vsi umetniki se je tudi on v skladu s časom in življenjskimi izkušnjami nenehno razvijal. Sredi dvajsetih let je zapustil ekspresionistične vode in prišel k „novi stvarnosti“: V njegovo umetnost se je naselila želja po oblikovanju stvarne trdne predmetnosti, združene s koloritom. Okoli leta 1932 je po potovanju v Italijo v njem spet vzcvetela želja po bogatejši in čutnejši barvni skali. Slikar je prešel v novo obdobje, bogato in umetnostno nadvse pomembno. Nemirni duh ustvarjalca je še naprej iskal nova pota. Nekako leta 1946 se je začelo njegovo zadnje obdobje, ki bi ga imenovali vizionarno. Umetnik se je začel poglobljati v bistvo stvari, barvna skala je postala še bogatejša, fantastična.“

Stalna razstavna oziroma galerijska zbirka Franceta Kralja obsega 222 del, od tega 100 slik, 65 kipov, 32 grafik, 25 monotipij, vrsto risb, drobne plastike, osnutke in drugo. Po načrtih inž. arh. Zlata Kralja, ki sicer živi v Ženevi, so jo postavili na okoli 700 kvadratnih metrih v

prostorih, ki so jih pridobili s prenovo nekdanjih grajskih kašč.

Kljub temu da zbirka ob otvoritvi še ni bila urejena, kakor so si jo zamislili, in da je akademiku Josipu Vidmarju, prijatelju Franceta Kralja, bolezen preprečila, da bi zbirko odprl, pa Lado Smrekar kot osrednja osebnost kulturnega dogajanja v Kostanjevici zadnjih petindvajset let ne skriva zadovoljstva, da se je naposled udeležilo še to, rekli bi zadnje dejanje v prizadevanju za pozornost, kakršno smo Slovenci dolžni izkazovati umetnikom kraljevskega duha.

Z otvoritvijo zbirke Franceta Kralja pa je poteklo tudi deset let, odkar so začeli urejati umetnostne zbirke v kostanjeviškem gradu. Kot pravi Lado Smrekar, ves ta čas ni minil brez truda, saj je bilo marsikaj treba spraviti skupaj tako rekoč iz nič. Sleherni delež pri tem je bil in je dragocen kot kamenček v mozaiku. Težko je našeti vse, ki so kakorkoli pomagali, da se Kostanjevica danes lahko ponaša z nedvomno največjo zbirko umetniških del, kar jih premore Slovenija. Prav gotovo bi bilo vsega tega manj, če bi v prizadevanjih stalo ob strani združeno delo, če ne bi bilo pomoči tako občinske kot republiške kulturne skupnosti, še posebej pa, podčrtuje Lado Smrekar, če ne bi bilo entuziastov, kot je inž. Niko Kurent, predsednik galerijskega sveta, kajti brez takih entuziastov danes ne morejo nastajati velike zbirke.

Od letos je v Kostanjevici na ogled tudi zbirka del Zorana Didka. Obiskovalci lahko na enem kraju vidijo, kaj so v slovensko kulturno dediščino prispevali Gorjup, brata Kralja, Didek in Jakac, da zbirke starih mojstrov iz kartuzije Pleterje niti ne omenjamo. Zato naj končamo z besedami, ki jih je Lado Smrekar napisal v predtremi leti: „Vsi ti so bili Dolenjci in se s tem vračajo k svoji rodni grudi, ki so jo z življenjem in delom povečevali in ji tako ostali zvesti sinovi do konca.“

IVAN ZORAN

Pri starih Novomeščanib

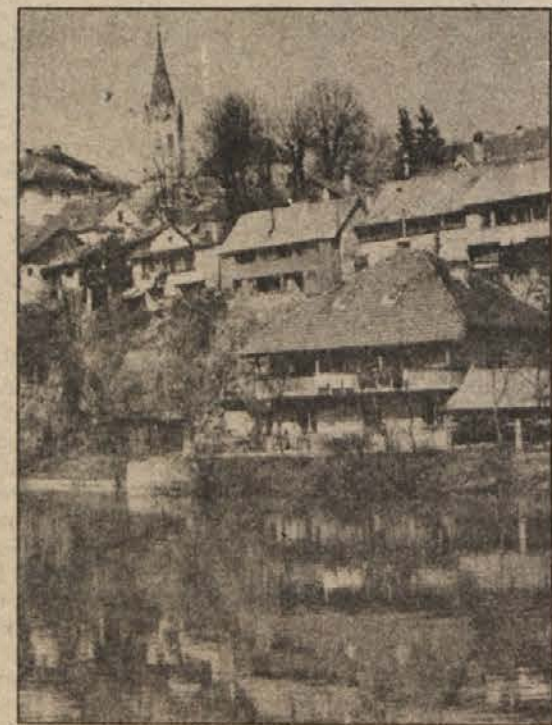
ČOPIČI V KRVI

Kot spoznaš lovca takoj ob vhodu v stanovanje po vsakovrstnem rogovju, ki običajno visi že v veži za okras, tako v Viktorju Tomazinu odkriješ poklic takoj, ko odškrne vrata svojega blokovskega stanovanja. Pleskar! Živahen in za šalo vnet možakar ima sicer 81 let, toda po videzu ni čisto nič drugačen, kot je bil pred tremi desetletji. Edinole lase je imel takrat vranje črne, danes pa so beli.

Kdo bi prešteval domove in hiše pa stanovanja pa državna poslopja, ki jih je Viktor Tomazin pleskal! O tem se tudi najraje pogovarja:

„Rodil sem se sicer v Metliki, ampak se imam za Šentjernejčana, kamor se je družina preselila, ko smo bili otroci še majhni. V Šentjerneju sem hodil v šolo, in ker je bil tudi moj oče pleskar pa vsi bratje, sem postal pleskar tudi jaz. Vsi iz moje družine so že pomrli, le jaz sem še ostal. Dokler sem bil pri očetu kot pomočnik, sem sodeloval v sokolskem in pevskem društvu. Za delom pa smo hodili precej daleč. Ni bilo tako kot danes, ko me bivše stranke še zdaj hodijo

spraševati, če bi jim pleskal. Danes ima vsak denar in ljudje kar naprej belijo stanovanja. Včasih si se moral ponujati. Tudi na Hrvaško sem hodil delat. Bile so vasi, od koder so moške množično odhajali v Ameriko za kruhom, ženskam pa so pošiljali denar in one so potem urejale hiše in potrebovale pleskarja. Leto dni sem delal tudi na Bledu. Šele leta 1929 sem prišel v Novo mesto in začel na svoje. Takrat smo bili v mestu in bližnji okolici le trije pleskarji: razen mene še

Valantič na Grmu in eden v Šmihelu. Za nas tri, imeli smo tudi pomočnike, je bilo dela še kar, če bi nas bilo več, pa bi bil manj sposoben odveč.“

Da je umsko povsem čili možak že v letih, kaže edinole primerjava, ki jo večkrat omenja, in sicer stara in nova Jugoslavija. Takole pravi: „V stari Jugoslaviji so navadnim delavcem kar naprej govorili: ‚Roženkranc v roke, pa bogca moli, da ti bo na drugem svetu lepše!‘ V novi Jugoslaviji ni potrebno čakati, da bo kdaj bolje, ker nam je tako lepo, da bolje ne more biti. Imam lepo pokojnino, lepo stanovanje, živim tako, kot nisem še nikdar!“

Medtem ko sva kramljala, si je dal opraviti pri štedilniku. Kuhal je kosilo. Ker živi sam in med tednom sam skrbi za prehrano, je pač vmes kuhal. To dobro zna in mu tudi ni prav nič odveč.

„Imam tri hčerke. Najstarejša je poročena v Smederevu, Vika je v Ljubljani, Fani pa živi v Novem mestu; dela v Krki in mi gospodinji. Ob koncu tedna pride za ves dan, vse pospravi, skuha in sploh skrbijo zame, da bolje ne bi mogli. Tudi vnuk Peter, ki je sin najstarejše hčerke in je zrasel pri meni, prihaja redno, čeprav ima že svojo družino. Razumemo se krasno. Peter mi je kupil tudi barvni televizor. S tem fantom sem imel res veselje. Dobro se je učil, zdaj je inženir. Mlajši vnuk, ki ima šele 13 let, Fanikin sin, pa pride skoro vsak dan naokrog. Tudi ta je poba in pol!“

Malokdaj srečaš človeka, ki bi bil tako z vsem zadovoljen, kot je bivši mojster Tomazin. Dolg čas mu ni nikdar. Vsak dan gre na obhod po mestu, sreča znanca, malo poklepeta pa se vrne v svoj lepi dom. Tudi ko je sam, nimá navade ždeti in brezciljno gledati življenje skozi okno. Tihe ure pretrga s slikanjem vaz in starih steklenic.

„Do malanja sem imel veselje že v mladih letih,“ je rekel in pokazal dve oljni sliki, ki visita v kuhinji. Ena predstavlja tihožitje, druga Otočec iz leta 1933. Zdaj plastične steklenice od kisa krasijo z najrazličnejšimi narodnimi motivi in jih daje z nancem. Za veselje in okras. „Kakšna ženska mi za uslugo prinese kavo ali pijačo, kakšna tudi nič. Meni je prav, samo da ljudem naredim veselje.“

Ko sva načela pogovor o boleznih, je ker prešerno zamahnil z roko: „Zares bolan nisem bil, hvala bogu, in tudi ne mislim kmalu biti! Pred nekako šestimi leti sem šel k zdravniku zaradi povišanega pritiska, pa sem ga ukanil. Dobil sem kup zdravil, jaz pa sem začel jesti česen in domača zdravila, pa sem ga zbil na normalno raven. Ko sem šel na pregled, seveda nisem povedal, zdravnik pa je rekel, da sem kar lepo in hitro okreval...“

Kadim od nekdanj, ampak nikdar čez mero. Zavojček cigaret imam najmanj za dva dni. Tudi pil nisem nikdar preveč. Dogajalo se je, da so me stranke silile s pijačo, jaz pa sem odklanjal. Med delom nisem imel navade piti, sem pa zavil v gostilno, kadar sem bil prost. Zdaj mi najbolj diši ribezov sok, popijem pa tudi kak kozarček vina. Če je domače, takega iz steklenice, ki jih kurpiš v trgovini, nimam rad.“

Kaj so pleskarji včasih znali, danes redkokje vidiš. Tomazinovo stanovanje pa je glede tega še posebnost. V kuhinji so pod stropom krog in krog ptički, v mali sobi pa pušeljci cvetja v več barvah. Tega ne moreš pričarati na steno z „marčkom“ in metlo, ampak je potrebno na osnovno beljenje s predlogo in malim čopičem nanašati vsako barvo posebej. Vse to je mojster Tomazin poslikal še lani, za svojo 80-letnico.

RIA BAČER

obzorja

iz izložbe

ljudska glasbila in godci na slovenskem

Dr. Zmaga Kumer je po pravici za-
služno ime slovenske etnografije, na-
tančneje rečeno slovenske etnomuziko-
logije. Predvsem izid njene izjemno bo-
gate knjige „Pesem slovenske dežele“
pred osmimi leti je bil kulturni dogodek,
katerega lesk bo z leti še bolj blestel, za-
kak v nji je s potrpežljivim, včasih najbrž
tudi zanjo mukotrpnim zbiranjem in
raziskovanjem ohranila poznejšim ro-
dovom narodovo dušo, njegovo pesem.
Brez resnične zagretosti in ljubezni tako
izjemne knjige ne bi bilo.

„Ljudska glasbila in godci na Sloven-
skem“, ki so pred kratkim izšli v založbi
Slovenske matice, sicer ne dosegajo po
svojem pomenu „Pesmi slovenske zemlje“,
so pa njeno dragoceno dopolnilo. V tej
knjigi je avtorica z njej lastno razisko-
valno in zbirateljsko strastjo obvarovala
pred pozabo tudi glasbila, na katerih je
šla ljudska glasba iz roda v rod, in godce,
kolikor je bilo še dosegljivih. Vodila jo je
misel, da je glasba nepogrešljiva člove-
kova spremljevalka. Zlasti ljudska gla-
sba spontano in zelo tenkočutno razkri-
va narodov čustveni pa tudi materialni
svet. Na njej svojski način kaže, kako so
nekdaj ljudje živeli.

Ne da se dosti pomagati, dandanašnji
čas je ljudski glasbi, ki se je tako vztrajno
ohranjala iz roda v rod, vsiljivo sovražna.

Stara glasbila (v knjigi jih je Kumrova
opisala in sistematizirala kar 54) pač ne
zmorejo tekme z elektrono, ploščami
in kasetami. Žal s tem tone v pozabo tista
enkratna individualnost, ki jo je vdihnil
svoji glasbi stari ljudski godec, vaški
posebnež in komedijant, ki ni igral za
žvenket polne mošnje („Se godec
nobeden z bogati se ne, naj nosi
trompeto ali boben kre se“), marveč iz
veselja in po svojem notranjem klicu.
Knjiga „Ljudska glasbila in godci na
Slovenskem“ nam pomaga ohraniti vsaj
spomin na to.

M. LEGAN

v oceno smo dobili

Kos Janko: Moderna misel in
slovenska književnost. Eseji, raz-
prave. Cankarjeva založba. Cena: 730
din.

Marentič-Novak Vera: Spomini
na Janeza Marentiča. Ob 40-letnici
smrti. ČZP Kmečki glas. Cena: 640
din.

Novak Boris A.: 1001 stih. Pe-
snitev. Državna založba Slovenije.
Pahor Boris: Tržaški mozaik.
Izbor občasnih zapiskov. Can-
karjeva založba. Cena: 780 din.

Pamies Tomas in Teresa: Opo-
roka v Pragi. Dnevniški zapisi.
Založba Komunist in Državna
založba Slovenije.

Pibernik France: Čas romana.
Pogovori s slovenskimi prijatelji.
Cankarjeva založba. Cena: 800
din.

Pregelj Bazilija: Moj oče. Spomi-
ni. Cankarjeva založba. Cena: 500
din.

Schaff Adam, Friedrichs Fried-
rich Guenter: Mikroelektronika in
družba. Znanstveno delo. Državna
založba Slovenije. Cena: 950 din.

Stih Bojan: To ni nobena pesem,
to je ena sama ljubezen. Eseji.
Cankarjeva založba. Cena: 750
din.

za receptom. Natanko tako sta
storili tudi avtorici pričujoče
kuharice, predmet njune obde-
lave so kajpak zelenjava pa
sadje in začimbe, nismo pa
prešteli, ali knjiga res prinaša
sto in en recept. Drži pa, da so
recepti posameznih jedi poda-
ni na moč pregledno, z vsemi
potrebni podatki o količinah

sestavin in načinu pripravlja-
nja. Za lažje iskanje te ali one
jedi iz sklopa hitrih jedilnikov,
pizz, jedilnikov za vsak dan, iz-
datnih in slavnostnih jedilni-
kov pa zelenjavnih plošč, po-
sebnih pogrnjokov in zajtrkov
služitih abecedno kazalo in
preglednica sestavin.

D. R.

da bi lahko prej govorili o na-
ključju kot o načrtnosti. More-
biti močno pretiravamo, a zdi
se, da se polagoma bližajo
časi, ko bodo podobno usodo
dočakale izvirne slovenske le-
poslovne knjige. Te še zdaleč
niso deležne tolikšnega pov-
praševanja, kolikršnega so npr.
priročniki, poljudnoznanstvena
in podobna dela. In ko da bi
bili Slovenci izjemno požrešni
ljudje, so nas založbe že
oskrbele s številnimi kuharski-
mi priročniki. Slednji niso nič
slabega, opažamo pa, da od t.i.
splošnih kuharic že segajo tudi
na ožja področja, od gob prek
rib do zelenjave, denimo „101
zelenjavni jedilnik“ je namreč
naslov knjige, ki sta jo spisali
Miriam Drev in Sonja Tomažič,
z barvnimi posnetki posamez-
nih jedi opremlja (po priimekih
sodeč) njuna moža, založila pa
Državna založba.

Za način sestave take knjige
je že dolgo samo en, a dobro
preizkušen recept: uvodoma je
treba pojasniti, zakaj se pozna-
valec kuharskih veščin odloča
za take in ne drugačne jedi, do-
dati ščepec splošnih podatkov
o značilnostih in možni pripra-
vi posameznih sestavin, potem
pa je že čas za nizanje recepta

vrača. Zdaj zato, da se vzra-
dosti na njeno trpko lepoto,
pa zato, da se onemogel in
opeharjen nasesa njenih zdravi-
vilnih sokov. Iz Dolenjske se
vedno vrača vzravnani, pokon-
čnega duha. Vsakokrat je bo-
gatejši za nova spoznanja,
vsakokrat bolj možat.

Tako je Pavček dozorel v pe-
snika, ki mu ni nič več tuje na
tej zemlji „trnja in rož“, vsak ut-
rip živali pozna, vsako gubo na
čelu kakega od svojih dolenj-
skih prednikov. Svojo hafro je
uglasil na vesele in žalostne
trenutke. Tudi za tisto posled-
nje pozna napev. Za neumljen-
ni konec, ki pride s smrtjo. S
tisto črno gospo, ki mu je vzela
sina, mater in toliko drugih
znanih in nezanih ljudi. Ki so
mu stiskali roko in je imel
vselej dobro besedo zanje. To
je neizprosno minevanje. Je
potem to tisto, kar nam je uso-
jeno podedovati eden od dru-
gega?

Na to vprašanje ves čas in
vztrajno išče Tone Pavček
odgovor tudi v zadnji pesniški
zbirki „Dediščina“. Dediščina
je vse, zemlja in življenje. Vse,
kar je človeškega. Rojstvo,
življenje in smrt. Za nas tako
značilna slovenska smrt. Saj
„umiramo po slovensko: /z
vrvo, v vodi, s strupom in s
plinom/, zmeraj nekako slove-
nsko in hudo resno, / kot bi šlo
za boga ali za domovino“, kot
pravi pesnik. Pavčkova nova
zbirka se vsa navezuje na tisti
del njegovega doseganega
ustvarjanja, ki je bilo posveče-
no domači pokrajini, pesni-
kovemu rodu in premissljevanju
o človekovem bivanju. Vsem
tem motivnim krogom je pe-
snikova tragična življenjska iz-
kušnja dala novo osvetlitev. V
obeh središčnih ciklih, ubranih
na temo smrti, je Pavčkova liri-
ka dosegla svoj doslej naj-
zrelejši vrh. (Knjigo je izdala
Državna založba Slovenije).

I. Z.

knjige 101 zelenjavni jedilnik

Minili so časi, ko so se razni
priročniki tako poredko znašli
v programih slovenskih založb,

odločen je bil (hkrati s Prešer-
novim) njegov poseg v črkar-
sko pravdo, kot velik posrednik
v razvoju slovenskega slovstva
je imel močan vpliv na obliko-
vanje Prešernove pesniške po-
dobe, ne nazadnje pa gre Čopu
zasluga za očrt socialnega
pomena slovstva, „ki naj bi
duhovno oblikovalo slovensko
izobraženstvo, slovenski nar-
od pa dvignilo z ravni kmečkega
naroda na evropsko raven“
(J. Kos). S tem pa je spodbudil
nadaljnji narodni in kulturni
razvoj. Glede na tolikšen po-
men in vlogo bi Čopovo delo že
zdavnaj zaslužilo, da bi bilo v
celoti dostopno slovenskemu
bralstvu, dokler pa to ne bo
uresničljivo, bo vrzel zadovo-
ljivo zapolnjeval skrbno opravl-
jeni Kosov izbor.

D. RUSTJA

ob pavčkovi dediščini

Ko je Tone Pavček pred tre-
mi desetletji v knjigi „Pesmi štirih“
nastopil s pesmimi, ki so v
rahlo melanholičnem tonu za-
pele o zemlji in življenju pre-
prostih ljudi na njej, so mnogi
zatrjevali, da dobiva naša liti-
ratura z njim ne samo enega od
dostojnih nadaljevalcev mur-
novsko ubrane lirike, ampak
tudi samosvojega poeta Dole-
njske.

Pavček je potem v resnici
postal njen glasnik, kar je iz-
pričal z obilico pesmi in tako
rekoč z vsemi dosedanjimi zbir-
kami. V vseh so središčne
cikle predstavljale prav pesmi,
ki mu jih je navdahnila ta deže-
la. Z Dolenjsko je Pavček živel
in živi kot človek in kot pesnik.
Kot del nje se vanjo nenehno

prebrali smo pisma in spisi

Literarnim zgodovinarjem, sla-
vistom in drugim proučeval-
cem je celotno delo Matije
Čopa na voljo samo v nemščini
in drugih jezikih, v katerih je pi-
sal. Šele ob stoletnici Čopove
smrti (1835) je Avgust Pirjevec
poskrbel, da je bilo izbrano
delo velikega sopotnika ro-
mantike dostopno tudi v slove-
nščini. Odtlej imamo še ob-
sežnejši izbor Čopovih spisov
in pisem v zbirki Naša beseda
pri Mladinski knjigi, ista zalo-
žba pa je pred kratkim kot 206.
zvezek Kondorja izdala Čopova
„Pisma in spise“. Izbor je
opravil Janko Kos, njegove so
tudi opombe in imensko kaza-
lo, prevod pa je delo Janka
Modra.

V primerjavi z onim izpred
šestih let prinaša tokratni izbor
nekolikanj zajetnejšo bero
Čopovih pisem, pri čemer je
razširjen tudi krog naslovnikov
(novi so Prešeren, Palacky,
Skarzynski). Obsežnejši je tudi
prevod odlomkov iz Čopovega
gradiva za zgodovino sloven-
skega slovstva, ki je bilo 1864
objavljeno v Šafarikovem pre-
gledu zgodovine južnoslovan-
ske literature; ni odveč zapisa-
ti, da prevod ohranja vse
posebnosti izvirnika. Nekakš-
no težišče knjige predstavljajo
štiri glavna besedila iz Čopovega
Discacciamenta, to so Če-
lakovskega kritika Kranjske
Zbelize in Čopov dostavek pa
vsi trije deli Slovenske abeced-
ne vojske. Izbor zaključuje
Čopov nedokončani članek o
poljski književnosti.

Skupaj s Kosovimi opomba-
mi in bio-bibliografsko zas-
taavljenim imenskim kazalom
pričujoča knjiga omogoča do-
kaj širok razgled po Čopovi
miselnosti, ki je temeljila v ro-
mantični filozofiji, znanosti in
slovstvu. Kaže, po čem Čop
služi kot prvi slovenski literar-
ni zgodovinar, teoretik in kritik,
skratka, kot začetnik sloven-
ske slovstvene znanosti. Kot
tak se je Čop s široko razgled-
danostjo po sodasnih evrop-
skih filozofskih in literarnih
tokovih zavzemal za sodobnej-
šo estetiko in literarno teorijo.

vztrajal in dočakal

Šolal se je v ZDA na svoje
stroške, z delom ponoči in
študijem podnevi. Potem se
je zavestno, svobodno vrnil v
to deželo. Da bi delal, živel in
ustvarjal, kot je nekoč zapi-
sal. Od „filmske“ domovine ni
zahteval, da mu skoči v na-
ročje. Pa ga niti razumeti ni
poskušala. Zato se je že po
petih letih počutil povsem

zavrnjeriega, onemogočene-
ga in celo eksistenčno ogro-
ženega.

Takrat je o svojih tegobah
takole tožil prijatelju: „Kot
pobornik novega vala v slo-
venskem filmu sem trn v peti
naši sklerotični malomeš-
čanski filmski generaciji. Za-
radi idej o drugačnem slo-
venskem filmu sicer nisem

preganjan, zaprt in bičan, de-
la pa ne dobim.“ Po nekem
problemem sestanku DSFD
se je zagrenjeno spraševal:
„Zakaj mi družba ne more
zaupati sredstev niti za pi-
škav in poceni projekt? Ne
mara me niti kot scenarista
niti kot režiserja, celo niti kot
snemalca ali montažerja.“

Kolobar ledu okrog te dru-
žbe se je kmalu začel tajati tu-
di za Filipa Robarja. Led je
sicer jemalo počasi, pa ver-
darle. Skozi njegove predtre
plasti se je začela svetlikati
možnost, da bo Robar kmalu
lahko računal na kaj več kot
na filmske nekajminutke.
Neke vrste prelomnica je pre-
šla ob koncu sedemdesetih
let, ko je dobil v delo „Jonov
let“. Premiera je bila 1980.
Leto kasneje so prišle na
male zaslon njegove „Sence
bližnjih prednikov“ in letos v
kinodvorane celovečerni do-
kumentarni film o Romih z
naslovom „Pamet v roke, ko
boš v drugo ustvarjal svet“.

Ta film mu je na beograjskem
festivalu prinesel visoko priz-
nanje in mu nekoliko bolj
odprl vrata v Sloveniji. Spla-
čalo se je vztrajati. Trenutno
dokončuje scenarij za nad-

ljevanko, ki jo bodo posneli
ljubljski televizijci.

Robar je resda v prvi vrsti
zaprizeženi filmski delavec,
aktivno pa posega tudi na
druga področja kulture in us-
tvarjalnosti. Odkar se je po-
novno ustavil v svojem rod-
nem Novem mestu, se njego-
va navzočnost v „dolenjski
metropoli“ precej čuti. Če ne
čemi doma, v stanovanju, ki
je komaj tolikšno, da se v
njem varno obrne, če ne tu-
hta, kaj bi spravil na papir, ali
če ne leta po Ljubljani po
stanovskih, poklicnih oprav-
kih, kar stresa zamisli, kako
napraviti Novo mesto še bolj
kulturno razgibano in doje-
mljivo za odmevne novosti.
Na njegovo pobudo je mesto
dobil filmsko gledališče, ves
zagret pa je tudi za gledališče
kot tako; pravi, da Novemu
mestu ne more biti v čast, če
še amaterske predstave ne
premore.

Po prepričanju in ravnava-
nju je Filip Robar tudi pesnik.
Včasih je veliko objavjal,
zdaj pa, kot se zdi, zajaše
svojega Pegaza bolj pored-
loma. Ne skopari s svojimi
močmi in sposobnostmi, ka-
dar gre za druge literature. Ta-

ko že od nekdanj, ko je v
Novem mestu vodil skupini
KUS Janez Trdina in Pro et
contra. Takrat, pred dobrima
dvema desetletjema, je v
novomeškem Domu kulture
organiziral literarni večer pe-
snikov različnih generacij in pri-
padnosti. Tisti večer, ki je, kot
so kasneje govorili, pospešil
propad revije Perspektive.
Letos je poskusil z literarnim
večerom na prostem. Priredil
te se je posrečila, predvsem
pa je z njo hotel opozoriti na
možnost, ki je vse pre malo iz-
rabljena. Poleg zamisli je tudi
glede literarnega objavljanja.
Da bi v Novem mestu začeli
izdajati pesniške plakate, je
njegova ideja.

V začetku prejšnjega tedna
je Robar Filip odletel v Indijo
na svetovni kongres Romov.
Ni čudno, da so za predstavi-
nika Slovenije izbrali prav
njega. Za razreševanje rom-
ske problematike ni storil
malo. Ni prispeval le že
omenjenega dokumentarne-
ga filma o Romih, marveč še
precej drugega. Že med sne-
manjem filma so nekatere
romske družine v okolici
Novega mesta dobile vodovod
po njegovi (organizacijski)

zaslugi. Bil je pobudnik za
praznovanje svetovnega dne-
va Romov v Novem mestu, tu
pa je pomagal ustanoviti tudi
prvo romsko društvo na Do-
lenjskem. Iz Indije bo brzkone
prinesel veliko zanimivega
filmskega gradiva in lahko
računamo, da bo kaj zmonti-
ral za televizijo. Film ima
vseskozi v glavi in tej ustva-
rjalni zvrsti posveča glavno
pozornost, kjerkoli je že. Tudi
zato, ker bi rad več delal in
ustvarjal ter bolje živel, kot
mu je bilo do zdaj dano. Da bi
si kot svobodni umetnik lahko
odrezal debelejšje rezine kru-
ha.

Ko se bo Robar vrnil iz In-
dije, ga bo v Novem mestu
čakala Trdinova nagrada. Di-
ploma in ovojnica z denarjem.
Letos je edini dobitnik tega
najvišjega kulturnega prizna-
nja v novomeški občini. Na-
grada je šla v prave roke.
Prvič po dolgih letih so jo
prisodili ustvarjalcu in s tem
vsaj nekoliko povečali njen
ugled. Predolgo in preveč-
krat je bila Trdinova nagrada
nekakšna odpravnica za upo-
kojene prosvetne delavce,
med njimi tudi za anonimne.

I. ZORAN

OBRAZI

ŽIVLJENJE VSE PO SVOJE SFIŽI

„Vsakomur se življenje po svoje sfiži“, tako nekako je zapisal novomeški pisatelj Slavko Grum in velika večina ljudi na tem svetu bi mu mirne duše lahko pritrdila. Marjan Brulc vsekakor ne bi bil zadnji med njimi. Vse življenje se je prizadeval, se učil, delal, hotel biti zgled, bil vedno pripravljen pomagati, dobil za svoje delo tudi več priznanj, pa mu je vendarle na koncu ostalo le globoko razočaranje, žalost in že skoraj skrajni obup. Pred petimi leti je bil invalidsko upokojen, potem pa doživel še nesrečo s težko poškodbo hrbtenice. Vsi so že mislili, da se nikoli več ne bo postavil na noge, njegova vztrajnost pa je le premagala tudi to oviro in sedaj s pomočjo palic že lahko hodi okoli hiše, kdaj pa kdaj pa pride po opravkih tudi v mesto. Ne da se še in noče, da bi rezultati dolgoletnih prizadevanj in odrekanih tako potonili v nič, kajti s tem bi priznal, da je bilo tudi vse njegovo življenje brezplodno.

Pred enainpetdesetimi leti se je rodil na Jedinščici, potem pa se je njegova družina s številnimi otroki preselila v Dolenjske Toplice, kjer je Marjan že zelo zgodaj pričel opravljati težko delo v kamnolomu. Že tam je deloval pri mladinski organizaciji in pomagal pri delovnih akcijah. To je nadaljeval tudi na Ruperč vrhu, kjer si je njegova družina na zemljišču nekdanje graščine postavila prvo kolibo, začetek stalnega romskega naselja. Marjan Brulc je namreč Rom, in kjerkoli je bil zaposlen in kjerkoli je hodil, vedno se je moral boriti proti ustaljenim pomislekom in predsodkom. Tako je uspel na svojih delovnih mestih pri Pionirju, kjer je bil strojnik in zidar, in pri IMV, kjer je bil varilec vse do upokojitve, pa tudi pri padatski skupini v Prečni in v gasilskem društvu v Šmihelu. Povsod je bilo njegovo spričevalo resno in zavzeto delo, s katerim je dokazoval, da je vreden zaupanja.

Na velike težave in na nerazumevanje pa je naletel tudi med lastnimi ljudmi, ki so se oklepali

tradicionalnega ciganskega življenja, se pravi linije najmanjšega odpora in stalnega nihanja na meji zakonitosti. To je občutil zlasti potem, ko je osnoval družino in pričel graditi dom sredi polj, za železnico v Šmihelu. Marjan ne prikriva, da se je tak razkol pojavil tudi v njegovi lastni družini, zlasti potem, ko je bil zaradi bolezni dolge mesece priklenjen na bolniško posteljo, kasneje pa še na invalidski voziček. Bližina polj in gozdov, zlasti pa vse pogostejši obiski drugih Romov, ki so trajali tudi po več tednov, so bili za otroke in za njegovo družico vse preveč mamljivi, da bi se jim mogli upirati. Otroci so zanemarjali šolo, kmetje pa so prihajali s pritožbami zaradi škode na polju in v gozdu. Marjan se je znašel v precepu, iz katerega ne ve izhoda. Tudi na občini in na socialnem skrbstvu, kjer se ukvarjajo z romskimi zadevami, mu ne vedo pomoči. Najpogostejši odgovor je: „To so družinske zadeve.“

Marjan pa pravi: „Napak je, da dovoljujejo Romom strnjena naselja v okolici mesta, kar samo še pogloblja medsebojno nezaupanje med lastniki zemljišč in Romi. Ti, ki so v glavnem nezaposleni, si seveda pomagajo, kakor vejo in znajo, potem pa padajo očitki tudi na tiste, ki za to niso krivi. Jaz sem moral že marsikatero po krivem preslišati, če pa sem hotel potem pri mojih posredovateljih, je prišlo tudi do fizičnih obračunavanj, saj sem, invalid kot sem, prepuščen drugim na milost in nemilost. Mladoletnim Romom ne bi smeli dovoljevati porok, če pa se že enkrat poročijo, naj dobijo zaposlitev in stanovanje v bloku, da si bodo sami služili kruh in plačali za svoje. Le tako bodo prav spoznali, kaj je življenje.“

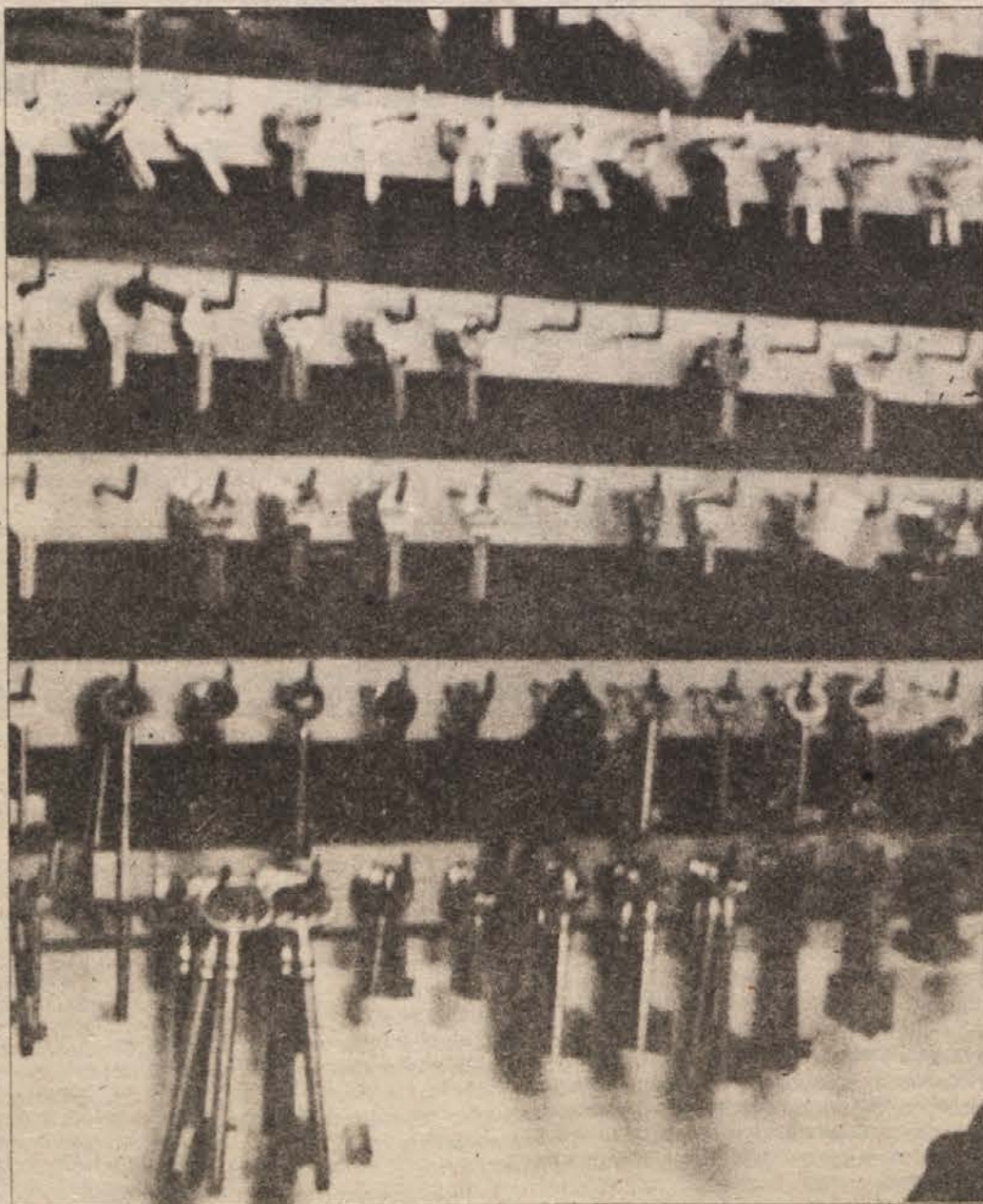
Kaj dosti dobrega ne ve povedati tudi o sedanjem gibanju za osveščanje Romov, za kar meni, je le bolj modna muha, ki deluje polovičarsko in enostransko. Nekateri mlade Rome celo tako zbega, da iščejo le svoje pravice ali osebne koristi, nekateri pa so prepričani, da veljajo zanje posebni zakoni. Marjan pa je še vedno mnenja, da velja en zakon za vse državljanke, to pa je resno delo in poštenost, ki sta edini merila za pravega človeka, naj bo ta kakršne narodnosti že hoče biti.

Marjan ima sedaj doma pet odraslih otrok, ki so bili do pred kratkim vsi nezaposleni. Sedaj se je hčerka Milojka po njegovih prizadevanjih zaposlila v IMV, tam pa se bo zaposlil verjetno tudi sin Željko, saj Marjan računa na pomoč in razumevanje delovne organizacije, v kateri je nekoč kot varilec pustil svoje zdravje. Tudi sin Marjan računa na zaposlitev v Novolesu, za hčerki Marijo in Silvo, ki ima šele štirinajst let, pa se bo sčasoma morda tudi kako uredilo. Marjanova družina je sedaj na pomembni prelomnici in globoko upa, da se bo z družbeno pomočjo njegova stiska le rešila. Oba sinova namreč stanujeta z družinama pri njem, kar mu v že tako majhnih prostorih še bolj omejuje gibanje. Pa tudi sicer se poraja vzdušje, ki že močno meji na tradicionalne ciganske razmere, prav tiste, iz katerih se je Marjan s svojim delom in zgledom hotel izvleči. Če ne bo dobil pomoči, se bo njegovo življenje res do konca sfižilo, v veselje tistim, ki so njegovi poti vedno nasprotovali.

TONE JAKŠE

VSAKDANJI KRUIH NA TISOČ NAČINOV

ŽARE ODPRE VSAKA VRATA

Kaj rado se pripeti, da človek ostane pred zaklenjenimi vrati stanovanja, avtomobila ali kje drugje, ključa pa je založil ali pozabil. Takrat bi bilo prelepo, če bi imeli poleg nekoga, ki se spozna na ključavnice. Lahko zapišemo, da Žarko Krese, tridesetletni graver, ki ima majhno delavnico za izdelovanje ključev na dvorišču nekdanje Bergmanove hiše na novomeškem Glavnem trgu, opravlja eno najbolj redkih obrti na Dolenjskem, pravzaprav je edini, ki lahko pomaga, kadar rabimo dodatni ključ ali pa ostanemo brez njega.

Žare, pod tem imenom ga poznajo mnogi v Novem mestu in okolici, je v svojem delu tudi neke vrste reševalec. Skorajda ne mine dan ali noč, da ga ne bi klicali na pomoč. Spominja se primera, ko je rešil onemoglo staro, ki se je za zaprtimi vrati bbrila za življenje. Ni dolgo tega, ko je s svojim „vlomilskim“ orodjem operiral v bloku v Ulici Majde Šilc v Novem mestu. Otrok je bil sam doma. Po nesreči se je zaklenil. Nesreča je bila še večja, ker je odprl še vodo v kopalnici, pred Žaretovim prihodom je že silila iz stanovanja. Čeprav s težavo v vratih je bil odlomljeni kos ključa — je Žare odprl vrata v slabi minuti in vse se je srečno končalo.

Največkrat Žareta kličejo odpirati zaklenjene avtomobile. Pred dnevi je sredi noči moral na vrh Gorjancev v pomoč nekemu Nemcu. Ta je med vdihovanjem svežega zraka izgubil ključa in jih nikakor ni mogel najti.

„Izdelovanja ključev se da kaj lahko priučiti, skrivnost pa je, kako brez ključev odpirati

zaklenjene ključavnice. Vsak, kdor je več te ga opravila, ljubosumno čuva svojo sposobnost. Tudi jaz skrbno čuvam to znanje, ki sem si ga sam pridobil. Sicer pa kaj bi bilo, če bi znali vsi odpirati vsaka vrata,“ pove o svojem delu Žare. Pri odpiranju se vedno znajde in pošlje ljudi, ki ga opazujejo, po kakšno orodje. Ko se vrnejo, so vrata že odprta. Le redko se zgodi, da Žare odkima pred zaklenjeno ključavnico. Takrat gre prav gotovo za tudi pred njim varne ključavnice tipa Keso in Kaba, ki imajo trojni sistem varovanja na sistem preluknjanih ključev. Doktor jih bo moč nabaviti le v tujini, bodo pri nas še prava redkost.

Žare velikokrat opravlja tudi naloge socialnega delavca. Na dom ga največkrat kličejo starejši ljudje, ki se ne počutijo dovolj varne. Mnogim mora zakleniti ta ali oni prostor, omaro z najdragocenejšimi stvarmi in podobno. Med najbolj nenavadne primere, ki jih Žare rešuje ta čas, spada ženska, ki se nikakor ne more otresti občutka, da ponoči skozi njena zaklenjena vrata nekdo prihaja v stanovanje. Že nekajkrat je bila v delavnici na trgu in Žare ji vselej pomaga. Naredil ji je trojni sistem zaklepanja, vendar še ni čisto zadovoljna.

Seveda pa tovrstne Žaretove storitve niso njegov vsakdanji kruh. Njegova prva naloga je narediti ključ. Kar 900 različnih lahko izdelava. Težave so v tem, da največ odlikov dobil iz uvoza. Ko prime ključ v roke, stranki takoj pove, ali bo lahko izdelal njegov dvojnik. Za nekatere ključa dvojnik mora stranka pokazati osebno izkaznico, posebno pooblastilo ali potrdilo, brez teh dokumentov ključev ne sme izdelati. Največ mu ljudje prinašajo avtomobilske ključa. Za vse tipe vozil, ki so na naših cestah najpogostejši, ima odlitke. Za mnoge ne potrebuje originalnega ključa, saj ga lahko izdelava po katalogu, ko mu povemo številko ključa, ki je vtisnjena na primer na ključavnici za kontakt. Veliko ključev mora Žare narediti ročno. Tu se pokaže mojstrstvo te obrti. Obdelovanec mora velikokrat preizkusiti, žagati, pa spet piliti in gladiti, da ključ končno gladko steče po jezicah. Pri takem delu potrebuje mir in živce, zato se teh opravil loti tedaj, kadar je delavnica uradno že zaprta, saj ga sicer stranke stalno nadlegujejo. Pogosto je delavnica zaprta tudi med delovnim časom, Žare je, na terenu zaradi zaklenjenih ključavnic. Ko se vrne, se mora zagovarjati. Stranke, ki ga preklinjajo, pač ne vedo, da je odšel, da bi nekemu pomagal. Morda bodo prav tisti, ki jadicujejo, že jutri sami prosili za pomoč.

Žare si želi, da bi svoj lokal opremil še z dopolnilno dejavnostjo, ekspresno popravilnico čevljev. Takšne storitve mesto gotovo potrebuje, vendar je pri pridobivanju dovoljenj nekaj težav.

JANEZ PAVLIN

NAGRADA NA JAVOROVICO

Tokratna nagradjenka za uspešno rešitev male nagradne križanke je PEPCA ZAGORC z Javorovice. Zreba ji je prisodil lepo knjižno nagrado: izbor novel znanega slovenskega pisatelja Bena Zupanciča „Zlati prah“. Zupancič je v teh novelah popisal življenje slovenskih malih ljudi, njihove tesnobe, težave in radosti. Odlikuje ga preprost, a vendar bogat jezik. Vsekakor bo knjiga prijetno popestrila dolge jesenske večere, ki so že tukaj. Nagradjenki želimo veliko veselja pri branju, ostalim reševalcem pa več sreče prihodnjic, ko bomo ponovno zebali nagradjenca izmed rešiteljev križanke, ki jih boste poslali na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 7, Novo mesto.

NAGRADNA KRIŽANKA - NAGRADNA KRIŽANKA

d l	korračunje ravnotežje sil	kurji slep	vzdrževalnina	gr. mati bogov	d l	stanko longer	dolžina koraka	kopno sredimorja	globoko spanje
	mernik				atl. disciplina				
	kravji mladič				igra na srečo				
	po domače				naša reka	cigan			
	m. ime vrsta rabe			jed		vrsta trave			
				geol. doba					
								zgodnje sadje	vrtna cvetica
d l	pritok save	prehvalec sosadne države mit. tovec		sev. am. reka pritek bosne					
dramatik. Čašule			lopa		homerski junak				
alžir. luk			vrsta agave		angl. reka				
			jelen						nikola tesla
				anton dermat	merek				budist. sekta
kvasil									
zgib tkanine		osvež. pijača			presoja				
ž. ime		plod			zoljaev roman				d l

Srečen, kdor mlad je bil v mladosti.

A. S. PUŠKIN
Grenka je pot do učenosti.
I. CANKAR
Znanost je impotentna brez denarja.

G. B. SHAW
Kdor ljubi nevarnost, v njej pogine.

Sirahova knjiga
Laž je tako sladka, da si režejo iz nje celi narodi vsakdanji kruh.
I. CANKAR

Mamut v pasjih zobeh

Za malico so psi požrli že davno izumrlo žival — Je v Sibiriji mamut živel pred nekaj stoletji?

Psi, ki so jih hranili delavci na enem od velikih sibirskih gradbišč, so bili s ponujenim mesom kar zadovoljni, delavcem pa se tudi ni zdelo meso nič škoda. Da so bili udeleženi pri svojevrstnem škandalu, se je razkrilo šele kasneje. Vest je vznemirila sovjetsko javnost. Delavci so namreč pse hranili z mesom mamuta, ki so ga našli zamrznjenega in tako skozi tisočletja ohranjenega.

Zamrznjeni mamuti so svoj čas predstavljali nekaj, v kar znanstveniki niso mogli verjeti. Znanost namreč uči, da so te velike živali nazadnje lomastile po Aziji in Evropi v pleistocenu, se pravi pred milijon leti. Okostja pričajo, da so bile doma tudi na ozemlju naše domovine. Nato pa so izumrle. Samo zagrete znanstvene glave so upale, da so se žive črede mamutov morda ohranile v širjavah Sibirije.

Davni strah

Gobavost postaja zanimiva za raziskovalce

Od davnine do današnjih dni zbuja misel na gobavost v človeku najmračnejše podobe pogubljenih ljudi, ki jih strašna bolezen odtrga od človeške družbe in jih požene med izmečke. V znanstvenem svetu pa se boleznimi poleg tega drži še trdovratna tenčica skrivnosti. Tako raziskovalcem nikakor ne uspe, da bi povzročitelja bolezni lahko gojili v laboratorijskih razmerah v kulturah, pa tudi način prenosa in narava dolgotrajne prikritosti bolezni ostajata nepozabna.

Nihče ne more razložiti nenavadnega pojava izginotja gobavosti iz evropskih dežel in vznika bolezni v razvijajočih se deželah. Domnevajo sicer, da se gobavost ponovno javlja zaradi odpornosti povzročiteljev na zdravila, vendar pa odsotnost bolezni v Evropi s tem ni pojasnjena.

Znanstveniki so se začeli bolj zanimati za gobavost predvsem zato, ker raziskovanje te bolezni ponuja izjemne možnosti za odkrivanje samozaščitnih mehanizmov v človeku. Bolezen je po svojih pojavnih oblikah tako razvejana in tako zapletena, da ponuja bogato polje za raziskave, še posebno za imunologe, ki odkrivajo v posameznih stadijih zelo različne načine delovanja samozaščitnih mehanizmov. Ta pestrost naj bi raziskovalce peljala do najbolj temeljnih procesov, v katerih se telo ali obrani ali podleže bolezni.

No, v začetku 20. stoletja so iz Sibirije prihajali drugačni glasovi. Raziskovalci in popotniki so pripovedovali, da so uživali zamrznjeno meso mamutov. Četudi so bile morda govorice neresnične, pa je zgodovinsko dokazano dejstvo, da je v Rusiji pred več kot stoletjem cvetela trgovina z mamutovimi okli. Zgodovinarji govorijo o oklih 48.000 mamutov, ki so jih izvozili.

Letošnji primer kaže, da vseh zamrznjenih ali drugačnih ostankov mamutov pogoltnost se ni odkrila in uničila, da pa je neumnost in neukost prav tako nevarna. Sovjetska in z njo tudi svetovna znanost je ob lepo priložnost. Nazadnje so znanstveniki iz Sibirije dobili celega zamrznjenega mamuta leta 1977. Šlo je za mladiča.

Morda je še najbolj razočaran nad početjem delavcev Nikolaj Vereščagin iz zoološkega inštituta sovjetske akademije znanosti. Možno se namreč ukvarja z zamisljivo, da bi iz zamrznjenih celic mamuta z genskim inženirstvom ozivil to davno izumrlo živalsko vrsto.

MiM
(Vir: Nature)

Nevarna pomoč

V športnih arenah se je pojavil „tekmovalac“, ki pa mu nikakor nočejo priznati pravice do nastopanja. Gre za vrsto poživil, ki so zasnovane na sintetičnem moškem spolnem hormonu testosteronu. S skupnim imenom jim pravijo steroidi, menijo pa, da pomagajo pri hitri regeneraciji mišic, učinkovitemu spravilu energije in povečani agresivnosti. Strokovnjaki se temu mnenju ne pridružujejo, saj trdijo, da imajo za športnika več škodljivih kot koristnih učinkov.

Pri ženskah lahko jemanje anaboličnih steroidov pripelje do povečanega mišičevja in s tem do deformacije telesa, rasti brade in brkov ter do aken. Posebej so ogrožene še nekatere žleze notranjice, saj jemanje umetnih hormonskih snovi ruši naravno ravnovesje v organizmu. Pri športnikih lahko pride do povečane prostate in hitrega razvoja raka na nji, če so zametki že v prostati, nadalje do atrofije mod in močno poslabšane kakovosti semen, kar nedvomno ogroža očetovstvo pri mladih športnikih. In v nasprotju z učinki na ženski organizem lahko v moškem stalno višja raven tiroidov v telesu povzroči porast ženskega spolnega hormona in rast prsi.

Za športnike in športnice torej velja, da je bolje trenirati in se zaneseti le na lastne telesne sposobnosti.

MiM
(Vir: Nature)

Tisočletni nož za kirurge

Najostrejši skalpeli iz vulkanske kamenine

Kirurji bodo kmalu uporabljali instrument za najdelikatnejše operativne posege, katerega porekla sega vse tja do kamene dobe. Antropolog Payson Sheets z univerze Colorado skupaj z nekim očesnim kirurgom preskuša uporabnost posodobljenega skalpela, narejenega iz obsidiana, torej iz snovi, iz katere so izdelovali svoja rezila starodavni Maji v Ameriki, poznali pa so jo tudi v Evropi.

Rob odlomljene vulkanske kamenine je najostrejša naravna stvar na svetu. Kot je uspelo dokazati Sheetsu, pa se da vulkansko steklo lomiti v najostrejša komercialna rezila, kar jih svet pozna. Rezilca iz obsidiana imajo rezilo debelo komaj 0,00000004 milimetra.

Ob izjemni ostrini pa imajo nova kirurška rezila še eno pomembno prednost. V primerjavi z diamantnimi, ki stanejo 83.500 din, obsidianski skalpel ne bo dražji od 1.670 din.

Presenetljivo je nedvomno prav to, da traja razvoj obsidianskega rezila že dobrih 4.000 let.

Atenski marmorni bolnik

Partenon, eno najbolj slavni zgradb na svetu, bodo rešili pred uničenjem — Modrost starih graditeljev

Slavni Partenon na Akropoli v Atenah je v svoji 2.400-letni zgodovini doživljal spremenljive čase, čase slave in časti, a tudi čase ropanja in propadanja. Zadnje udarce je čudoviti antični zgradbi zadal moderni promet v Atenah, ki je tisto, kar je ostalo, še bolj ogrozil. Zdaj teče široka akcija za popravilo in obnovo slavnega Partenona.

Partenon so postavili stari Grki v čast boginji Ateni Devici. Kot arhitekta sta vpisana Iktinos in Kalikrates, medtem ko je slavni kipar Fidija poskrbel za kiparsko okrasje, med katerim je posebno slovel kip Atene, izdelan v zlatu in slonovi kosti. Večji del bogastva so pobrali v 1. stoletju našega štetja Rimljani, ki so ropali po Grčiji. V 6. stoletju so iz hrama nagnali Ateno in ga posvetili Devici Mariji, v 15. stoletju pa so Turki naredili iz njega mošejo. 1687. leta je Partenon strela močna eksplozija, ko je natančen beneški topničar zadel zgradbo, v kateri so Turki hranili razstrelivo. Res, kakšna domisljica hraniti razstrelivo v umetnini! V 19. stoletju je lord Elgin pobral marmorni slemenski okras s Partenona in ga dal odpeljati v Veliko Britanijo, kjer je še danes na ogled v slovitom Britanskem muzeju. Prav ta čas teče boj za vrnitev tega okrasja, ki nosi (kakšna ironija!) ime po plenitelju, ne pa po ustvarjalcu Fidiji.

Naslednjih sto let so se za Partenon obetali lepši časi, vendar le v hotenjih in željah arhitektov in restavtorjev. Od 1890 do 1930 so tekla obsežna popravilna dela, da bi stari zgradbi vrnil nekdanji sijaj in jo obvarovali uničenja. Toda obnovitelji so naredili hudo napako. Namesto železnih palic, zalitih v svinčen ovoj, kot so jih uporabili za vezne elemente med marmornimi bloki stari graditelji, so uporabili gole železne palice. Napaka se je pokazala čez čas. Rjavina je razjedala kamen, medtem ko je bila različna razteznost marmorja in železa kriva, da so starodavni kamniti bloki začeli pokati. Restavrorji so šele tedaj uvideli, kako modri so bili stari graditelji. Njihove vezi, obložene v svinčeni ovoj, so delovale kot odtočni žlebiči za rjavino, hkrati pa je svinec deloval kot blažilo pritiskov, nastalih pri raztezanju železa. Stari gradbeni mojstri so Partenon zgradili za več kot dve tisočletji, moderni gradbeniki pa bi ga s popravili kmalu uničili.

Svoje je k nespretnosti restavrorjev dodal še mestni smog, ki ovija Atene večji del leta. Atenci mu pravijo „nefos“ (oblak); včasih je količina žveplovega dvokisa tolikšna, da zbada v oči. Kot v mnogih velikih mestih je tudi v Atenah „nefos“ posledica naraščajočega avtomobilskega prometa in kurjenja s fosilnimi gorivi, le da ima glavno grško mesto to smolo, da je zelo slabo zračeno, in tako se strupeni oblak zadržuje nad njim. Ko se dež in vlaga pomešata z žveplovim dvokisom, se tvori žveplena kislina, ki med drugim razjeda tudi partenonski marmor.

Grška vlada je za rešitelja častitljive zgradbe izbrala arhitekta Manolisa Korresa, strokovnjaka za antične zgradbe, ki je leta 1977 začel obnavljati Erehteion. Dela bodo dokončana prihodnje leto. Tudi pri tej zgradbi so imeli podobne težave, kot se obetajo pri obnovi Partenona. Marmor Erehteiona je bil poškodovan zaradi smoga in železnih vezi.

Vso zgradbo so razstavili na kosce in nato železne vezi zamenjali s titanoskimi. Slovitte kariatide podpirne stebre, ki jih je kislina dež močno poškodoval, so delno zamenjali z nadomestki, izvirnike pa shranili v posebne posode, napolnjene z dušikom, ki deluje kot zaščita.

S Partenonom bodo obnovitvene težave seveda večje. Večina marmornatih blokov je huje poškodovanih, kot so bili tisti iz Erehteiona.

Od 12.500 kosov, kolikor so jih antični graditelji izklesali za postavitev Partenona, jih je nekaj tisoč popadalo na tla, vendar so še uporabni. Preveč poškodovane bodo seveda zamenjali z novimi, ki jih bodo nalomili in potem skrbno postavili na odgovarjajoče mesto. Ker so nekateri bloki težki tudi do šest ton, je Korres za delo izbral poseben žerjav, sestavljen v Franciji, katerega odkljujejo gigantske klešče za dviganje in nameščanje težkih tovorov. Letos se bo tako na Akropoli pojavil žerjav, ki bo nekaj let dajal nov videz starodavnemu svetemu kotičku Aten.

Med grškimi strokovnjaki se je vnel spor o tem, ali naj Partenon med obnovitvenimi deli posebej še ojačijo, da bi vzdržal morebitni potres. Korres je zavnil takšne posege. Pravi, da se je Partenon kot dobro zgrajena protipotresna zgradba izkazal v stoletjih in da bi dodatne ojačitve spremenile podobo svetišča, kar je nesprejemljivo.

Korres je zavnil tudi težnje, naj bi gradbene kamne zgladili v nekdanji sijaj. „Sprjazniti se moramo s tem, da so popolni robovi in površine izgubljeni za vedno in da ima spomenik nov značaj — značaj ruševine,“ pravi Korres.

Upati je, da bo ena najbolj znanih zgradb na svetu končno dočakala lepše in predvsem mirnejše čase.

MiM
(Vir: Time)

Izobraženi se od neizobraženih ločijo kakor živi od mrtvih.

ARISTOTEL
Kar doseže železo v vojni, zmore v miru zgovornost.

DEMETRIJ
Najbolj potrebno se je naučiti ne pozabljanja.

ANTISTEN
V abstraktni ljubezni do človeštva ljubiš skoraj zmeraj sam sebe.

F. M. DOSTOJEVSKI

111 junč Trdna Črtice in povesti iz narodnega življenja

FORTUNATOV

Mislila je, da je vrgla ubogo sestro božjast in da se ji blede. Pretekla je cela ura, preden se je mogla dvigniti in nekoliko potolažiti. Truplo je hitro izgubilo prejšnjo moč, dušna bolečina ga je tako oslabila, da se je s trudom prestopala.

Ko napoči mrak, se začne zbirati procesija. Oženjeni in omadeževani odstopijo. Ob devetih se množice razvrste in začno oddaljevati od cerkve. Čez četrte ure pridejo do prostorne trate, zelenice se sredi goščave. Skozi raztrgane oblake pogleduje luna, skozi drevje buči burja, ali nihče se ne briga zanjo. Procesija jame korakati okoli travnika, počasno, resno, z največjo pobožnostjo. Ljudje grede vsi lepo sparoma, fantje zase, dekleta zase. V levici drže prižgane svečice, z desno jih varujejo vetra. Device imajo na glavah vence, ne iz dišečih in pisanih cvetic, ampak iz robide in trnja, ker obhajajo pomenljivo, spokorno slovesnost, ne pa kratkčasne veselice. Tako se mladina pomika ob trati, moli rožni venec, poje litanije in svete pesmi dolgo dolgo časa, gotovo več ko dve uri. In vendar se ne naveliča noben romar, nikomur se ne mudi, da bi šel spat ali pit.

Naenkrat stopi iz kolobarja vodnik, plane na sredino trate in začne po stari navadi pridigati. Prosti mož govori burno, silovito, fanatično. Že glas je zbujal grozo; donel je zdaj zamolklo in votlo, zdaj zopet trepetajoče in cvileče; včasih je zatulil kakor ranjena zver; nanagloma se je dvignil in razgrnil, kakor bi se grom razlegal, kmalu potem pa potisnil in zgrudil, kakor da ječi nekdo v globoki šterni in kliče na pomaganje. Še bolj so mbrali vniemati kri in možgane ob

tem času (bilo je blizu polnoči) strašni predmeti, katere si je izvolil: minljivost sveta, smrt, gniloba in trohnoba, sodba, neskončno gorje v peklenški peči. Sosebno je ganilo poslušalke, ko je omenil, ozrši se v preteklo leto, koliko udov romarske družbe je umrlo od lanskega šmarna ali telesno ali duševno, koliko rev je napravilo devištvo in z njim neprecenljivo čast in pravico, praznovati deviški vrtec.

Večina deklic se začne jokati in ihteti. Govornik se obrne potem proti bodočnosti in prerokuje nekaterim izgubo devištva, drugim povrhu še smrt, tretjim tudi smrt, ali preblaženo v deviškem stanu. Sreča teh ga tako prevzame, da se vrže na kolena in kriči, gledaje proti nebesom: „Stokrat blagor tebi, neomadeževano jagenjce, čista devica, ki boš še pred letom v Gospodu zaspala. Ne bo ti mar za pozemeljskega ženina, če ti je bil prav drag in mil. Tam gori te čaka ne le časno, ampak večno zveličanje. Že vidim za tebe raj odprt in procesijo nebeških svatov, ki grede po angelsko nevesto.“

Ob teh besedah zastokajo in zajokajo deklice, vse pa preglasi ostri krik Anine hčere, obenem se deklica zvrne kakor mrtva na zemljo. Mana in Lenčka ji priskočita na pomoč in jo odneseta iz vrtca v goščavo.

Ta prigodba pa čisto nič ne moti romarjev. Pazljivo poslušajo še druga dva narodna pridigarja. Ko se vrtec konča, korakajo v procesiji nazaj k cerkvi, potem štirikat okoli nje, nazadnje tudi vanjo. Dekleta položijo za velikim oltarjem svoje vence na tla, množica se začne razhajati, ponočna svečanost je dovršana.

Kako da ni vznemiril pobožnih duš krik in padec naše Franje? Zato, ker ob takih priiskahomeđevica,

božjast in krč niso redki, ampak sploh znane in navadne prikazni, da se ljudje zanje ne brigajo.

Mana je tekla še ponoči domov povedat, kaj se je Franji pripetilo. Lenčka je ostala pri sestri in ji streгла. Prinesli sta jo bili k cerkovniku in položili na posteljo. Zavedala se ni nič. Rano jutraj pride oče z vozom in jo odpelje domov. Šele tretji dan se je predramila. Mati in Mana jo vprašata, kako ji je. Franja odgovori smehljaje se: „Hvala Bogu, prav dobro in odslej mi ne bo nikoli več hudo.“

Bila je zdaj vsa spremenjena. Izginil je vsak sled prejšnje otožnosti. Na usta in lice se ji je vrnil sladki smehljaj otroških let. Najrajši se je pogovarjala o svoji bližnji smrti. Mati jo je opomnila, naj ne skuša Boga. Franja odgovori: „Ne, ne, ljuba mamica, jaz ga ne skušam. Na Trški gori sem spoznala, da bom kmalu umrla. Lepo vas prosim, ne zavidajte mi te sreče in ne kalite je z nepotrebnim žalovanjem. Saj veste, da je naš dom v nebesih, ne pa na zemlji. Čez nekoliko kratkih let se bova zopet videli in njkoli več ločili.“

Mana se je preselila te dni popolnoma k Črnetovim in je stregla prijateljici noč in dan. Veselo se je Franja z njo pomenkovala o vseh rečeh, ki so jo mikale v življenju, in tedaj tudi o Mirku. Prirščno ji je popisovala njegove plemenite in dobre lastnosti in jo prosila, da mu odpiše, kadar je več ne bo, njen zadnji pozdrav in toplo zahvalo za vso ljubezen, ki jo je imel do nje.

Ko pride v nedeljo Mana iz cerkve, jo vpraša, kaj je novega. Pove ji, da je sosedova Jerica na oklicu, da bo čez štirinajst dni poroka. Skoraj žalostno reče Franja: „To je čudna misel, Jerica pojde k poroki, jaz pa še pred njo na pokopališče.“

Preko tristo tekačev na uličnem teku

Največ uspeha še drugič zapored za domače ŠSD

KOSTANJEVICA - Krška ZTKO in ŠSD Gorjanci iz kostanjeviške OS Jože Gorjup sta pred dnevi organizirala 3. tradicionalni tek po ulicah "dolenjskih Benetk", ki se ga je udeležilo preko 300 tekačev in tekačic iz osmih občin. Nastopajoči so se pomerili v 20 kategorijah, prehodni pokal najboljšega pa je že drugič osvojilo domače ŠSD Gorjanci pred ŠSD Rog iz Dolenjskih Toplic in ŠSD Videm Dobropole.

Poglejmo nekaj najzanimivejših rezultatov. Pri starejših mladinkah je zmagala Topličanka Greta Hren, pri mladincih Sotošek iz Ljubljane pred Novomeščanom Zamanom, medtem ko je bil pri članih vrstni red takle: 1. Vindiš (VP Ribnica), 2. Žužek, 3. Bučar (oba AK Novo mesto). Zanimiv je bil tudi nastop veteranov, ko je zmagal Ljubljčan Žerjav pred Novomeščanom Štinetom in domačinom Vukovičem.

NOVOMEŠČANOM POKAL V TRAJNO LAST

NOVO MESTO - V počastitev novomeškega občinskega praznika so domači balinariji že devetič zapored organizirali turnir mest Zagreba, Ljubljane in dveh domačih vrst. Zmagala je ekipa Novo mesto I v postavi Juvan, Moro, Mrz in Zupančič, ki je prehodni pokal osvojila v trajno last. Drugi je bil Zagreb, tretja Ljubljana in četrta ekipa Novo mesto II.

SPOSJOJENO TRNJE

- Ne menjajte jih! Morda obstajajo še nesposobnejši.

Rokomet prihodnje leto po novem

Četrta zmaga Inlesa v II. zvezni ligi - Uspešni nastopi v medrepubliški ligi - V prihodnji sezoni enotna republiška liga - Novoles povsem pri dnu

DOLENJSKA, POŠAVJE - Minuli športni vikend je prinesel največ uspeha rokometnim ligašem, medtem ko košarkarji zaenkrat krepko drže zadnje mesto na lestvici. Z zelo spremenljivo formo igrajo tudi odbojkarji Pionirja, kar jim zagotovo ne obeta mesta na vrhu, zato pa Kočevke po 3. kolih zasedajo 1. mesto na lestvici.

Poglejmo najprej med rokometne ligaše. Drugoligaški ribniški Inles je doma opravil še z enim nasprotnikom. Premagal je Dinamo z 22:18 in se tako priključil vodilnim ekipam na lestvici. Zmaga je tolikanj bolj razveseljiva, če vemo, da so

BESEDO IMA O ŠTEVILKE

rokomet

II. ZRL, moški, 6. KOLO: INLES - DINAMO 22:18 (9:9) Inles: Gelze, Križman 1, Andoljšek, Ilc 8, Tanko 2, Kolakovič, Karpov 3, Turk, Ambrožič 5, Mate 2, Fajdiga 1, Vesel.

LESTVICA: 1. Krivaja 10 točk, 4. Inles 8.

V naslednjem kolu igra Inles v gosteh z Jugovičem.

MLR, moški, 8. KOLO: KRŠKO - ŠOSTANJ (preloženo na 9. november).

MRL, ženske, 8. KOLO: INA - NOVO MESTO 24:26 (12:14).

Novo mesto: Udovič, Pelko 1, Kastelic, Zupančič 1, Iličin 2, Jakš 7, Kramar 6, Zupančič, Mršnik 9, Hribar.

ITAS - LOKOMOTIVA 25:24 (10:13)

Itas Kočevje: Štefanišin, Klarič, Milešič 2, Novak, S. Jerič 11, M. Jerič 4, Pejčević, Oražem 2, Zalar 1, Vrbovšek, Delič 5.

LESTVICA: 1. Partizan Rajič 16, 2. Novo mesto 14, 4. Itas Kočevje 10.

V 9. kolu igrajo: Djakovo - Itas Kočevje, Novo mesto - Partizan.

SRL, moški, 9. kolo: PRULE - SEVNICA 36:22 (17:7), PEKO - DVZ PONIKVE 24:20 (12:11)

LESTVICA: 1. Mokerc KIG 13 točk, 8. DVZ Ponikve 8, 10. Sevnica 7. Pari 10. kola: Branik - Sevnica, DVZ Ponikve - Rudar.

SRL, ženske, vzhod, 9. kolo: BREŽICE - LISCA 17:19 (10:10).

LESTVICA: 1. Polana 17 točk, 7. Lisca 5, 11. Brežice 2 točki.

SRL, ženske, zahod, 9. kolo: PEKO - METLIKA 21:18 (10:9), Iskra - ETA 22:18 (12:12).

LESTVICA: 1. Burja 16, 2. Iskra 14, 3. Jeklotehna 12, 4. Metlika 9. V naslednjem kolu igra Jeklotehna - Iskra, Metlika je prosta.

košarka

II. ZVEZNA LIGA, 3. KOLO: KRALJEVICA - NOVOLES 106:76 (48:39).

Novoles: Rihar 10, Cerkovnik 8, Bratož 3, Munih 6, Golobič 13, Kek 8, Seničar 4, Pintar 20, Skube 4.

LESTVICA: 1. Slovan 6, 12. zadnji, Novoles 0.

V 4. kolu igra Novoles v gosteh pri Novem Zagrebu.

odbojka

SOL, moški, 3. KOLO: PIONIR - TOPOLŠČICA 3:0 (2, 4, 4).

LESTVICA: 1. Salonit 6 točk, 5. Pionir 4.

V naslednjem kolu igrajo Novomeščani v Sempetru.

SOL, ženske, 3. KOLO: KOČEVJE - MISLINJA 3:2 (14, -12, 2, -12, 13).

LESTVICA: 1. Kočevje 6 točk.

V 4. kolu igrajo Kočevke v gosteh s Partizanom Taborom.

POTA IN STRAŽA

§

dežurni poročajo

V GOSTILNI RAZGRAJAL - Črnomljski miličniki so 25. oktobra pridržali do izteznitve 23-letnega Slavka Džolta s Planine pri Semiču. Mladenič je razgrajal v gostilni v Lokvah in pri tem razbil steklenino. Zagovarjati se bo moral pred sodnikom za prekrške.

OB BUNDO IN SUKNJIČ - Sevnica Peter Koprivec je 24. oktobra zvečer parkiral svoj avto v Račjem selu. Njegovo odsotnost je izkoristil tat in mu odnesel bundo ter suknjič.

ODNESEL KOLESA - Neznani tat je v noči na 25. oktober s samonakladalko Marjana Cerjanca v Gradacu odvil kolesi in ju odnesel s seboj. Samonakladalka je stala pod sosedovim kozolcem.

GROZIL NATAKARICI - 30-letni Sejf Jašarevič iz Črnomlja je 26. oktobra razgrajal v bifeju rudnika Kanžarica in pri tem grozil natakarici. Morali so posredovati miličniki, ki so vročekrvneža Sejfa odpeljali na hlajenje, zraven pa mu napisali še „napotnico“ za obisk pri sodniku za prekrške.

ODLOČIL SE JE ZA URO - 29. oktobra zvečer je nekdo vlomil v hišo Jakoba Pretmarja v Novem mestu. Vlomilec je v prostore prišel skozi kletno okno, nato pa vlomil še vrata v shrambo. Pregledal je vse prostore, vendar ni ničesar odnesel, nato pa je stopil še v spodnje prostore. Tam je vzel uro z verzičo.

IZGINILE KOKOŠI - V noči na 30. oktober je nekdo vlomil v kurnik Antona Zupančiča na Daljnem vrhu in odnesel 7 kur, 4 pa še iz kurnika Ane Kumer.

OB MOTORNO KOLO - V nedeljo je bil ob motorno kolo Jurij Gorenc iz Dobravice. Vozilo je puštil pred osnovno šolo v Senterjeju.

KJE JE COLN? - Niko Husič iz Adlešičev je prejšnji teden ostal brez plastičnega čolna, privezanega ob bregu Kolpe pri Podbrežju.

ZARADI VREČE PESKA PRED AVTOBUS

KAMNI POTOK - V petek okoli polnočnega se je 75-letni Janez Grintal iz Kamnega potoka peljal na motornem kolesu, na katrem je imel tudi vrečo s peskom, proti domu. Zaradi tovara je Grintala pričelo med vožnjo zanašati, zavil je pred avtobus, ki ga je takrat za njim pripeljal Anton Urbančič. Motorist je padel, pri tem pa dobil hujše poškodbe po glavi in roki. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico.

STEKEL ČEZ CESTO K OČETU

SENOVO - V petek nekaj čez 14. uro je 10-letni Franc Fabijančič iz Dovškega 53 stal na avtobusni postaji na Senovem, čez cesto pa opazil stati svojega očeta. Ne da bi se prepričal, ali je cesta prosta, je stekel k njemu, prav takrat pa je pripeljala z osebnim avtom 31-letna Majda Zupanc s Senovega. Zadel je fanta in ga zbila po tleh, dobil je hude poškodbe in se zdravi v brežiški bolnišnici.

KRONIKA NESREČ

PADEL PO NASIPU - 18-letni Franc Klemenčič s Krke se je 28. oktobra zvečer peljal na kolesu z motorjem od Vrhpolja proti Orehovi. Zaradi neprimerne hitrosti je v Logu padel po nasipu. Klemenčiča so prepeljali v novomeško bolnišnico.

PREVRNIL SE JE NA TRAVNIK - Ljubljčan Janez Golob se je 30. oktobra dopoldne peljal z osebnim avtom od Homa proti Senterjeju. Med vožnjo ga je pričelo zanašati, tako da se je na klancu prevrnil čez nasip na travnik. Pri nezgodi sta se ranila sopotnika Franc Kramer in Alfonz Tratar iz Rakovnika. Gmotne škode je bilo za 150.000 din.

POVZROČITELJ ODPELJAL NAPREJ - Bojan Dabič iz Srbe je

Z viličarjem zapeljal pred tovorni vlak

Opozorila strojevodje je Vladimir Mihič preslišal

STRAŽA - Prejšnji teden je prišlo med delom v stražkem Novolesu do hude nezgode, v kateri je izgubil življenje 23-letni Vladimir Mihič iz Petan. Ta je v popoldanskih urah vozil viličarja, med delom pa je zapeljal tudi na industrijski tir. Na njegovo nesrečo je takrat pripeljal tovorni vlak, ki je silovito treščil v viličarja. Pri tem je Mihič dobil tako hude poškodbe, da jih je podlegel na kraju nezgode.

Omenimo ob tem še, da je bila tistega dne po izjavi strojevodje izredno slaba vidljivost, zato je med vožnjo iz lokomotive z živžvi opozarjal na nevarnost in prihod vlaka. Očitno pa je te signale Mihič preslišal.

UMRL V ČELNEM TRČENJU

GORNJA STRAŽA - V soboto dopoldne je Metličan Josip Šalinger peljal avtobus s 40 potniki na redni progi med Novim mestom in Občicami. Pri Gornji Straži mu je po levi strani ceste pred vozilo pripeljal z osebnim avtom Alojz Jakš. Prišlo je do silovitega čelnega trčenja, v katerem je Jakš hudim poškodbam podlegel na mestu nesreče.

PREZRL PEŠAKINJO

SKORICE - 11-letna Jožefa Škofljanec je v nedeljo popoldne okoli 17.30 s prijateljico peščila po desni strani cestišča, takrat pa je iz Viher za njima z osebnim avtom pripeljal 31-letni Stanislav Kalin iz Zgornjih Skopic. Ta je deklo prezrl, ga zadel ter z bil po cestišču, tako da je dobila hude poškodbe. Sumijo, da je Kalin vozil vinjen.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Nekdo je prejšnji teden vlomil v garažo Lucije Vrhovac v Zalogu. Ne samo da je odtrgal obešanko na vratih garaže, pač je s seboj vzel 60 kilogramov filca. Če ga je že použil, naloga miličnikov ne bo posebej težka.

• Veliko bolj zapleteno pa bo verjetno najti tatu, ki je iz nezaklenjene kurnika Alojzije Krese v Podgori sunil 9 kokoši. Dosej se miličnikom še ni javila nobena pogrešanka.

• Čeprav smo že na pragu zime, metliško kopališče ob Kolpi še ni osamljeno. Nekdo je namreč vdrl v zaklenjena poslopja in iz sanitarij odnesel umivalnik, vodovodni pipi in ogledalo. Vsi znaki kažejo na to, da se malopridnež vsaj rad umiva.

• Verjetno smo na Dolenjskem dobili novega kokošjereja. V noči na 24. oktober je namreč ostal kurnik Fanike Papež iz Črnomlja brez 11 kur. Da se misli tat poslednjemu posvetiti vzgoji kokodakajoče perjadi, je dokazal s tem, da je s seboj odnesel tudi 4 peteline.

IZ STANOVANJA IZGINILI DINARJI IN DEVIZE

RAČJE SELO - Jože Jeršin iz Račjega sela je prejšnji teden ugotovil, da je bil poleg njega 26. oktobra v njegovem stanovanju še nekdo. Takrat mu je namreč izginilo 7 tisoč din gotovine in 200 nemških mark.

BOREC JESENSKI PRVAK

RIBNICA - V 9. kolu ljubljanske nogometne lige sta se v Ribnici pomerili ekipi domačega Boreca in Livarja. Z zadetki Opruca (2), Sejaka in Lehića so zmagali domačini s 4:1 in si tako priborili naslov jesenskega prvaka, to pa navzlic temu, da se ni bila odigrana preloženata tekma mestnih rivalov Borca in Ribnice, ki bo na sporedu v soboto.

NISO UPRAVIČILI NAPOVEDI - Ekipa novomeškega Pionirja je pred pričetkom prvenstva v republiški odbojkarjski ligi veljala za praznaprav edinega konkurenta za prvo mesto. Žal pa dosedanja nastopi tega niso v celoti potrdili. In to navzlic temu, da Novomeščani nastopajo z domala enako ekipo, ki se je pred letoma borila za vrh drugoligaške lestvice.

Turk vodi B reprezentanco

Ob koncu kolesarske sezone nova priznanja novomeškemu klubu

NOVO MESTO - Te dni se je tudi uradno končala letošnja kolesarska sezona. Novomeški kolesarji bodo v svojo kroniko zapisali, da je bila najuspešnejša po letu 1972, ko je bil klub ustanovljen. Od skromnih začetkov, v katerih je sodelovalo takrat vsega 15 tekmovalcev in članov kluba, ima danes novomeško kolesarstvo že kopico državnih reprezentantov in prvakov, po zadnjih vesteh pa celo skoraj zagotovo že udeleženca letnih olimpijskih iger v Los Angelesu.

Novo mesto je imelo svojčas tekmovalce, kot so Turk, Zrimšek, Mijajlovič in drugi, ki so po rezultatih v mladinski konkurenci veliko obetali. Omenimo le, da je Franci Zrimšek v mladinski reprezentanti osvojil peto mesto na svetovnem prvenstvu, kar je še do danes največji uspeh našega mladinskega kolesarjenja. (Možnost, da jih presežejo, so imeli letos mladinci, a jih je na poti k temu preprečila malomar-

nost zveznega kapetana.) Nekaj zaradi pomanjkanja denarja, nekaj zaradi odhoda nekaterih v JLA je v klubu zazijala praznina, ki pa so jo v zadnjih letih dobera zapolnili mladi. Ti so v vsega dveh, treh letih popeljali Novo mesto med štiri najboljše ekipe v državi. Strokovno delo v klubu, ki ga je vodil letos prvič profesionalni trener Ivan Turk in v katerem so sodelovali Jagodič, Stih, Zrimšek, da seveda o očetu vseh uspehov, Jožetu Majesu, ne govorimo, je pripeljalo do doslej največjih uspehov. Ne bomo jih navedli, omenimo le, da je bil Ivan Turk na zadnji seji Kolesarske zveze Slovenije določeno, da vodi B reprezentanco Jugoslavije. Druga razveseljiva novost pa je, da je Sandi Papež postal član naše prve A državne ekipe in s tem resen kandidat za olimpijske igre v Los Angelesu. Poleg Papeža sta v B ekipi še Jože Smole in Branko Novak.

F. BERGER

REKREACIJA ZA KRAJANE DRŠKE

OO ZSMS z Drške bo organizirala v telovadnici osnovne šole Dragotin Kette rekreacijo za svoje krajanje. Rekreacija bo vsak petek, in sicer od 16. do 17. ure za predšolske in šolske otroke, od 17.30 do 19.30 za mladince in ostale krajanje, čas med 19.00 do 20.00 pa je rezerviran za skupinske igre.

Vabljeni

ODBOJKA OSVAJA ČRNOMALJKE

ČRNOMELJ - Pred dvema letoma je dolgoletni črnomaljski športni delavec Florjan Satošek - Ceko zbral okrog sebe okrog 20 mladink, pretežno gimnazijek, ter jih začel trenirati odbojko. Prvo leto so namenile predvsem treningu, lani (takrat je patronat nad črnomaljskim odbojkarjskim klubom prevzel Belt) pa so imele okrog 15 prijateljskih tekem, med katerimi so bile najpomembnejše z Mokronogom, Krko, Kočevjem. Poskus, da bi se uvrstile v slovensko ligo, jim lani zaradi nezkušenosti še ni uspel, cilj pa so dosegle na junjskem turnirju v Ljubljani: v drugi polovici oktobra se bodo prvič pomerile v 2. ženski slovenski odbojkarjski ligi - vzhod.

Ta uvrstitve je dala dekletom nov polet, tako da zdaj trenirajo kar štirikrat tedensko. Poleg tega pa v klubu ni bojzani za podmladek, saj je med črnomaljskimi dekleti veliko zanimanje za ta šport. V zadnji zimski sezoni je poleg 12 mladink začelo pod vodstvom Aljose Šatoška vaditi tudi blizu 30 pionirk.

Tudi poškodba ga ni ustavila na poti do zmage

Uspela revija slovenskih karateistov v Ribnici

RIBNICA - Domači Karate klub je pred dnevi organiziral v dvorani športnega centra tekmovalce karateistov za pokal Ribnice v stilu „sankukai“. Številnim gledalcem se je predstavilo 50 tekmovalcev iz desetih slovenskih klubov, med njimi tudi Sevnica, Kočevje in domačini. Junak kvalitetnih bojev je bil Ribničan Alojz Mihelič, ki ga tudi poškodba ni zaustavila na poti h končni zmagi v srednji kategoriji. Nasploh lahko ocenimo, da je revija uspela, najpomembnejše pa je spoznanje, da se v dolenjskem karateju dobro in kvalitetno dela.

Rezultati: ženske - kate: Pirc (Ljubljana), Ceran (Domžale), Čoso (Ljubljana), Pucej (Ribnica); moški, srednja kategorija: Mihelič (Ribnica), Turkovič (Kočevje) itd.; višja kategorija: Sorotar (Domžale).

M. G.-6.

Pravilnik ne velja za nazaj

Ustavno sodišče SRS razpravljalo o določbah pravilnika trebanjskega zdravstvenega doma — 27. 5. 1982 sprejeti akt ne more veljati od 1. 1. 1981

LJUBLJANA — Ustavno sodišče SRS je na svoji seji ob koncu oktobra razpravljalo o ustavnosti in zakonitosti določb pravilnika o izdatkih za prehrano delavcev med delom Zdravstvenega centra Dolenjske — tozdr Zdravstveni dom Trebnje in določbo 10. člena tega akta skupaj z vsemi dopolnitvami tudi razveljavilo.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja občin Črnomelj, Metlika in Trebnje je že pred časom predlagal ustavnemu sodišču, da oceni skladnost nekaterih določb tega pravilnika v trebanjskem zdravstvenem domu z zakonom o združenem delu in družbenim dogovorom o izdatkih za prehrano delavcev. Najprej beseda, dve o 10. členu, ki pravi, da prične pravilnik, sprejet 27. maja 1982, veljati že od 1. januarja 1981.

Sodišče je seveda ugotovilo, da po določbi 261. člena ustave SR

Slovenije predpisi in drugi splošni akti ne morejo veljati za nazaj in gre torej v navedenem pravilniku za očitno neskladnost z zakonom in ustavo.

Poleg omenjenega pa je družbeni pravobranilec samoupravljanja sodišču predlagal v oceno tudi 6. člen, ki za določitev višine vrednosti mesečnega ali dnevnega obroka družbene prehrane pooblašča delavski svet, ne da bi bila višina zneska določena s samoupravnim splošnim aktom. Prav tako pa je opozoril še na 4. člen, ki izdatke za prehrano

delavcev šteje med materialne stroške.

Sodišče je na vse odgovorilo, da so po zakonu o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in odhodka materialni stroški temeljne organizacije tudi izdatki za prehrano delavcev, če gre za dela, ki so zdravju škodljiva, ali dela, pri katerih je potrebna močnejša hrana. Vprašanje, ali so delavci ustrezno opredelili takšna dela in naloge, kot tudi, ali so določili višino zneska za prehrano v skladu z veljavnim družbenim dogovorom, pa terja odločitev, ki ni več v pristojnosti ustavnega sodišča.

B. B.

Pet mrtvih na magistrali

Zadnja leta najhujša prometna nezgoda na dolenjski magistrali je terjala pet življenj

KARTELJEVO — Zelo gost promet zadnja dva dni na dolenjski magistrali je povečal krvni davak te zagotovo najbolj črne ceste pri nas. Najhuje je počilo v soboto ob poltretji uri zjutraj na klancu v Karteljevem, kjer je v zmečkani pločevini izgubilo življenje kar pet oseb.

33-letni Grk Athanasios Vulgarakis, ki je prejšnji dan nekje v Makedoniji prestopil našo mejo, je zaradi utrujenosti v Selah pri Karteljevem za hipce zadremal za krmilom. Kot so pokazali sledovi, je vozil tudi precej hitro in pri tem zavil na levo stran ceste. Takrat je po klancu navkreber pripeljal stoenka 26-letni Džuradž Drakulič iz Nove Gorice. Prišlo je do silovitega čelnega trčenja, po katerem je stoenka zdrsnila čez rob cestišča petnajst metrov niže na njivo, grški audi pa je ostal na robu ceste. V razbitinah sta umrla voznik Drakulič in njegov sopotnik Milenko Račič, 28-letni Jovo Džuraković je umrl med prevozom v bolnišnico, čez čas pa v

novomeški bolnišnici izdihnil še 27-letni Rade Džuraković. Peta žrtev tragične nezgode je bila tudi Grkinja Avraam Kiriaki, ki jo je po trčenju z zadnjega sedeža vrglo na njivo, kjer je obležala mrtva. Omenimo ob tem, da so bili huje ranjeni tudi sopotniki v grškem avtomobilu, med njimi tudi šestletni Hristos in se zdravnik za njihovo življenje še borijo. V največji nevarnosti je po poročilih zdravnikov voznik Vulgarakis.

SOPOTNIK PODLEGEL POŠKODBAM

SEVNICA — Pisali smo že o hudi prometni nezgodi, ki se je pripetila 23. oktobra ob 1.40 na Glavnem trgu v Sevnici. Od krške UNZ smo prejeli obvestilo, da je voznik, 26-letni Bogomir Vidic iz Sevnice, vozil prehitro, podan pa je tudi sum, da je bil vinjen. Sam je bil v nezgodi huje poškodovan, podobno kot sopotniki Matjaž Mihev, Stane Bobek in Rosvita Rački, laže ranjen pa je bil Branko Košir. Iz celjske bolnišnice so sporočili, da je hudim poškodbam 26. oktobra podlegel Matjaž Mihev.

MIMO ZAPORNIC NA PROGO

DOBOVA — V nedeljo ob 17.20 je prišlo na železniškem prehodu v Dobovi do hude prometne nezgode. 31-letni Drago Škvarč iz Mihalovca se je peljal z osebnim avtom iz Gaberja proti domu, v Dobovi pa zapeljal na tire mimo spuščeni polzapornic. Takrat je iz Zagreba pripeljal vlak, ki ga je vozil Edo Vičič. V trčenju, po katerem je lokomotiva avto potiskala še kakih 30 metrov, se je Škvarč hudo poškodoval in se v času, ko to poročamo, zdravnik v ljubljanskem KC še borijo za njegovo življenje.

POJASNILO H KOMENTARJU O NEDOSLEDNOSTI

Pod naslovom „Nedоследnost je varuh nezakonitim gradnjam“ je bilo v prejšnji številki DL objavljeno razmišljanje, ki je imelo očitno precej odmeva. Ker so na veliko zvonili telefoni tudi na krškem medobčinskem inspektoratu, moramo zapisati še tole. Oba primera, tako kostanjeviški kot stopiški, so obravnavali uslužbenci novomeške uprave inšpekcijskih služb in od tam je tudi pojasnilo, da so z njihove strani proti kršiteljem ukrepali in tako svoje delo opravili. Zataknilo se je drugje. Bomo lahko kdaj odgovorili tudi, „kje“ in „zakaj“?!

Z dvigala v rudniku padel v jašek

Huda delovna nezgoda v senovškem rudniku

SENOVO — V tamkajšnjem rudniku je prišlo v petek ob 12.15 do hude delovne nezgode, v kateri se je smrtno ponesrečil 26-letni Milan Kozole iz Dobrave 50.

Milan je hotel skupaj s sodelavcem zapustiti rudnik, zato sta stopila na glavno dvigalo. Stikalničar Darko Sinkovič je takrat dal strojniku dvigala signal za dvig, vendar je njegov znak naznanjal, da je na dvigalu tovor. Strojnik je zato sunkovito vključil dvigalo, tako da je zanihalo. Kozole je pri tem padel med dvigalo in steno jaška, pozneje pa v globino. Zdobljene poškodbe so bile tako hude, da jim je na kraju nezgode podlegel. Zoper Sinkoviča bo podana kazenska ovadba.

RUŠENJA LE NI BILO

NOVO MESTO — Dve številki nazaj smo pisali o črni gradnji pri Družinski vasi, kjer si je Novomeščan Pero Mandič postavil počitniško hišico brez lokacijskega dovoljenja, in sicer na zaščitenem kmetijskem zemljišču. Urbanistični inšpektor novomeške UIS je tudi že določil rok za rušenje, ta je potekel minul četrtek, vendar je moral že pred tem dnevno umakniti odstranitveno odločbo. Mandič je namreč nazadnje le upošteval opozorila in odločbo ter je počitniško hišico sam umaknil.

Je sin streljal na očeta?

Namesto domnevne roparske trojke, ki naj bi zakrivila uboj Jožeta Božičnika v Križah, sta se v priporu znašla 17-letni sin in žena ubitega

KRIŽE — Uboj 48-letnega Jožeta Božičnika iz Križ 19 prejšnji torek zvečer je kriminalistom povzročil veliko dela. Po prvih zaslišanjih edinih prič uboja, Jožetove žene Zinke in 17-letnega sina, je vse kazalo, da so gnusno dejanje zakrivila trije maskirani roparji. No, nekatere nejasnosti v pričevanjih Zinke Božičnik in njenega sina ter kasnejša zasliševanja in preverjanja nekaterih navideznih podrobnosti so pripeljala do tega, da je preiskovalna sodnica novomeškega temeljnega sodišča zaradi suma uboja odredila pripor za 17-letnega Božičnikovega sina, poleg tega pa tudi za ženo ubitega, ki jo utemeljeno sumijo, da je pomagala pri uboju.

Prva inačica usodnih dogodkov torkovega večera je bila po pričevanjih obeh osumljenih takšna: Božičnikovi naj bi bili proti večeru pred domačijo na Križah rezali peso, takrat pa naj bi se bili prikazali neznanci in od Božičnika v srbohrvaškem jeziku zahtevali denar. Ta naj bi se bil presenečeno obmil z nožem, ki da ga je držal v roki, takrat pa je po pripovedovanju Božičnikove storilec pritisnil na petelina. Strel iz razdalje kakih petih metrov je bil za gospodarja usoden. Neznance naj bi bil po tem strelu iz neposredne bližine še dvakrat ustrelil v Božičnika. Maskirani roparji, bojda so bili namazani z nekakšnimi temnimi barvanji, so potem Božičnikovo prisilili, da jim je v spalnici izročila še 50.000 dinarjev.

Drugi priči o tem dogodku ni bilo. Le neki občan je povedal, da je ob približno istem času slišal tri precej oddaljene strele. Preiskovalci krške UNZ so na kraju zločina našli tri krogle kalibra 7,62. Naključje, da so se v tistem času po Sloveniji in sosednji Hrvaški klatili trije malopridneži, ki so jih

iskali zaradi podobnih dejanj, in da se je opis Božičnikove ujemal z enim izmed iskanih storilcev, je preiskovalce sprva napeljal na drugo sled. Lotili so se temeljitega iskanja omenjene trojke. Ob tem je potrebno omeniti, da je ta inačica zgodbe o uboju Božičnika, objavljena je bila tudi v časopisu s sliko fotorobota domnevnega storilca, vzbudila v Posavju precej odmeva, razmišljanj in tudi strahu pred roparsko trojko. Pred to še posebej, ker je v petek okoli 13. ure tudi Anton Zivič iz Raven 3 pri Zdolah obvestil krško postajo milice, da so v njegovi odsotnosti tega dne okoli 11. ure trije neznanci oropali njegovo ženo in ji grozili celo z ubojem. Maskirani neznanci naj bi bili od žene vzeli 6 tisočakov.

Kriminalisti so se seveda primera takoj lotili, Miroslava Zivič pa jim je resnično potrdila, da so jo obiskali maskirani neznanci in od nje zahtevali denar ali življenje. Ker pa so preiskovalci že takrat sumili, da je Zivičeva vinjena, so jo ponovno obiskali naslednji dan. Tudi takrat jim je

potrdila prejšnjo zgodbo, dodala pa je še, da je bil neznanec pri njej tudi zvečer in zahteval mleko(!). Analiza dogodkov je pokazala, da sta si Zivičeva celo zgodbo na podlagi pisanja v časopisu izmislila in bo zoper njiju podana kazenska ovadba.

Podobno se je pokazalo tudi za urditve, ki sta jih milicnikom in kriminalistom navzela Božičnikova. Ze prejšnji teden so postali preiskovalci pozorni na nekaj nejasnosti in nasprotnosti v zgovoru matere in sina, preiskava pa je pripeljala tako daleč, da je bila tiralica za domnevo nasilno trojko preklicana, namesto njih pa sta se v priporu znašla Zinka Božičnik in njen sin. In kaj naj bi bilo slednjega pripeljalo do tega, da je streljal na očeta, in kaj mater oziroma ženo, da mu je pomagala?

Pokazalo se je, da Jože Božičnik med sosedbi v svojem kraju ni bil priljubljen. Sumili so ga, da se ukvarja z nedovoljenim prekupčevanjem, da se druži s sumljivimi ljudmi. Nekaj tega je potrdila tudi hišna preiskava, saj je bilo v stanovanju najdenega več orožja. Vs. torej kaže na to, da so bili tudi odnosi doma skrhani, da je bil Božičnik strog in krut do žene in sina. Ju je to navedlo k zločinskemu uboju? Dokončen odgovor bo verjetno dala preiskava, omenimo le še, da je bila pištola, s katero je bil ubit Božičnik, najdena ob domači hiši, iz nje pa so bile izstreljene tri krogle. Vse v glavo in od zadaj.

B. BUDJA

lip bled
lesna industrija
64260 bled
ljubljska c.32

GRADBENIKI!

Projektivni razvojno biro, LIP, lesna industrija Bled, vam predstavlja nov OPAŽNI SISTEM LIP — GRADIS in nov POD ZA FASADNE ODRE kot bodoči proizvodni program LIP-a Bled.

OPAŽNI SISTEM LIP — GRADIS je pri nas novost in po prvih strokovnih ocenah zelo koristna novost v gradbeništvu.

Opažni sistem omogoča zelo široko uporabnost, od skoraj klasične do najsodobnejše in najzahtevnejše tehnike opaženja, od opažev za stene in plošče do plezajočih in specialnih opažev.

Sistem pomeni racionalizacijo opaženja predvsem pri uporabi trislojnih opažnih plošč — Bled plošč. Ob vsem tem pa smo se pri razvoju sistema zavzemali, da sistem ne bi bil popooinoma nov. Tako smo za sekundarni kovinski del vključili tudi nekaj tipskih elementov GRADIS — KO Maribor.

Sicer je sistem kombinacija lesenega in kovinskega dela. Leseni del predstavlja opažne plošče, opažni nosilci ter dodatno plošče za odr, deske in tramci.

OPAŽNA PLOŠČA je lesena trislojna, navzkrižno zlepljena plošča. V dvaindvajsetihletih proizvodnje in uporabe je postala že nepogrešljiv element v gradbeništvu. V vseh teh letih je doživljala izboljšave ob redni dnevni kontroli kvalitete in si tako pridobila visoko oceno doma, še posebej pa v tujini.

Posebna konstrukcija in visoka kvaliteta lepljenja zagotavlja trajnost ter lokalno in splošno ravnost izdelka.

Tehnični podatki: širina 500 mm, dolžina 1000, 1500, 2000, 2500 mm, debelina 21,27 mm, modul elastičnosti E = 1100 kN/m², masa 12,15 kg/m².

Opažni nosilci I — 20 so prav tako izdelani iz smrekovega lesa, in sicer I prereza. Skrbno izbran les in konstrukcija zagotavlja ugodne mehansko-fizikalne lastnosti nosilca. Oblika nosilca nudi sorazmerno veliko nosilnost pri dobri izrabi lesa.

Nosilec je pri opaženju zelo pripraven zaradi majhne teže in ugodne oblike, poleg tega omogoča kar najhitrejšo pritrjevanje opažnih plošč (pribijanje). Kvaliteten lepilni spoj zdrži ostre klimatske pogoje in je popolnoma voodoporen (odporen proti temperaturnim spremembam, odporen proti hladni in vroči vodi, morski vodi in olju).

Površinska zaščita z impregnacijskim sredstvom (hidrofobne, fungicidne, insekticidne komponente) ščiti nosilec pred vpijanjem vlage, gnitjem in insekti.

Tehnični podatki: višina 200 mm, širina 90 mm, dolžina 1250, 2000, 3000 mm, masa 5,1 kg/m¹, modul elastičnosti E = 1100 kN/m², vztrajnostni moment J = 5340 cm⁴, odpornostni moment W = 530 cm³.

Kovinski del opažnega sistema pa tvorijo vsi povezovalni, podporni in pomožni elementi, kot so: horizontalni nosilec, spojka, stabilizator, konzola, vijaki itd.

Kovinski elementi so izdelani tako, da je povezovanje kovinskih in lesenih delov enostavno in hitro. Površinsko so zaščiteni.

Skratka, opažni sistem LIP — GRADIS ali LG, kot ga bomo poimenovali, pomeni koristno poživitev na področju opažarstva.

POD ZA FASADNE ODRE je izvirna rešitev, ki omogoča izdelavo ravnega in s tem tudi varnega poda na vseh cevni fasadni odrih naših proizvajalcev, in to za razpone 180, 200 in 250 cm.

KOVINSKO LEŽIŠČE je izdelano iz pločevine in izoblikovano tako, da preprečuje vse premike plošč in zasuk ležišča. Vlaganje plošč je enostavno, površine ravne, nosilnost velika in zagotavlja maksimalno varnost. Ležišče preprosto pričvrstimo na cev fasadnega odra standardnega premera.

PLOŠČE ZA ODRE so trislojne, navzkrižno lepljene iz izbranega smrekovega lesa in površinsko zaščiten. Konstrukcija plošče zagotavlja odlične mehansko-fizikalne lastnosti in visoko stopnjo varnosti. Lepilni spoj je odporen proti vsem zunanjim vremenskim vplivom (voda, temperatura).

Dimenzije plošč: dolžina 180, 200 in 250 cm, širina 40 cm, debelina 3,9 cm.

Plošče so bile preiskane na Zavodu za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani. Sistem pa je zaščiten na Patentnem zavodu.

Podrobne informacije dobite v Projektivno razvojno biroju na telefonu št. 064 77-951.

S kompasom za dan republike

Prosti dnevi omogočajo krajši oddih

Kompasova želja je, da bi z njimi preživeli proste dni ob praznovanju rojstnega dne republike. V ta namen so pripravili program, ki je tematsko razdeljen na tri področja: morje, kontinent in zdravilišča. Program je na voljo v vseh Kompasovih poslovalnicah in poblaščenih agencijah.

V Kompasovih ponudbi so zajeti hoteli A in B kategorije, ki imajo večina tudi bazene. Kaj je prijetnejše kot v mrzlih dneh plavati v ogreti morski vodi ali pa v termalni v enem izmed zdravilišč!

Vsi aranžmaji se prično v petek, 25., končajo pa v sredo, 30. novembra. Če se bo prijavi- lo vsaj 30 potnikov za eno smer, bodo organizirali prevoz z avtobusom z odhodom izpred poslovalnice Kompas na Miklošičevi 11 v Ljubljani v petek, 25. novembra. Cena aranžmaja se suče 3.120 do 5.260 din na osebo v obmorskih krajih, v kontinentalni Sloveniji od 3.550 do 7.700 din, v zdraviliščih pa od 3.570 do 5.430 din na osebo. Aranžma v kmečkem turizmu velja 3.620 din za osebo v Zgornjesavinjski dolini.

Doplačilo za avtobusni prevoz velja iz Ljubljane n. pr.: v Portorož 900, v Poreč 1.000 in v Rovinj 1.100 din za osebo. Vse podrobnosti pa so razvidne iz programskega prospekta.

IZLET V LIPIK

Posebno zanimiv in z bogatim programom prepleten je izlet v LIPIK. Kraj si je v 200 letih organiziranega turizma pri-

dobil sloves in vzdevek „Mali Schoenbrunn“. V prejšnjem stoletju so Lipiške toplice že teknovalce z znanimi evropskimi zdravilišči. Kompasovi gostje bodo bivali v hotelu Lipik (B kategorije), ki se nahaja v prelepem okolju in nudi gostom vsestransko zadovoljstvo. Izlet bo trajal od 25. do 30. novembra. Odhod bo ob poltretji uri popoldne (25. novembra) izpred Kompas na Miklošičevi 11 v Ljubljani. Izletnike bo pot vodila mimo Novega mesta in Zagreba. Poleg polnih penzionov vsebuje cena 7.300 din za osebo še prevoz, kopanje v pokritem bazenu, rekreacijske dejavnosti, ekipno

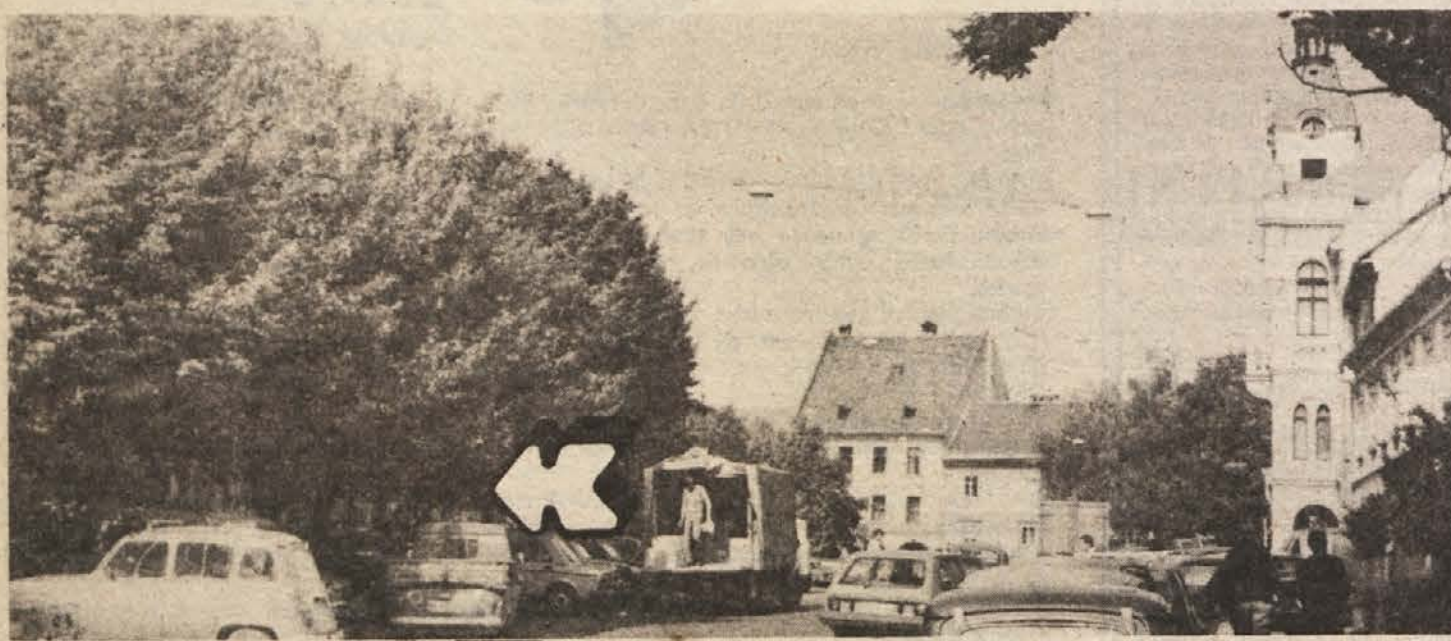
tekmovalanje v kegljanju, izlete v Pakrac, Kamensko, Zvečvo in izlet v Jasenovac z ogledom spomenika žrtvam ustaškega nasilja. Na programu je tudi ogled kobilarne v Lipiku, kjer bodo ljubitelji konjskega športa po želji lahko tudi jahali. Zaključene skupine za aranžma „Lipik“ imajo poseben popust. Prijave sprejemajo vse poslovalnice Kompas in pooblaščenice agencije. Kompasove poslovalnice na Dolenjskem pa so Litija, Krško, Novo mesto in Ribnica.

Kompas želi vsem udeležencem programa „Dan republike“ prijetno počutje.

EP/DL-JS

NOVEMBER		KOMPAS JUGOSLAVIJA
Nedelja	27	 <p>s Kompasom od 25. do 30. 11.</p>
Ponedeljek	28	
Torek	29	
Sreda	30	
Četrtek	1	

V NOVIH PROSTORIH

CENJENE KUPCE OBVEŠČAMO, DA SMO PRESELILI
 PRODAJALNO V BIVŠO ZGRADBO ZAVAROVALNICE TRIGLAV NA
 GLAVNI TRG 24. S SVOJIM BOGATIM SEZONSKIM PROGRAMOM
 OBUTVE SE PRIPOROČAMO

Radenska

PREŽIVITE PRAZNIKE V RADENCIH!

V času prazničnih dni (26. — 30. 11. 1983) smo za vse tiste, ki se boste odločili za prihod v Radence, pripravili paket bivanja po ugodni ceni. Ta paket vsebuje:

- 4 polne penziona (pričetek v soboto z večerjo, zaključek v sredo s kosilom) z namestitvijo v 1/2 sobi hotela Radin
- neomejeno kopanje v hotelskem bazenu
- ogled filmskih predstav v kongresni dvorani
- vstopnina za ples 26. in 27. 11.
- vstopnina za plesno prireditev z Nedo Ukraden (29. 11.)
- ogled muzeja „Radenske“
- turistična taksa

CENA PAKETA: SAMO 3.200,00 din

Doplačila za 1/1 sobo 55,00 din na dan. Otroci do 7. leta imajo prenočišče zastoj, če spijo s starši, otroci od 7. do 14. leta pa imajo 30% popusta na ceno penziona. Za razvedrilo otrok bo še posebej poskrbljeno (otroški filmi, čajanka itd.).

Da bi čimbolj popestrili bivanje vseh gostov, bodo v primeru zadostnega števila prijav organizirani izleti z vinsko poskušnjo, ogledi turističnih znamenitosti tega dela Slovenije itd. Gostje pa se lahko tudi sami odločajo za daljše in krajše izlete v okolico, uporabljajo številne rekreacijske objekte, skratka, dolg čas gotovo ne bo nikomur.

INFORMACIJE IN REZERVACIJE HOTEL RADIN —
 telefon (069) 73-331, telex 35 269

709/44-83

ISKRA IEZE LJUBLJANA, n. sol. o.
 TOZD HIPOT

Tovarna potenciometrov in
 hibridnih vezij, n. sub. o.
 Šentjernej

Komisija za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge

VODENJE PROIZVODNJE POTENCIOMETROV

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- visoka šola tehnične usmeritve ali visoka šola organizacije dela
  - 5 let delovnih izkušenj
- Pisne prijave sprejema kadrovska služba. Rok prijave: 8 dni.
 696/43-83

KOMUNALNO STA'VBENO PODJETJE p.o.
 KRŠKO 88270 Krško — CK2 11 — Telefon: uprava (046) 71-244, 71-245; skladišča 71-149, telefonistično 71-516
 Tehnični telefon št. 31400-401-10423

Komisija za delovna razmerja oglašja prosta dela in naloge ter vabi k sodelovanju

1. ZIDARJE — 6
2. TESARJE — 5
3. ŽELEZOKRIVCE — 3
4. STROJNIKA TEŽKE GRADBENE MEHANI-
 CIJE — 1
5. ŽERJAVISTA ZA STOLPNE ŽERJAVE — 1
6. GRADBENO-KOMUNALNE DELAVCE — 12
7. ČEVLJARJE — 3

POGOJI:

Za vsa oglašena prosta dela se zahteva končana poklicna srednja šola ustrezne smeri (KV delavec) in najmanj eno leto delovnih izkušenj, razen za delavce pod točko 6, kjer se zahteva končana osnovna šola z delovnimi izkušnjami ali brez njih (PK in NK gradbeno-komunalni delavci). Za kandidate pod točkama 4 in 5 se dodatno zahteva še opravljen tečaj za strojnika oziroma upravljalca stolpnih žerjavov, 3 leta delovnih izkušenj, vozniški izpit B kategorije in preizkus znanja. Za vsa dela je predvideno 2-mesečno poskusno delo, razen pod točko 6, kjer traja poskusno delo 1 mesec.

Z izbranimi kandidati bomo sklenili delovno razmerje za določen ali nedoločen čas.

Delavcem nudimo stimulatívne osebne dohodke in možnost nastanitve v samskem domu.

Naša delovna organizacija opravlja dela v glavnem na območju občine Krško in Posavja.

Pismene prijave s kratkimi obrazložitvami o doseganju delu ter vsa dokazila o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo najkasneje do 4. novembra 1983 na naslov: KOSTAK Krško, Krško, Cesta krških žrtev 11.

O izidu izbire bomo kandidate obvestili najkasneje v 30 dneh po poteku roka za zbiranje prijav.

699/43-83

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB SIS OBČINE TREBNJE

razpisuje prosta dela in naloge

strokovnega delavca za komunalno dejavnost s
 posebnimi pooblastili

Pogoji:

- višja ali srednja izobrazba gradbene smeri in 3 leta delovnih izkušenj
- družbenopolitične in moralno-etične kvalitete

Kandidat bo izbran za 4 leta, s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo ponudbe in dokazila o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po razpisu.

O rezultatih objave bomo kandidate obvestili v 30 dneh po izbiri.

698/43-83

NOVOTERM

IZOLACIJE

ŠE JE ČAS, DA IZOLIRATE
 PODSTREŠJE PRED NASTOPOM ZIME

ZADRŽITE TOPLOTO V VAŠI HIŠI

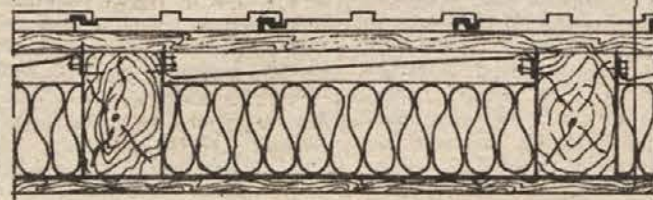
Rešitev za nove in dodatne izolacije je „filt“ NOVOTERM v rolah s to rešitvijo:

- prihranimo denar pri stroških ogrevanja
- povečamo udobnost bivanja pozimi in poleti
- z manjšimi stroški v stisnjem stanju transportiramo in preprosto vgradimo

Ta odlični toplotni in zvočni izolator iz steklenih vlaken izdeluje in prodaja „KRKA“, Izolacije Novo mesto.

Prodaja se vrši tudi v TERMIKI Ljubljana ter v vseh večjih trgovskih hišah z gradbenimi materiali po vsej Jugoslaviji.

- kritina
- nosilna letev kritine
- prezračevani prostor 4 cm
- sekund. kritina iz bit. lepenke
- NOVOTERM F—16 10—14 cm
- parna zavora PVC folija 0,2 mm
- vidna obloga

AGROTEHNIKA—GRUDA LJUBLJANA TOZD AGROSERVIS, Brežice Šentlenart 39

Razpisna komisija TOZD AGROSERVIS BREŽICE razpisuje na podlagi določil 89. člena statuta TOZD naslednja dela in naloge:

TEHNIČNEGA VODJE

Kandidati za ta dela in naloge morajo razen z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- da imajo višjo ali srednjo šolsko izobrazbo tehnične smeri
- da imajo najmanj 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju del na ustreznih opravilih in dolžnostih
- da imajo izpit iz varstva pri delu
- da poznajo tehnologijo, imajo organizacijske in vodstvene sposobnosti
- da imajo moralno-politične lastnosti in sposobnosti razvijati socialistične, samoupravne in družbenoekonomske odnose.

Mandat traja 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: Agrotehnika—Gruda Ljubljana, TOZD Agroservis, Brežice, Šentlenart 39, s posebno oznako: Za razpisno komisijo.

Nepopolnih in nepravočasnih prijav razpisna komisija ne bo upoštevala.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 10 dneh po sklepu delavskega sveta o imenovanju.

RAZPISNA KOMISIJA SLUŽBE DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA PODRUŽNICE NOVO MESTO

razpisuje

na podlagi določb 5. člena pravilnika o delovnih razmerjih v podružnici in 93. člena statuta SDK v SR Sloveniji

dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VODENJE EKSPozITURE v Metliki

Pogoji:

- splošni pogoji, določeni z zakonom
- višja izobrazba ekonomske, pravne ali upravne smeri ali z delom pridobljene delovne zmožnosti
- 4 leta ustreznih delovnih izkušenj
- sposobnost vodenja in organiziranja ter drugih aktivnosti v skladu s samoupravnimi splošnimi akti.

Izbira bo veljala za dobo 4 let od dneva pričetka opravljanja navedenih del in nalog.

Vloge z opisom doseganja strokovnega dela in družbenopolitične aktivnosti ter življenjepisa naj pošljejo kandidati v 8 dneh po objavi razpisa.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem roku za zbiranje prijav.

*Nikar ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame in sestre

MARIJE KOFALT

s Krvavčjega vrha 25

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedi Anici Drganc, Iskri Semič, ZB Črešnjevec za podarjene vence in cvetje, izrečeno sožalje in nesebično pomoč. Hvala tudi kaplanu za lepo opravljeni obred.

ŽALUJOČI: vsi njeni

*Mošt že zori,
tebe, dragi Martin, ni,
da bi ga v vino krstil ti.*

ZAHVALA

V 58. letu starosti je ugasnilo srce dragemu možu, bratu, stricu in botru

MARTINU JANKLJU

iz Jablana 12, Mirna peč

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in vaščanom za izrečeno sožalje, darovano cvetje in vence in številno spremstvo na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni kirurškemu oddelku splošne bolnišnice v Novem mestu za nego in skrb v času bolezni, GD Jablan, GD Mirna peč, govornikom in župniku za opravljeni obred.

ŽALUJOČI: žena Ana, brat Polde z družino, sestra Ana z družino, sestrični Ani in Mimi ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je za vedno zapustila naša mama, stara mama, prastara mama, sestra in teta

MARIJA SIMONIČ

iz Gor. Suhorja pri Metliki

Zahvaljujemo se Domu počitka v Metliki za vso nego in pomoč med njeno težko boleznijo, sorodnikom, sosedom, znancem in vaščanom Gor. Suhorja in okolice za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti. Hvala tudi župniku za lepo opravljeni pogrebni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: vsi njeni

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 72. letu starosti za vedno zapustil naš dragi

MARTIN DULAR

iz Gor. Podboršta 2, Mirna peč

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v tem težkem trenutku stali ob strani in nam kakorkoli pomagali. Iskrena zahvala nevrološkemu oddelku splošne bolnišnice Novo mesto za lajšanje bolečin, kolektivom VVZ Novo mesto, Novotehna Novo mesto, Mizarstvo Hrovat in Mizarstvo Novak za podarjene vence, GD Mirna peč za venec in organizacijo pogreba ter župniku za opravljeni obred. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: vsi njegovi

*Kje si ljubi fantič naš,
kje tvoj mili je obraz,
kje so tvoje pridne roke,
ki so delale za nas?*

V SPOMIN

30. oktobra je minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi fant, sin in brat

MARTIN KOREN

iz Dvorc 8

Spominjamo se te in zaman čakamo na tvojo vrnitev. Tvoje želje in načrti so bili veliki, toda kruta usoda se je poigrala in vzela tvoje življenje.

ŽALUJOČI: Marija in vsi ostali, ki so te imeli radi

*Zjutraj s soncem vstala si,
zvečer z njim zaspala si,
zdaj sanjaš in poješ pesem,
ki ne izzveni.*

V SPOMIN

Minilo je žalostno leto, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

ANICA CVETKO

iz Dobove 90

Nismo mogli verjeti, da tebi zvoni, da svoje življenje razdala si, da v tebi ni več moči. Zdaj tvoja podoba v grobu leži, a v naših srcih za vedno živi.

Žalujoči: vsi tvoji

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila naša draga sestra in teta

PEPCA ZAGORC

iz Šmihela 21

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom in znancem, ki so nam izrekli sožalje, pokojni darovali cvetje in vence. Posebej se zahvaljujemo pevcem iz Šmihela in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: sestra Tončka, nečaki in nečakinje

*Človeka zemlja vzame, človeštvo
živi naprej, a dela, ki jih je
opravil, ostala so na njej.*

V SPOMIN

Te dni mineva tretja obletnica, odkar nam je kruta in neizprosna usoda iz naše sredine iztrgala dobrega moža, očeta, sina in brata

SLAVKA ŠTRICLJA

Vsem, ki obiskujete njegov mnogo prerani dom, mu prinašate cvetje prizigate sveče, iskrena hvala.

Vsi njegovi

Obveščamo, da je 24. oktobra 1983 tragično preminil naš sodelavec

VLADO MUHIČ

iz Petan 5

Od njega smo se poslovili na pokopališču v Šmihelu dne 26. oktobra 1983.

Vsem njegovim izrekamo iskreno sožalje.

Sodelavci NOVOLESA-TOZD BLAGOVNI PROMET

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dragega

KARLA ŠMIDA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izraze ustnega in pisnega sožalja. Globoka zahvala primariju dr. Trobišu ter drugemu zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka, zahvala tudi dr. Vodniku za dolgoletno hišno zdravljenje. Zahvalo izrekamo govornikom za poslovilne besede, ZB za pogreb, pevcem in godbenikom pa za žalostinke. Posebej hvala tov. Seničarju za organizacijo pogreba. Zahvaljujemo se tudi za darovano cvetje, s katerim ste prekrili njegov prerani grob.

Žalujoča žena Jožica in vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

FRANCA JAKLJEVIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za ustne in pisne izraze sožalja, za spremstvo na njegovi zadnji poti, za cvetje in vence. Iskrena hvala osebju zdravstvenega doma Metlika in urološkega oddelka Splošne bolnice Novo mesto za nesebično pomoč ob njegovi težki bolezni. Posebno zahvalo smo dolžni izraziti vsem družbenopolitičnim organizacijam Metlika, skupščini občine Metlika in delovnim organizacijam za izkazano pomoč ter govornikom za ganljive besede slovesa. Hvala vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani.

Vsi njegovi

Metlika, 28. oktobra 1983

ljubljska banka

Temeljna dolenjska banka
Novo mesto

Komisija za delovna razmerja oglašuje naslednja prosta dela in naloge v splošni službi:

1. PRINOS IN ODPREMA POŠTE ter PREVOZ LJUDI IN VREDNOSTI za 1 izvajalca za nedoločen čas z 2-mesečnim poskusnim delom.
2. PRIPRAVLJANJE HRANE za 1 izvajalca za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu) z 2-mesečnim poskusnim delom.

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- pod 1. da imajo poklicno ali nepopolno srednjo šolo, 1 leto delovnih izkušenj in opravljen vozniški izpit B kategorije;
  - pod 2. da imajo poklicno šolo gostinske smeri in 1 leto delovnih izkušenj.
- Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev prejema 8 dni po objavi kadrovska služba LJUBLJANSKE BANKE TEMELJNE DOLENJSKE BANKE NOVO MESTO, Kettejev drevored 1.
- Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

714/44-83

Komisija za delovna razmerja pri MERCATORJU - VELEPRESKRBI TOZD STANDARD, n.sub.o. Novo mesto

objavlja prosta dela in naloge

NKV delavke v skladišču na debelo za pomožna dela-čiščenje prostorov ter kurirska opravila

Pogoj za sprejem: ženska, po možnosti z lastnim vozilom. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Rok za prijavo je 15 dni od objave. Pismene vloge sprejema kadrovska služba TOZD Standard, Novo mesto, Glavni trg 3.

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 3. novembra – Just Petek, 4. novembra – Karel Sobota, 5. novembra – Sabina Nedelja, 6. novembra – Lenart Ponedeljek, 7. novembra – Okt. soc. rev. Torek, 8. novembra – Bogdan Sreda, 9. novembra – Teodor Četrtek, 10. novembra – Leon

LUNINE MENE

4. novembra ob 23.21 – mlaj

KINIO

BREŽICE: 4. in 5. 11. ameriški film Štirje letni časi. 5. 11. ameriški film Peklenska četrt. 6. in 7. 11.

ameriški film Nedosegljivi most. 8. in 9. 11. italijanski film Zgodbe navadne norosti. CRNOMELJ: 3. in 6. 11. film Dan, ko so se vsi smejali. 4. in 6. 11. francoski film Pripravite robčke. 8. 11. nemški film Resnične zgodbe – II. del 10. 11. francoski film Tri je treba ubiti. KOSTANJEVICA: 5. 11. danski film Mornarji v postelji. 6. 11. ameriški film Sedem jih zanje smrt. SEVNICA: 3. 11. angleški film Beg v Atene. 4. in 5. 11. italijanski film Afera Concorde. 7. 6. 11. ameriški film Orkan. 9. 11. slovenski film Boj na Požiralniku (film bodo predvajali v počastitev občinskega praznika, vstop je prost). 10. 11. brazilski film Dama v avtobusu. KRŠKO: 3. 11. ameriški film Vse dokler te ne ubijem. 6. 11. ameriški film Telesna strast. 8. 11. ameriški film Pamango, sadje ljubezni. 10. 11. nemški film Podmornica.

malio glasi

STANOVANJA

GARSONJERO ali manjši enosobno stanovanje v Novem mestu kupim. Tel. 21-051, popoldne. ZAPOSLENO DEKLE išče stanovanje oz. sobo v Novem mestu. Tel. 24-145. ODDAM opremljeno in ogrevano sobo dvema dekletoma. Naslov v upravi lista (4795/83). MALO SOBO nudim pridnemu dekletu brezplačno za pomoč eni osebi. Medved, V Ragov log 4, Novo mesto. 21-letni fant, nekadilec, nealkoholik, nujno potrebuje sobo v Novem mestu. Janko Cajzar, Ulica 21. oktobra 21/a, Crnomelj.

Kmetijski stroji

PRODAM TRAKTOR ZETOR 47-18, dobro ohranjen. Benčina, Hudenje 10, Skočjan.

Motorna vozila

PRODAM 126 P, letnik 1978. Informacije na telefon 25-226. PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1982, opel kadet, letnik 1972. Dol. Toplice 165. PRODAM Z 750, letnik 1972, prevoženih 40.000 km. Tel. 23-814. R 4 TL, letnik 1977, prodam. Tel. 22-783, popoldan. PRODAM R 4, letnik 1976, v dobrem, voznem stanju, registriran do 25. 8. 1984. Branko Kren, Rumanja vas 34, Straža. PRODAM nov tomos avtomatik, izvozn model. Tel. 21-569 med 12. in 18. uro in 7,30 in 13. uro. SPACKA 74 z rezervnim motorjem ter več delov prodam za 4,5 M. Fejzić, Partizanska 29/12, Novo mesto. PRODAM ZASTAVO 750 LE, letnik 1981, prevoženih 19.000 km. Ogled popoldne, K Roku 83, Novo mesto.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozd Časopis Dolenjski list, Novo mesto. USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje. IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar. UREDNIŠKI ODBOR: Ksenija Khalil (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Risa Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jožef Primc, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik Priloge: Jože Matkovič. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Iztok Gačnik. IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 15 din. Letna naročnina 600 din – Za delovne in družbene organizacije 1.200 din – Za inozemstvo 20 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustreznega druge valuta v tej vrednosti) – Devizni račun 52100-620-170-32000-009-8-9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenjska banka Novo mesto). OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 250 din, za razpise, licitacije ipd. 350 din, 1 cm na določeni, srednji ali zadnji strani 380 din, 1 cm na prvi strani 500 din. Vsak mali oglas do 10 besed 115 din, vsaka nadaljnja beseda 12 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skrajšane SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. TEKOČI RAČUN pri podjetnici SDK v Novem mestu, 52100-603-30624 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Gornji trg 7, p. p. 33, telefon (068) 23-606 – Naslov skupnih služb DITC: Germova 3, p. p. 33, tel. 22-365 in 22-551 – Naslov ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka: Jenkova 1, p. p. 33, telefon (068) 24-006 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelomi: DITC, tozd Grafika, Novo mesto – Prvi filmi in riske: Ljudska pravica, Ljubljana.

stanju, prodam. Telefon 22-152 – Sušterič. 126 P, letnik december 1981, prodam. Informacije na telefon 22-441 interna 429, popoldne. ZASTAVO 750, letnik 1977, prodam. Češnje 3, Mirna peč. ZASTAVO 750, letnik 1977, prodam. Alojz Pavlič, Gor. Maharovec 14, Sentjemej. PRODAM Z 750 SE, letnik 1981. Tel. 22-091, Cegelnica 58, Novo mesto. VW 1300, letnik 1972, dobro ohranjen, prodam. Tel. (068) 72-856. PRODAM LADO SL. Tel. 81-590, od 18. ure dalje.

PRODAM

UGODNO PRODAM dvorilna trodelna okna z vgrajenimi roletami in balkonskimi vrati. Cena polovična. Hribar, Ljubljanska 48, Novo mesto. PRODAM rabljen pletilni stroj Regina, radio Simfonija, nov, desni zadnji blatnik za VW 1200. Gotna vas 28 a, tel. (068) 21-361. PIŠCANCE (za zakol) ali nadaljnjo rejo prodam. Šmarjeta 15. PRODAM ohranjeno otroško posteljico. Kosta Sekulovski, Mestne njive 3, Novo mesto. PRODAM 3-fazni hidrofor, dobro ohranjen. Medic, Srebrniče 6a, Novo mesto. PRODAM vrtni stroj PIOLJAR 120 ali zamenjam za avto. Janez Potokar, Lokve 1/b, Crnomelj. UGODNO PRODAM regal za dnevno sobo za 4,5 M in sedežno garnituro za 4 M. Tel. 81-154, Gorenc (dopolodne). PRODAM smrekove plohe po ugodni ceni. Saje, Velika Loka, n.h. STRANKE OBVEŠČAMO, da prodajamo kokišne nesnice, rjave, za zakol. Tel. 24-594. PRODAM 8 tednov stare piščance za nadaljnjo rejo. Prečna 71. KOMBINIRAN ŠTEDILNIK (4 elektrika, 2 plin) prodam. Jože Božič, Ljubljanska 14, Novo mesto. MIZARSKI SKOBELJNI STROJ za tri operacije ugodno prodam. Mala Sevnica 2, 68210 Trebnje, tel. 44-460. PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1976, in 2 m3 smrekovih plohov. Telefon (068) 32-047. PRODAM zrebetno kobiljo, staro 10 let. Jože Kek, Lua 16, Dobrič. KRAVO, brejo 8 mesecev, prodam. Berkopec, Koroška vas 8, Novo mesto. PRODAM od 100 do 200 litrov frankinje. Telefon 23-755, v večernih urah. KONJA, starega 12 let, prodam. Martin Saje, Dol. Kamenje 4, Novo mesto. PEVSKO OZVOČENJE FBT 200 W prodam. Telefon 23-030, interna 311, dopoldne. LISIČJO JAKNO (novo), številka 40, ugodno prodam. Telefon 25-986, po 15. uri. PALERINO, številka 38, ugodno prodam. Telefon 24-191, po 15. uri. PRODAM skoraj nerabljen ročni tesarski električni oblič znamke SKIL. Profesionalna izvedba, moč motorja 1000 W. Ponudbe po 18. uri na tel. (068) 24-832, dopoldne na 24-200. CIRKULAR z motorjem (4 KW) prodam. Avsec, Gotna vas 63, Novo mesto, tel. 21-586. PRODAM pograde z jogijem, črnobeli televizor še pod garancijo ter vrtno kosilnico. Tel. 25-916. PRODAM peč za centralno ogrevanje Zrenjanin (35.000 kal). Gomič 7, Mirna. PRODAM hišni agregat za proizvodnjo električnega toka. Ogled od 16. ure dalje. Miro Starič, Trebelno 30. UGODNO PRODAM stroj za pomivanje posode in pralni stroj. Tel. 23-360. PRODAM 9 let staro in osem mesecev brejo kravo. Hren, Potov vzh. 42, Novo mesto. PRODAM kombiniran otroški voziček in posteljico. Petaros, Jedinščica 3, Novo mesto, tel. 22-174, popoldne. UGODNO PRODAM dve platišči (zlata bronza) znamke Carmona engineering 5 J x 13 in dve pnevmatiki (gumi) znamke Sava radial-Jet 175/70 SR 13 Best, prevoženih 2.000 km. Pavel Perc, Sevnica, Glavni trg 28, tel. 81-660. SINGER, nerabljen (staj 1 leto), dvoredni pletilni stroj z motorjem in programatorjem ter programskimi karticami prodam. Vučajnik, Kratka ulica 3, Brežice – Sentenart, tel. 61-250. PRODAM belo dolgo poročno obleko št. 38. Tel. 71-982. PRODAM plinsko peč. Tel. 23-173.

KUPIM

KUPIM lažji železni voz za vprego. Franc Luzar, Gabrje 109, Brusnice.

KUPIM zidanico z manjšim vinogradom ali kmečko hišico, primerno za vikend, oboje na območju od Straže do Krke. Naslov v upravi lista (4796/83). Na zapadni strani Trške gore, v Kamenskih ali Karteljevskih gorah kupim vinograd z zidanico. Ponudbe pod šifro: „SONCNA LEGA“.

POSEST

V CENTRU Novega mesta prodam starejšo stanovanjsko hišo, ki je zaradi lokacije primerna tudi za trgovino, obrt (frizersko, servisno...). Cenjeni interesi, pokličite na telefon (061) 212-007 od 10. do 12. ure oziroma od 17. do 19. ure.

PRODAM VINOGRAD na gori Trnič nad Zagorico pri Mirni. Zukovec-Cugelj, Gor. Nemška vas 11, Trebnje.

PRODAM veliko podstrešje v Novem mestu, na Glevnem trgu 20 (nad drogerijo). Jerman (vhod z Društvenega trga).

PRODAM gradbeno parcelo v Beli cerkvi. Naslov v upravi lista (4794/83).

ZA VEC LET vnaprej oddam v najem pašnik z njivo (3300 m²) pod Sv. Rokom. Informacije pri Stanetu Stihu, Jedinščica 24, Gotna vas.

PRODAM TRAVNIK v izmeri 65 arov v Gorenjem Polju pri Straži. Informacije: Senica, Nemška vas 31, Dol. Toplice.

RAZNO

Zadržali smo izgubljeno, sestradano pisico škotsko ovčarko v okolici Dobriča. Lastnik naj se javi na telefon 22-989.

NUJNO IŠCEM žensko, ki bi skrbelo za napol nepokretno žensko. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Stane Zugej, Slamna vas 10, Metlika.

V BLIŽINI NOVEGA MESTA vzamemo v oskrbo starega človeka ali dva, ki imata nekaj zemlje, pa se ne moreta oskrbovati. Ponudbe pod šifro „DELOVANJE“.

ZAKONSKI PAR (brez otrok) išče samsko žensko, lahko upokojenko ali še z nekaj leti službe, ki nima namena poročiti se, in ima veselje do vrta, hiše in skupno gospodinjstvo. Stanovanje zagotovljeno, ostalo po dogovoru. Ponudbe pošljite na Dolenjski list pod šifro „ZDRAVA“.

OBVESTILA

KEMICNA ČISTILNICA OBERČ Novo mesto naproša vse cenjene stranke, da svoja oblačila dvignejo do 14. novembra, ker bo čistilnica do nadaljnjega zaprta.

GRAVERSTVO Aleksander Kečkeš novi naslov Šentjerneje (delavnica), telefon (068) 32-048 Novo mesto, Novi trg 1 (hotel Metropol), telefon (068) 21-348.

PREKLICI

FRANC UCMAN, Smolenja vas 65, in FRANC UCMAN, Gabrje 54, pozivava Lovsko družino Brusnice, da na parceli na Gorjancih, kjer ima postavljeno lovsko kočo in meji na našo parcelo, preneha delati škodo po naši parceli ter da odstrani vse predmete, ki so jih postavili na naši strani. Prepovedano je tudi parkiranje avtomobilov na naši parceli. Če tega ne bodo upoštevali jih tova sodno preganjala.

ČESTITKE

Dragi hčerki, sestri in leti DARINKI JERMAN iz Dol. Straže za njen 50. rojstni dan želimo vse najboljše, veliko zdravja, sreče in zadovoljstva.

OB IZIDU REVIEJE SREČANJA

Letošnja prireditev ob izidu literarne revije Srečanja, ki izhaja v trebanjski občini, je bila v Mokronogu. Navzoči so bili predstavniki vseh šol, ki imajo v reviji objavljene prispevke, in člani novinarskih krožkov. Za prijetno razpoloženje je skrbel Tomaž Domicelj, ki je pel in igral na kitaro, sicer pa smo poslušali zgodbe in pesmi iz revije. Zanimiv je bil tudi pogovor z nekaterimi ustvarjalci.

MIRA KRAJSEK OS Šentrupert

INDUSTRIJA MOTORNH VOZIL

NOVO MESTO, n. sol. o.

TOZD TOVARNA PRIKOLIC NOVO MESTO

razpisuje dela in naloge

DIREKTORJA TOZD

Pogoji:

- najmanj srednja šola tehnične smeri
- najmanj 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju odgovornih del
- organizacijske sposobnosti
- pozitiven odnos do samoupravljanja
- da izpolnjuje pogoje 511. člena ZZZ.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, kratkim opisom dosedanega dela in kratkim programom dela naj kandidati pošljejo v zaprti ovojnici z oznako „ZA RAZPISNO KOMISIJO“ v 15 dneh po objavi na naslov: Kadrovska služba IMV Novo mesto, Zagrebška 18-20. Kandidati bodo o izidu razpisa obveščeni v 15 dneh po imenovanju.

TOZD TOVARNA OKEN IN KOVINSKE GALANTERIJE ŠMARJETA

razpisuje dela in naloge

DIREKTORJA TOZD

Pogoji:

- visoka ali višja šola tehnične smeri
- najmanj 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju odgovornih del
- organizacijske sposobnosti
- pozitiven odnos do samoupravljanja
- da izpolnjuje pogoje 511. člena ZZZ.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, kratkim opisom dosedanega dela in kratkim programom dela naj kandidati pošljejo v zaprti ovojnici z oznako „ZA RAZPISNO KOMISIJO“ v 15 dneh po objavi na naslov: Kadrovska služba IMV Novo mesto, Zagrebška 18-20. Kandidati bodo o izidu razpisa obveščeni v 15 dneh po imenovanju.

IMV TOZD „PODGORJE“ Šentjerneje

razpisuje dela in naloge

DIREKTORJA TOZD

Pogoji:

- najmanj srednja strokovna izobrazba odgovarajoče smeri
- najmanj 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju odgovornih del
- organizacijske sposobnosti
- pozitiven odnos do samoupravljanja
- da izpolnjuje pogoje 511. člena ZZZ

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, kratkim opisom dosedanega dela in kratkim programom dela naj kandidati pošljejo v zaprti ovojnici z oznako „ZA RAZPISNO KOMISIJO“ v 15 dneh po objavi na naslov: Kadrovska služba IMV Novo mesto, Zagrebška 18-20. Kandidati bodo o izidu razpisa obveščeni v 15 dneh po imenovanju.

707/44-83

„Gorjanci“

razpisna komisija OZD „Gorjanci“, Delovna skupnost skupnih služb, objavlja prosta dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili, in sicer za

VODJA SPLOŠNEGA ODDDELKA

Pogoji:

- Poleg splošnih pogojev iz 511. člena ZZZ mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
- da ima končano visoko izobrazbo pravne smeri in najmanj 2 leti delovnih izkušenj na upravno organizacijskih opravilih, kadrovskih opravilih in socialno zdravstvenih opravilih, oziroma
- da ima končano višjo pravno ali višjo upravno izobrazbo in 3 leta delovnih izkušenj na upravno organizacijskih opravilih, kadrovskih opravilih in socialno zdravstvenih opravilih.

Delovne izkušnje morajo biti pridobljene v organizacijah združenega dela.

Pisne ponudbe z dokazili je potrebno dostaviti razpisni komisiji na naslov OZD „Gorjanci“ Straža v roku 15 dni od objave. Po preteku razpisnega roka bodo kandidati pisno obveščeni o izidu razpisa.

Razpisna komisija

711/44-83

OBVESTILO telefonskim naročnikom

Telefonske naročnike obveščamo, da bodo spremenjene telefonske številke naročnikom, ki so vključeni v avtomatsko telefonsko centralo Blanca dne 6. 11. 1983.

Spremenjene bodo prve tri številke, zadnji dve pa ostaneta nespremenjeni. Primer: 757. . stara telefonska številka 883. . nova telefonska številka Podatke o novih telefonskih številkah dobite pri službi telefonskih informacij 988.

Podjetje za ptt promet Novo mesto

*Pomlad bo na tvoj grob prišla
in vprašala, kje si ti,
bo sedla na cvetoča tla
in zajokala, ker te ni.*

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je zapustila v 74. letu naša draga mama, stara mama in teta

MARIJA ZABUKOVEC

iz Žalovič 7, Šmarješke Toplice

Zahvaljujemo se vaščanom iz Žalovič, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, vsem znancem, prijateljem, sorodnikom in ostalim, ki so obiskali pokojno, ji darovali cvetje in nam izrazili sožalje, podjetju VGP Novo mesto, GG Novo mesto in TOZD Zdravilišče Šmarješke Toplice. Zahvala velja tudi družinam Kernc (Sela), Krašovec in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: sin Jože z družino, sin Feliks z ženo, hčerke Marija in Cvetka z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

JOŽE SKALA

s Coklovce 2 pri Semiču

Prisrčno se zahvaljujemo vsem vaščanom, sorodnikom in znancem, ki so nam izrekli sožalje, nam pomagali v najtežjih trenutkih, pokojniku darovali cvetje in vence ter ga spremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo govorniku Stanetu Vidmarju za poslovilne besede, kaplanu in župniku pa za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega ata, starega ata, brata in strica

ALOJZA KONDA

iz Kota 76 pri Semiču

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, nam ustno ali pisмено izrazili sožalje in zasuli njegov grob s cvetjem. Posebej se zahvaljujemo osebju Doma starejših občanov Novo mesto, kjer je onemogel našel svoj drugi dom, medicinskemu osebju pljučnega in nevrološkega oddelka, zlasti dr. Gluecksu, dr. Hečimoviču in dr. Bošnjaku. Hvala kolektivu zobne poliklinike Novo mesto in DO Kurivo prodaja iz Ljubljane, govornikom za tolažilne besede in kaplanu za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Z bolečino v srcih sporočamo, da je v 73. letu starosti doživela naša dobra mama, stara mama in teta

MARIJA JUNC

roj. PENE
iz Gor. Grčevja 6

Zahvaljujemo se vsem sosedom, posebno Medvedovi, Kocjanovi in Kupleniku, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in vence. Posebno zahvalo smo dolžni sestram De Notre Dame iz Struge in Vipave, proštu in duhovnikoma za tako lepo opravljeni obred. Vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih priskočili na pomoč. Še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Sredi dela in načrtov nas je nenadoma zapustil naš dragi sin, brat in stric

SLAVKO GOLOB

iz Dol. Stare vasi 16

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom in številnim prijateljem za izraze sožalja. Posebno se zahvaljujemo Vodopivčevim za vsestransko pomoč. Hvala vsem za darovane vence in cvetje, gasilskemu društvu iz Stare vasi za spremstvo, cerkvenemu pevskeemu zboru iz Šentjerneja in župniku za opravljeni obred.

GOLOBOVI

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in sestra

ANA ŠTRUCELJ

iz Velike Lahinje 15

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrazili sožalje, poklonili pokojni cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala DO Kovinar Črnomelj za podarjena venca in župniku za pogrebni obred.

Žalujoči: otroci, vnuki in sestra

Mavrien, Veliki Nerajec, Plitvica, Novo mesto in Šipek

*Dom je prazen, dom je tih,
ker si ljuba mama ti odšla
za vedno na oddih.*

ZAHVALA

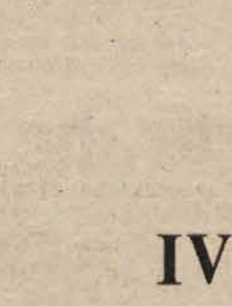
Po dolgi bolezni nas je v 70. letu starosti zapustila naša draga mama, sestra, teta in svakinja

JULIJANA GABRIJEL

rojena PERKO
iz Rodin št. 5

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom in sosedom, ki so v teh težkih dneh sočustvovali z nami, izrazili sožalje in pokojni darovali vence ter cvetje in jo spremili na zadnji poti. Hvala župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: sin Stane, sestri in svak Jože

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža in očeta

IVANA HRASTARJA

iz Šmihela pri Novem mestu

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in znancem za darovano cvetje, Domu starejših občanov za nego, duhovniku za opravljeni obred, gasilcem in pevcem. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage mame in babice

ANTONIJE PERHAVEC

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo cenili, spoštovali in jo spremili na njeni zadnji poti. Prisrčna hvala vsem sosedom in prijateljem za vso pomoč v teh težkih trenutkih. Posebej se zahvaljujemo Enici Škof in Alojzu Skolibriju za pripravo in izvedbo pogreba, Barici Jerman in Mileni Vlahovič za tople besede slovesa, godbi, družbenopolitičnim organizacijam, društvu upokojencev ter delovnim kolektivom ISKRE Semič, Srednje pedagoške šole v Ljubljani in Občinske zdravstvene skupnosti Črnomelj. Iskrena hvala za pomoč v njenih težkih življenjskih trenutkih zdravstvenemu osebju ZD Črnomelj in osebju Doma starejših občanov Šmihel pri Novem mestu.

Žalujoči: hči Milenka in sin Milan z družino

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila naša draga mama, sestra, teta, babica in prababica

ANA KOLEGAR

roj. Turk
iz Dol. polja 11

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, pokojni darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo tov. Košmrliju za poslovilne besede in organizacijo pogreba. Zahvaljujemo se delovnim kolektivom Novoles, Industriji obutve, Labod in Melamin iz Kočevja za podarjene vence in ostalo pomoč. Zahvala velja tudi župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

IVAN PREŠIČEK

V Dobovi se je zaposlil pred poldrugim desetletjem in pet let pozneje so mu v tozdu Železniškega gospodarstva za popraviljanje voz že zaupali direktorsko mesto. To dolžnost vestno opravlja še danes. Medtem se je število delavcev povečalo od 180 na 280, čeprav naj bi se po programu ŽG Ljubljana zmanjševalo. V Dobovi naj bi zadržali le tekoče vzdrževanje voz, vse drugo bi počasi odmiralo.

„Temu smo se odločno postavili po robu,“ je povedal direktor. „rekli smo, da je dela dovolj za vse, če ga bomo pravilno porazdelili. Pozneje se je pokazalo, da se nismo zmotili in 1973 so se nam odprle razvojne perspektive. V dveh letih smo pripravili investicijski program za delovno halo, dokončano 1977. Delavci, ki so večinoma delali pod milim nebom, so takrat prvič dobili streho nad glavami. Seveda nismo obstali na pol poti. Takoj smo se lotili priprav za naslednje investicijske faze, za izgradnjo dveh hal, v katerih računamo ob posodobitvi tehnološkega procesa na bistveno skrajšanje časa, ki ga zdaj porabimo za popravilo in investicijsko vzdrževanje vagonov. Stojne dneve bomo skrčili od sedanjih 12 – 15 na 7 dni in tako pomagali Železniškemu gospodarstvu, ki je v nenehni stiski za vozove.“

Prešiček je zadovoljen, ker so doslej izpeljali še vse investicije in ker se kolektiv ni bal plačila naložb. Od leta 1970 dalje krepijo zaposleni sklad za investicije tako, da nalagajo vanj zaslužek starih ali petih solidarnostnih sobot v letu.

Dobovski toz se tudi nikoli ni zapiral v svoj krog in Prešiček je kot direktor vselej več razpravljal o tem, kako bi več ustvarili, in manj o delitvi. Končno delijo lahko samo tisti, ki imajo kaj deliti, in tudi krajevni skupnosti potem laže pomagajo.

V službi se Prešiček drži izkušenej pridobljenega načela, da vodilni delavci ne smejo biti samo opazovalci. Zase pravi, da ni bil nikoli tako zaposlen, da ne bi šel vsak dan enkrat ali dvakrat skozi proizvodnjo. „Prirojeno mi je,“ je pojasnil, „da ne bežim od ljudi in od problemov, za katere sodim, da jih je najlaže reševati z nepristranskim odnosom.“

Po poklicu je bil najprej ključavničar. Nato je še pred prihodom v Dobovo ob delu končal tehniško srednjo šolo v Celju. Izobražuje se še naprej in ta čas končuje strojno fakulteto železniške smeri v Beogradu. Prostega časa nima, in ker se na delo vozi iz Radeč, mu ostajajo za družino samo večeri. Veliko se poglablja v stroko in spremlja vse novosti. V tehnologijo popraviljanja in vzdrževanja voz se je poglabljal v Leningradu in Kijevu, spoznaval pa jo je tudi v Zahodni Nemčiji, Franciji in Italiji. Za njegov prispevek k razvoju tozda in sodelovanju s KS mu je občinska skupščina v Brežicah 28. oktobra podelila oktobrsko nagrado. JOŽICA TEPPEY

Jurjevске vodovodne zdrahe

K reševanju pritegnjeni vsi, od občine do republike, vendar še neuspešno

JURJEVICA – V vaseh Kot, Jurjevica, Breže, Dolenji Lazi traja, kot smo pisali v prejšnji številki, prava vodovodna vojna, saj nekateri občani od junija nimajo vode. Zaradi tega romajo pisanja in delegacije na razne naslove in strani, od postaje milice pa do občinskih in republiških organov, pa tudi naš list ni izjema.

Se posebno žalostno pa je, da nekateri vlečejo na dan razne pripombe še iz predvojnih in vojnih časov. V takem vzdušju ne manjka tudi groženj s sodiščem. Razvne se sovraštvo, namesto da bi vsi občani skopno poprijeli za delo.

Iz vodovoda za te štiri vasi, zgrajenega leta 1908, ko je bilo tu okoli 60 hiš, veliko izmed sedanjih 200 hiš ne dobiva vode, predvsem še v naseljih Dolenji Lazi in Breže. Ti občani zato zahtevajo redno oskrbo z vodo, rešitev pa vidijo v priključitvi na regionalni vodovod Sodražica-Ribnica-Kočevo, ki ga upravlja Hidrovod Kočevo-Ribnica.

Vaščani Jurjevica in Kota – predvsem tisti, ki imajo redno vodo – so proti priključitvi na regionalni vodovod, ker ne želijo plačevati vodarine, boje pa se tudi, da bi morali plačati predpisano tarifo za priključek vsake hiše na regionalni vodovod. Ti predlagajo tudi, naj bi od njihovega vodovoda „odsekali“ Dolenje Laze in Breže, pa bi bilo za Jurjevico in Kot dovolj vode. Nekateri odgovorni v vsakem vodovodnem odboru (ki imajo vodo) pa so predlagali celo, da je treba počakati, da bo vodo dal bogec. (Narava

se je te dni grešnikov res usmili in minuli teden poslala kar obilen dež.) Pustimo zdaj ob strani vaške prepire in prislusnimo, kaj pravijo o tej zadevi razni odgovorni organi oziroma posamezniki v teh organih.

Izvršni svet občinske skupščine Ribnica je po predhodnem posvetovanju z ustreznimi republiškim organi sklenil, naj komite za družbeni razvoj pripravi poročilo o stanju pri preskrbi z vodo na tem območju; predlog tehnične rešitve oskrbe z

• Ko so pred kratkim na seji izvršnega sveta občinske skupščine Ribnica razpravljali o zapletljajih okoli vodovoda za območje Jurjevica, so ugotovili, da imajo Jurjevčani tako rekoč vse predpisano in samoupravno „poslihtano“. Imajo vodovodni odbor, statut, delegatski sistem, iz vsake vasi 12 delegatov. Manjka samo malenkost – vode ni.

vodo pa naj pripravi Hidrovod. Izvršni svet bo nato oboje proučil in predlagal skupščini krajevne skupnosti Ribnica, kako naj zadevo reši. Za rešitev je namreč pristojna krajevna skupnost.

Direktor Hidrovoda Kočevo-Ribnica Jože Lindič pa nam je na naše vprašanje o plačevanju vode in prispevkih ter o možnosti priključitve jurjevškega vodovoda na regionalni vodovod odgovoril: „Vse to bo urejeno s posebno pogodbo. O morebitni priključitvi in pogojih zanjo odločajo lahko le tisti, ki so regionalni vodovod zgradili, oz. pla-

Kompolje v nemški televiziji

Vaščani nastopili kot statisti, poleg njih pa še naši znani igralci

KOMPOLJE – V četrtek je v tej vasi pri Sevnici padla zadnja klapa snemanja zahodnonemške TV nadaljevanke „Nova cesta.“ Filmarji se bodo vrnili, ko bo vas prekril sneg. Sedanja Plevelova domačija naj bi bila dom osrednjega junaka te nemške nadaljevanke. Prav tam so 26. oktobra posneli enega najbolj množičnih prizorov, dražbo kmetije tega junaka, za katero pa ne iztrži niti toliko, da bi si lahko kupil vozovnico za Ameriko. Beograjski igralec Vladimir Bacić je bil neizprosno v svoji vlogi sodnega izvršitelja. „Prodali“ so vse do zadnje reče, mnogi od izvirnih predmetov so iz muzeja kmečkega orodja na Veseli gori.

Direktor osrednjega nemškega projekta (Aikon iz Muenchna) je naše gore list Matija Barl, naš prvi Kekec. V pripravah na snemanje pionirskih časov gradnje železnic so pregledali ogromno zgodovinskega gradiva. „Zanimivo je, da je po številnih muzejih vse polno gradivo o plemenitah, ničesar pa o pravih junakih, povsem navadnih ljudeh, težakih gradnje železnic. Tako smo v Nemčiji izbrskali le policijsko navodilo, kaj storiti z delavci, ki se upirajo,“ pripoveduje Barl.

Ni naključno, da je režiser prav Wolfgang Staudte, predvojni komunist, in kot zatjuje Barl, edini Nemec, ki ima hkrati najvišje za-

hodno in vzhodnonemško odlikovanje. Minuli teden je Staudte slavil 75-letnico. Na Kompolju je vneto spremljal tudi priprave na snemanje. V sicer idilični vasi so ga kajpak motile novogradnje. Velike, s salonom krite strehe novih hlevov so zakrili z oblogami iz slame, fasade z jutovino ali pa zastavili zorni kot kameri s kakšnim patiniranim provizorijem. Režiser Staudte je bil zado-

KEKEC DIREKTOR – Pri nemškem Eikonu dela tudi več Slovencev. Matija Barl, osrednji junak prvega, še črnobelega Kekeca (na levi) je direktor, režiser pa je izkušeni Wolfgang Staudte. (Foto: A. Železnik)

Še nejasno, zakaj smrdi

Novomeški IS spet razpravljal o smradu in čistilni napravi v Ločni – Sklep: ugotoviti in odpraviti!

NOVO MESTO – Predstavniki Komunale, inšpekcijskih služb in Zavoda za socialno medicino in higieno so članom izvršnega sveta 25. oktobra poročali o tem, kaj so v zadnjem času naredili, da bi nevarnost odpravili. Kljub temu da smrad polagoma pojenjuje, čistilna naprava ne deluje, kot bi morala. To menda že od vsega začetka!

Sklenjeno je bilo, da bodo strokovnjaki Instituta Boris Kidrič v začetku novembra opravili večdnevno raziskavo. Ob sodelovanju projektantov in ostalih zainteresiranih bodo nato nemudoma pripravili predloge za sanacijo.

Čistilna naprava, ki niti še ni začela polno delovati, saj je šele v decembru predvidena priključitev kanalov iz mesta, se je izkazala kot pomanjkljiva. Baje niti ena taka naprava v Sloveniji ne deluje povsem tako, kot bi morala, res pa je, da nobena ne povzroča takega smrada. Izvršni svet za v bodoče zahteva, da mora vsaka tovarna poskrbeti za

svoje predčiščenje odplak, preden se priključijo na skupno čistilno napravo. Kjer tega še nimajo, bodo morali urediti. Kaže torej, da bo skupna in zelo resno zastavljena akcija, da bi smrad odpravili, kmalu dala sadove.

Komunala pa je pred kratkim nabavila dodatno aparaturo iz uvoza; veljala je 2 milijona dinarjev. Z njo bo mogoče stalno meriti kisik. Ugotovljeno je namreč, da ga je tokrat zmanjkalo, zato je bil kemični proces onemogočen. Po vseh dosežanjih ugotovitvah domačih strokovnjakov pa bodo potrebna dodatna vlaganja, da bi čistilno napravo usposobili za pravilno delovanje. R. B.

KRATKO IN JEDRNATO

- SIS – Sesalnik Imetja Slovenec
- KIKS – Katastrofalno lskanje Konvertibilnih Sredstev
- ŠANK – Špekulacija Alkoholikov Nima Konca
- STANDARD – Samozvana Trgovska Administracija Noče Dinarjev, Ampak Raje Devize
- KRIZA – Katastrofalni Rezultati In Zablode Administracije
- RIZIK – Republiški Inšpektorji Zaman Iščejo Krivce
- KRIVDA – Kriminalci Radi Izvohajo Vsak Dragocen Alibi
- MARJAN BRADAČ

NAGRADA „MEDVEDU“

KOČEVJE – Na nedavnem 20. republiškem festivalu amaterskega filma v Radomljah je dobil posebno diplomu film „Medved“, ki so ga posneli člani foto kinokluba osnovne šole Zbora odposlancev Kočevje. Kočevski šolarji so snemali ta film več let in seveda posneli tudi več medvedov. Dokončali so ga septembra letos. J. P.

PADLA PRI SAMOUPRAVLJANJU

V pričujoči zgodbi nastopajo: družinski poglavar Trdič, njegova žena Odprtica, njuna hčerka Zabitica, ki ima popravni izpit iz predmeta: samoupravljanje s temelji marksizma.

Trdič (resno popenjen): Saj so znoreli! V časopisu najdes le še osmrtnice ter novice o povišanju cen. Delovnega človeka bodo do kraja zdagnili. Odprtica: Kje so obljube o lepši bodočnosti? Bilo je preveč besed in premalo dejanj. Trdič (še vedno ves pe-

nast): Malo spodbudnega je slišati zadnje čase. Zapufani smo do golše in čez. Pošteno bomo gagali, preden izplavamo. Fabrike komaj dihaljo, ponekod hodijo na brezplačne dopuste.

Odprtica (mirnejše od svoje-ga moža): Mladi, študirani so brez posla. Na stolčkih pa kot prilepljeni sedijo napol pismeni. Z divgalom jih ne izpulisi. Trdič: (kmalu mu bo uselkala skoz ušesa para): V hudih stiskah in težavah smo. Brez ovinkov: v krizi smo.

Kriv ni pa nihče, nihče ni odgovoren. Pa tako lepo smo gradili ta sistem.

Odprtica (nalezla se je moževe jezice): Celemu svetu smo hoteli soliti pamet, vsem smo svetovali, zdaj nenadoma pa ne znamo pomagati niti sebi.

Zabitica (prvi solzi stečeta po mladem licu).

Trdič (pogleda hčerko): Kaj pa se ti cmizdiš?

Zabitica (komaj slišno): Padla sem.

STAR, Vendar Premlad – Tudi poveljnik Martin Znidaršič bi storil vse, da bi vozilo le zadržali. „Pločevina je taka, da bi si podobno na novih vozilih lahko le želeli,“ pravi.

„Julko“ na odpad?

Ima kdo prostor za star gasilski avto?

SEVNICA – Ob stoletnici sevnškega gasilskega društva je v sprevedu vozil peljala tudi stara „Julka“. Tamova praga, letnik 1957.

Soferski veteran in dobitnik več Tamovih zlatih značk Janez Novak jo je predtem s tovariši udarniško obnovil. Bilo je vsega 8 tisočakov stroškov. Avto je še vedno v voznem stanju, le silno požrešen je: na 100 kilometrov popije kar 70 litrov super benzina.

Sevnški gasilci so, razumljivo, tudi čustveno navezani na ta prvi zaresni orodni avto. Zato so se pozanimali, da bi „Julki“ podaljšali življenje v muzeju. Pojasnjeno jim je bilo, da je avto z značilnim nosom sicer zanimiv, vendar zaenkrat premlad za muzej, z veseljem pa bi ga sprejeli čez kakšnih deset let. Gasilci bi ga radi zadržali, a kaj, ko je v domu taka stiska, da ostala vozila komaj zgnečejo v garaže. Lahko kdo pomaga sevnškim gasilcem s kakšno streho, da bi stari avto le nekako zaščitili in zadržali? A. Z.

UKRADLI 67 METROV CEVI

MIRNA – Delavci celjskega Klma so 27. oktobra ugotovili, da jih je obiskal tat. Iz mirenške Kolinske, kjer montirajo centralno ogrevanje, je nekdo namreč odpeljal kar 67 metrov cevi, vrednih preko 10 tisočakov.

SESTANEK MLADIH NOVINARJEV

V torek, 18. oktobra, sva bili na sestanku mladih novinarjev, na katerem smo se pogovarjali o delu novinarskih krožkov na osnovnih šolah v novomeški občini. Ugotovili smo, da se v njih premalo poučimo o pravem novinarskem delu, zato smo predlagali, da bi vse, ki se zanimajo za novinarstvo, vključili v večurno novinarsko šolo, v kateri bi si pridobili širše znanje o novinarstvu. A. KOZOLC in J. JEŽ

„POSTREZI SI SAMI!“

METLIKA – Postrezi si sami, so si mislili izletniki iz avtobusa kranjske registracije, ki je v času trgatve stal parkiran pred gostilno Gabreta Badovinca, ko so si basali v vrečke grozde s prikoličce traktorja, stoječega nedaleč od njihovega avtobusa. Približno 50 potnikov si je do vrha napolnilo polivilne vrečke brez vprašanja, brez najmanjšega občeka vesti. Ob tem so si gotovo mislili, kako prijazna je ta Bela krajina, kako gostoljubna, radodarna. Če je vsakdo odnesel samo tri kilograme, jih je manjkalo v garbica 150. Kakšno škodo je utrpel kmet, ki je pustil pridelek brez nadzorstva, računajoč s poštenostjo ljudi! Žal je ljudi z normalno dolžino prstov vedno manj. T. G.

ODPRTA VRATA – Ob mesecu požarne varnosti so v sevnškem gasilskem domu razstavili opremo, v domu pa vrtijo filme. Šolarji prihajajo na ogled v organiziranih skupinah. Čeprav v občini tudi sicer nimajo težav z gasilskim podmladkom, bo tudi iz teh vras zanesljivo prišlo še več mladih gasilcev. Na sliki: prikaz dela posebnega vozila za gašenje s prahom. (Foto: Železnik)

Odprtica (začudeno, kot bi odpravili depozit): Padla si? S kom si padla, draga moja? Zabitica (še vedno v solzah): Padla sem pri samoupravljanju.

Trdič (presenečeno, skoraj zgroženo): In kaj si trobezljala komisijsi?

Zabitica (pretirano ihtede): Govorila sem podobno kot vidva.

Trdič (išče pištolo): Trapa med trapami!

Odprtica (pade naokoli): Neumnica moja! Na izpitih moraš vendar govoriti resnico, napisano v učbenikih...

TONI GAŠPERIČ